

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

นางเวียงแก้ว คำปันทิพย์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**Development of a Computer Assisted Instruction Program on the Topic of
Imagery in the Thai Language Learning Area for
Mathayom Suksa VI Students**

Mrs. Waingkaew Khumpanthip

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Educational in Curriculum and Instruction
School of Education Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ชื่อและนามสกุล นางเวียงแก้ว คำปันทิพย์
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วรรณ บัวเกิด

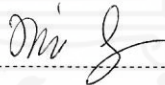
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

 วรรณ บัวเกิด

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์วรรณ บัวเกิด)

 พิชรา อิงคนินันท์

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์พิชรา อิงคนินันท์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถนพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผู้ศึกษา นางเวียงแก้ว คำปันทิพย์ **รหัสนักศึกษา** 2492100215 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์วรรณ บัวเกิด **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างบทเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ และ (2) เพื่อหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนพระหฤทัยคอนเือง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 43 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 80.21/86.67 แสดงว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

คำสำคัญ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาพพจน์ มัธยมศึกษา

Independent study title: Development of a Computer Assisted Instruction Program on the Topic of Imagery in the Thai Language Learning Area for Mathayom Suksa VI Students

Author: Mrs. Wiangkaew Khumpanthip; **ID:** 2492100215;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent study advisor: Wanna Buagerd, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The purposes of this study were (1) to develop a computer assisted instruction program on the topic of Imagery in the Thai Language Learning Area for Mathayom Suksa VI students to meet the set efficiency criterion; and (2) to verify the efficiency of the developed computer assisted instruction program on the topic of Imagery in the Thai Language Learning Area.

The sample for this study consisted of 43 purposively selected Mathayom Suksa VI students of Phra Haruthai Don Mueang School in Bangkok Metropolis during the first semester of the 2013 academic year. The instruments employed in this study were a computer assisted instruction program on the topic of Imagery in the Thai language Learning Area, and a learning achievement test. Statistics employed for data analysis was the percentage.

The findings revealed that the developed computer assisted instruction program on the topic of Imagery in the Thai Language Learning Area for Mathayom Suksa VI students was efficient at 80.21/86.67 indicating that the computer assisted instruction program on the topic of Imagery in the Thai Language Learning Area met the 80/80 efficiency criterion.

Keywords: Computer assisted instruction program, Thai Language Learning Area, Imagery, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์วรรณ บัวเกิด ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางและตรวจ
ปรับปรุงแก้ไขในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ข้าพเจ้ารู้สึก
ซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์บังอร บุญหนัก อาจารย์รัตนาวดี แก้วเอี่ยม อาจารย์
จิระนันท์ สีดา ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำที่เป็น
ประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วรรณ บัวเกิด รองศาสตราจารย์พัชรา
อังคินันท์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขที่เกิดประโยชน์ ส่งผลให้การศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้จัดการ ดร.สมพิศ กตัญญู คณะครู นักเรียนและเจ้าหน้าที่
โรงเรียนพระหฤทัยคอนเือง ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ น้อง บุตรสาว และเพื่อนๆ ทุกคน ที่คอย
เป็นกำลังใจสำคัญให้ความช่วยเหลือด้วยความรักและห่วงใย

เวียงแก้ว คำปันทิพย์

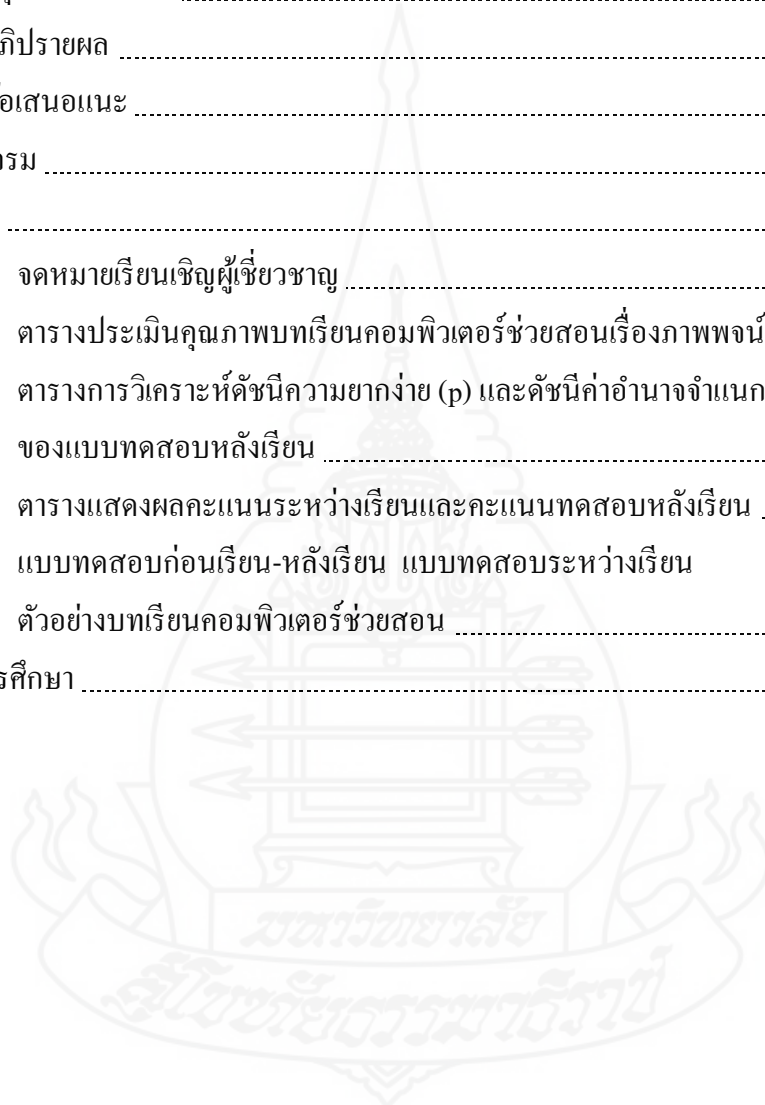
ตุลาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่จะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
คอมพิวเตอร์ช่วยสอน	7
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย	21
ภาพพจน์	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	44
การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	48
สรุปผลการศึกษา	48
อภิปรายผล	50
ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	59
ก จดหมายเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ	60
ข ตารางประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องภาพพจน์	64
ค ตารางการวิเคราะห์ดัชนีความยากง่าย (p) และดัชนีค่าอำนาจจำแนก(r) ของแบบทดสอบหลังเรียน	67
ง ตารางแสดงผลคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน	70
จ แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียน ตัวอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	72
ประวัติการศึกษา	134

ณ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ผลการทดสอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบภาคสนาม (1:100) (N=30)	46

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อมีความสำคัญอย่างยิ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็เป็นสื่อที่มีความสำคัญและนิยมมาก ทำให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และกระบวนการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยและส่งเสริมให้ผู้สอนจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ รวมทั้งมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 13) และได้มีการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนกันอย่างแพร่หลาย เพราะคอมพิวเตอร์เป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่สามารถใช้ได้ทั้งในด้านการบริหารจัดการและในด้านการจัดการเรียนการสอน เรียกว่า การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CBI :Computer Based Instruction) คือการใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักในการสอน เพื่อให้มีการโต้ตอบกันได้ระหว่างผู้เรียนกับโปรแกรมบทเรียน การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐานแบ่งเป็น 2 ประเภทได้แก่ การสอนใช้คอมพิวเตอร์จัดการ Computer Managed Instruction: CMD) และการสอนใช้คอมพิวเตอร์ช่วย เรียกว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction: CAI) (กิดานันท์ มลิทอง 2540: 225)

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเข้ามามีบทบาทในวงการศึกษามาก เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อเทคโนโลยีที่สามารถตอบสนองการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเองและเป็นกระบวนการที่มุ่งตอบสนองความต้องการในการเรียนแบบรายบุคคล ดังที่ วุฒิชัย ประสารสอย (2543: 10) ได้กล่าวว่า การใช้คอมพิวเตอร์เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ให้ผู้เรียนติดตามหรือค้นหาความรู้ในบทเรียน และส่งเสริมให้เรียนรู้ประสบผลสำเร็จด้วยวิธีการของตนเอง โดยยึดหลักที่สำคัญคือ บทเรียนจะต้องมีความง่ายและความสะดวกที่จะใช้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับความรู้

ที่ถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว และครบถ้วน การเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้นใช้เทคนิควิธีการที่แตกต่างไปจากการเรียนแบบอื่น เนื่องจากการที่จะนำไปใช้ช่วยครูสอน หรือใช้สอนแทนครู หรือใช้ฝึกอบรมเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ในระดับใดนั้นขึ้นอยู่กับธรรมชาติและโครงสร้างของเนื้อหา เทคนิคการนำเสนอบทเรียน และกลยุทธ์ถ่ายทอดโยงความรู้ ตลอดจนแบบแผนการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการออกแบบบทเรียนจึงจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการวิเคราะห์และออกแบบการสอนทั้งในด้านปริมาณเนื้อหา วิธีประมวลความรู้ แผนการผลิตสื่อและการตรวจสอบประสิทธิภาพเพื่อให้ได้สื่อที่นำไปใช้กระตุ้นกระบวนการ รู้จักสภาพแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียนและผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์หรือการโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับโปรแกรมบทเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งบทเรียน และยังคงคำนึงถึงความแตกต่าง ในด้านความนึกคิด อารมณ์และความรู้สึกภายในของบุคคลที่แตกต่างกันออกไป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะมีลักษณะยืดหยุ่นทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการควบคุมการเรียนของตน รวมทั้งเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนเลือกรูปแบบการเรียนที่เหมาะสมกับตนเองได้ เช่น การควบคุมเนื้อหา การควบคุมลำดับ และอัตราการเรียนและควบคุมการฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะสามารถตอบสนองกับผู้เรียนได้และทราบผลการตอบสนองนั้นทันที ตัวสื่อที่นำเสนอก็มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวมีภาพประกอบด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้นและการเสริมแรงที่สำคัญ ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความสนใจ ในที่สุดก็จะเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ อีกประการคือ สามารถจัดไว้เพื่อให้ใครก็ได้ไปใช้และบางเรื่อง ก็สามารถจัดเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้ด้วย ในการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นก็เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาเป็นรายบุคคล โดยนักเรียนสามารถที่จะเรียนได้ตามเวลาที่สะดวกโดย ไม่มีใครบังคับจะเรียนได้เร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานความสามารถของนักเรียนและลักษณะการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นวิถีทางของการสอนรายบุคคลโดยอาศัยความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์จัดหาประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์กัน มาแสดงเนื้อหาตามลำดับต่างกันด้วยบทเรียนโปรแกรมที่เตรียมไว้อย่างเหมาะสม นับเป็นการสอนรายบุคคลอย่างแท้จริง

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยไม่เน้นการอ่านการเขียนเพียงเท่านั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2544:3) ได้เน้นการสอนภาษาไทยพอสรุปได้ คือ ใช้ภาษาไทยในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาไทยในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ขณะเดียวกันการสอนหลักภาษาซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษา ผู้เรียนจะต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวยตามหลักภาษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 46) ได้กล่าวว่า การพัฒนา

การเรียนรู้หลักการทางภาษาจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของภาษาไทย กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย ให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารทุกกิจกรรมประสบผลสำเร็จ โดยนำความรู้ทั้งหลักภาษาและการใช้ภาษามาพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ทั้งในการประเมินตนเองและการประเมินจากผู้อื่น

ภาพพจน์มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสาร เป็นสิ่งที่แสดงถึงความไพเราะ ความงดงาม การมองเห็นภาพตามจินตนาการของคำที่กำหนด ทั้งนี้ด้วยความสามารถและภูมิปัญญาของกวีหรือนักเขียนไทยที่มีศิลปะในการสร้างสรรค์ผลงานเกี่ยวกับการเขียน โดยเฉพาะทางด้านวรรณศิลป์ ซึ่งแสดงถึงความเป็นชาติไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ภาพพจน์นอกจากจะให้ความสวยงามทางด้านวรรณศิลป์แล้ว ยังบอกถึงความเป็นไทยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต สะท้อนถึงความเจริญ โดยมีการใช้คำเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพอย่างชัดเจน ทั้งสวยงาม ความเหมือน ความเป็นธรรมชาติ ภาพพจน์ที่ใช้ในงานเขียนประเภทต่างๆ นั้นสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญทางด้านต่างๆ การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา การปกครอง ซึ่งล้วนแต่เป็นคุณค่าทางด้านภาษาไทยทั้งสิ้น

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาเพื่อเสริมวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับเรื่องภาพพจน์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจาก เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องภาพพจน์ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เข้าใจยากและเป็นวิชาที่ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายหากนักเรียนได้เรียนเสริม โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะเป็นแรงจูงใจที่ดีในการศึกษาของนักเรียน เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้น ทำให้การเรียนการสอนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ซึ่งทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน นักเรียนมีโอกาสดูหาความรู้ได้ด้วยตนเองในบทเรียนมีการให้เนื้อหาที่เจาะจงเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นความพร้อมในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ทางภาษาไทย ก็จะทำให้นักเรียนเรียนได้ดีและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

2.2 เพื่อหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนของโรงเรียนพระหฤทัยคอนเมืองแขวงสีกัน เขตคอนเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 100 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระหฤทัยคอนเมือง แขวงสีกัน เขตคอนเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทย เก่ง ปานกลาง และอ่อน รวมทั้งสิ้น จำนวน 43 คน

3.2 เนื้อหาในการศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนครั้งนี้เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพพจน์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แบ่งเนื้อหาได้ ดังนี้

3.2.1 ความหมายของภาพพจน์

3.2.2 ลักษณะของภาพพจน์

3.2.3 ประเภทของภาพพจน์

3.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับการศึกษาครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ใช้ระยะเวลาในการเรียน จำนวน 7 คาบ คาบละ 50 นาที โดยเรียนสัปดาห์ละ 2 คาบ

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ได้นำเนื้อหาและลำดับวิธีการสอนมาบันทึกเก็บไว้ คอมพิวเตอร์จะช่วยนำบทเรียนที่เตรียมไว้อย่างเป็นระบบมาเสนอในรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับผู้เรียนแต่ละคน โดยคอมพิวเตอร์มีการโต้ตอบกันเอง นั่นคือวิธีการของการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยความสามารถของคอมพิวเตอร์ช่วย

จัดหาประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์กัน มีการแสดงเนื้อหาตามลำดับที่ต่างกัน ด้วยโปรแกรม ที่เตรียมไว้อย่างเหมาะสม

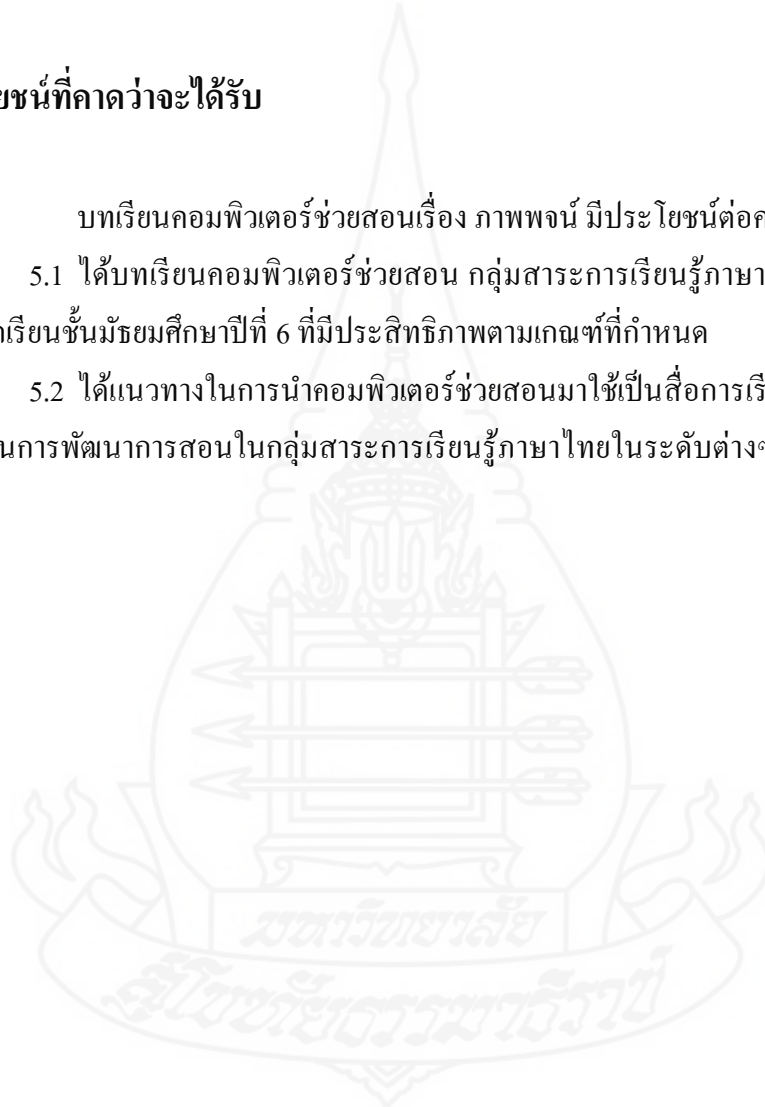
4.2 ภาพพจน์ หมายถึง คำหรือกลุ่มคำที่สร้างขึ้นจากกลวิธีในการใช้คำ เพื่อให้ปรากฏ ภาพที่เด่นชัดและลึกซึ้งในใจ ทำให้ผู้ฟังและผู้อ่านเกิดจินตภาพคล้อยตาม ลักษณะภาพพจน์มีดังนี้ อุปมา อุปถัมภ์ สัญลักษณ์ บุคลาธิษฐาน นามนัย สัทพจน์ อดิพจน์

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง ภาพพจน์ มีประโยชน์ต่อครูและนักเรียน ดังนี้

5.1 ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

5.2 ได้แนวทางในการนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับ นักเรียน ในการพัฒนาการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
 - 1.1 ความหมายของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
 - 1.2 ประวัติและความเป็นมาของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
 - 1.3 ประโยชน์ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
 - 1.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
 - 1.5 ประเภทของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
 - 1.6 องค์ประกอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
 - 1.7 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
 - 1.8 ข้อดีและข้อจำกัดของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
 - 1.9 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระหลักการใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. ภาพพจน์
 - 3.1 ความหมายภาพพจน์
 - 3.2 ลักษณะของภาพพจน์
 - 3.3 ประเภทของภาพพจน์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาไทย

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1.1 ความหมายของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่ได้รับคามนิยมและถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในวงการศึกษปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องมาจากหลักการของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 ได้เป็นอย่างดี โดยมีผู้ให้ความหมายของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไว้มากมาย ดังนี้

ทักษิณา สวานานนท์ (2530: 215) นิพนธ์ สุขปริดี (2531: 24-28) ยืน ภู่วรรณ (2527: 121) ได้ให้ความหมายคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในแนวทางเดียวกันไว้ว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนหรืออีกนัยหนึ่งคือ เป็นเครื่องมือหรือเป็นตัวกลางที่จะช่วยให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยโปรแกรมต่างๆ ซึ่งสร้างไว้ในแต่ละวิชา แล้วนำโปรแกรมเหล่านั้นไปสอนโดยผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ คำว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มาจากภาษาอังกฤษว่า Computer Assisted Instruction หรือ CAI

สุกรี รอดโพธิ์ทอง (2531: 75) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีความหมายอยู่ในตัวแล้วนั่นหมายความว่า การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยไม่ให้ออนแทนครูทั้งหมด ส่วนการทบทวนอาจมีเนื้อหาบางส่วนที่ครูสอน บางส่วนที่เรียนจากคอมพิวเตอร์หรือครูสอนเนื้อหาทั้งหมด ส่วนการทบทวนหรือการทดสอบความรู้ปล่อยให้เป็นที่ของคอมพิวเตอร์หรือสอนเนื้อหาและสำหรับผู้ที่เรียนไม่ทันก็ให้เรียนจากคอมพิวเตอร์ ในลักษณะการสอนเสริม กิจกรรมและวิธีการเหล่านี้ก็อยู่ในขอบข่ายของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

กิดานันท์ มลิทอง(2536: 168) ให้ความหมายว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการสอนที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงที่ทำให้การเรียนการสอนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ และยังสามารถให้การตอบสนองต่อข้อมูลที่นักเรียนป้อนเข้าไปซึ่งเป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน ในแต่ละบทเรียนจะมีตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงประกอบ ทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียน ไม่เบื่อหน่าย การสร้างโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีการประเมินการตอบสนองของนักเรียน โดยให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสริมแรง

ขนิษฐา ชานนท์ (2538: 8) ให้ความหมายว่า การนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน โดยเนื้อหาวิชา แบบฝึกหัด และแบบทดสอบจะถูกพัฒนาขึ้นมาในรูปแบบของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สามารถเสนอเนื้อหาวิชาที่อาจเป็นทั้งตัวหนังสือ และกราฟิก สามารถถามคำถาม รับคำตอบจากนักเรียน สามารถตรวจคำตอบแสดงผลการเรียนในรูปแบบของข้อมูลย้อนกลับให้แก่ นักเรียน

ถนอมพร เลหาจรัสแสง (2541: 7) ให้ความหมายว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งซึ่งใช้ความสามารถของคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอสื่อประสมอันได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง กราฟิก แผนภูมิ กราฟ ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ และเสียง เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียนหรือองค์ความรู้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับการสอนจริงในห้องเรียนมากที่สุด โดยที่คอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะนำเสนอเนื้อหาทีละหน้า โดยเนื้อหาความรู้ในคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะได้รับการถ่ายทอดในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและโครงสร้างของเนื้อหา โดยมีเป้าหมายสำคัญก็คือการได้มาซึ่งคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนและกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์หรือการโต้ตอบพร้อมทั้งการได้รับผลป้อนกลับอย่างสม่ำเสมอกับเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ ของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2545: 5) ให้ความหมายว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์คือโปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการเรียนการสอน ที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ได้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของรายวิชา

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้นำเนื้อหาและลำดับวิธีการสอนมาบันทึกเก็บไว้ คอมพิวเตอร์จะช่วยนำบทเรียนที่เตรียมไว้อย่างเป็นระบบมาเสนอในรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับผู้เรียนแต่ละคน โดยคอมพิวเตอร์มีการโต้ตอบกันเอง นั่นคือ วิธีทางของการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยความสามารถของคอมพิวเตอร์ ช่วยจัดหาประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์กัน มีการแสดงเนื้อหาตามลำดับที่ต่างกัน ด้วยโปรแกรมที่เตรียมไว้ได้อย่างเหมาะสม

1.2 ประวัติ และความเป็นมาของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ประวัติและความเป็นมาของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทักษิณา สวานานนท์ (2530: 216) สรุปได้ดังนี้

สกินเนอร์ (Skinner) ได้คิดวิธีสอนใหม่โดยใช้อุปกรณ์แบบใหม่คือ เครื่องช่วยสอน วิธีการสอนแบบโปรแกรม จึงเป็นจุดสนใจของนักคอมพิวเตอร์และนำมาปรับปรุงใช้กับคอมพิวเตอร์ในเวลาต่อมา

ปลายทศวรรษที่ 1950 และต้นทศวรรษที่ 1960 มหาวิทยาลัยฟลอริดา และมหาวิทยาลัยแอสตนฟอร์ด เป็นผู้บุกเบิกการใช้ประเภทแบบฝึกหัด และเมื่อเป็นที่นิยมทางบริษัทไอบีเอ็ม จึงได้พัฒนาโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยการสอนแบบเลขสองฐาน มีผู้เรียนครั้งละ 32 คน ซึ่งเป็นคอมพิวเตอร์แบบเมนเฟรม

ในต้น ค.ศ.1960 ที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด Dr. Suppes ได้พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ที่ช่วยฝึกฝนทักษะด้านคณิตศาสตร์และการใช้ภาษาสำหรับเด็กในระดับประถม โดยผลงานนี้เป็นจุดเริ่มของความเชื่อที่ว่าคอมพิวเตอร์สามารถที่จะทำหน้าที่เสมือนครูหรือติวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพได้ และพัฒนา CAI ขึ้นมาใหม่ ภายใต้โครงการชื่อ Plato โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ใช้คอมพิวเตอร์ของบริษัท คอนโทรล เดต้า ในปัจจุบันเราถือกันว่า โปรแกรมสามารถครอบคลุมการสอนได้เกือบทุกวิชาและทุกระดับ โปรแกรมนี้เป็นตัวอย่างของระบบการสอน CAI ที่ใช้คอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่และประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ดังนั้น จะเห็นว่าการคิดค้นวิธีการสอนแบบใหม่โดยใช้อุปกรณ์ที่แปลกใหม่ซึ่งเป็นที่สนใจของนักคอมพิวเตอร์นำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อใช้ในการฝึกฝนทักษะต่างๆ จนเป็นที่พอใจและประสบผลสำเร็จในวิชาต่างๆ ที่เรียกว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ทำหน้าที่เสมือนครูที่มีประสิทธิภาพได้คือ

1.3 ประโยชน์ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

เป็นที่ทราบกันดีว่าเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นมีคุณสมบัติเด่นหลายประการ โดยสามารถแสดงได้ทั้งภาพ สีและเสียง ดังนั้นเมื่อมีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในวงการศึกษานำมาทำเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จึงก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ดังนี้

ไพโรจน์ คชชา (2540: 51) ได้กล่าวถึงประโยชน์และข้อดีของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ดังนี้

1. ช่วยเสริมและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้
3. ผู้เรียนเรียนรู้จากคอมพิวเตอร์ได้ทุกวิชา และใช้เวลาน้อยกว่าการเรียนรู้ในห้องเรียน

ห้องเรียน

4. ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชานั้น มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น
5. เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนการสอน เนื่องจากมีภาพเคลื่อนไหว มีสี เสียง
6. สร้างสถานการณ์จำลองการทำงาน เรื่องราวที่เป็นนามธรรม

ถนอม เลหาจรัสแสง (2541: 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไว้ดังนี้

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนช่วยให้ผู้เรียนอ่อนสามารถใช้เวลานอกเวลาเรียนปรับปรุงการเรียนรู้ของตน ผู้สอนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน สอนเสริม หรือทบทวนการสอน โดยที่ผู้สอนไม่ต้องเสียเวลาในการสอนซ้ำ หรือใช้ในการสอนเพิ่มเติม

2. ผู้เรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรียนรู้ด้วยตนเอง ในเวลาและนอกเวลา หรือสถานที่ที่ผู้เรียนสะดวก

3. คอมพิวเตอร์สามารถจูงใจผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนสนุกสนาน ไปกับการเรียน

นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวถึงคุณค่าของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่ามีคุณประโยชน์ต่อ ผู้เรียนและการเรียนการสอนอีก ได้แก่ (นิพนธ์ สุขปรีดี 2526: 46) คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถ สร้างลักษณะนิสัย ความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับตัวเอง เพราะเป็นการบังคับให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ด้วยตนเอง และได้รับเสริมแรงอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังสามารถประเมินความก้าวหน้าของ ผู้เรียนได้โดยอัตโนมัติ นิติยา กาญจนะวรรณ (2526: 80) คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีการป้อนกลับ ทันทีเมื่อผู้เรียนทำผิด นอกจากนี้ยังมีสี สัน ภาพ และเสียง ทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวไม่เบื่อหน่าย และคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไม่สามารถทำให้ผู้เรียนรู้คำตอบได้ก่อน จึงเป็นการบังคับผู้เรียนให้เรียนรู้ ได้จริงก่อนที่จะผ่านบทเรียนนั้นได้ สุพร ชัยเดชสุริยะ(2529: 8) คอมพิวเตอร์สามารถสร้าง แรงจูงใจให้ผู้เรียน ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนด้วยการเรียนซ้ำแล้วซ้ำอีกกี่ครั้งก็ได้ตามความต้องการ ของผู้เรียน ณรงค์ บุญมี (2530: 8) คอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบอื่นๆ จะยึดครูเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน แต่คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

จะเห็นได้ว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล สร้างแรงจูงใจและเป็นเสริม ในการเรียนให้แก่ผู้เรียน

1.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ในการเรียนการสอนนั้นจะต้อง สร้างอยู่บนพื้นฐานหรือทฤษฎีต่างๆ ที่สอดคล้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อให้ได้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สมบูรณ์แบบที่สุด โดยมีทฤษฎีที่นำมาสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน มีดังนี้ (กรมวิชาการ 2544: 35)

1.4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบตอบสนอง (S-R Theory)

สกินเนอร์ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมแรงว่า การกระทำใดๆ ถ้าได้รับการ เสริมแรงจะมีแนวโน้มให้เกิดการกระทำนั้นอีก ส่วนการกระทำใดที่ไม่มีการเสริมแรงย่อมมี แนวโน้มให้ความถี่ของการกระทำนั้นๆ ค่อยๆ หายไปและหายไปในที่สุด

นอกจากนี้ ซาโรจน์ แพ่งยัง (2529: 9) กล่าวถึงทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวข้องกับ การใช้สื่อการเรียนการสอนสรุปได้ดังนี้

1.4.2 ทฤษฎีสัมพันธ์ต่อเนื่องของธอร์นไดค์ (Thorndike) คือ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบตอบสนอง เน้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าต่อการตอบสนองต่อการเรียนรู้ เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสื่อการสอนได้โดยยึดแนวทาง ดังนี้

1) กำเนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) นำสื่อการสอนหลายๆรูปแบบมาใช้ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง

3) สื่อต้องมีการให้ผลย้อนกลับทันที

4) สื่อที่ใช้ต้องมีความสัมพันธ์กับเนื้อหา

1.4.3 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของสกินเนอร์ ซึ่งกล่าวว่า การกระทำใดๆ ถ้าได้รับการเสริมแรงอัตราความเข้มข้นของการตอบสนองมี โอกาสสูงขึ้นการจัดการเรียนการสอนควรแบ่งกระบวนการเรียนออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ และมีการเสริมแรงให้สอดคล้องกับความสำเร้งของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน ควรเสริมแรงเมื่อผู้เรียนประสบผลสำเร้ง และเสริมแรงให้น้อยที่สุดเมื่อผู้เรียนทำผิดในแต่ละขั้นตอน

1) เงื่อนไขของการตอบสนอง เป็นพฤติกรรมส่วนมากซึ่งเป็นการตอบสนองที่แสดงออกมาเรื่อยๆ ในเมื่อมนุษย์ยังมีชีวิตอยู่และพฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นบ่อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอัตรา การตอบสนองหรือ อัตราออกแสดงออกมาของพฤติกรรมการเรียนรู้จำเป็นต้องการให้เกิดการอัตราของการตอบสนองนั้นและอัตราจะเกิดขึ้นได้เพราะการเสริมแรง

2) การเสริมแรง เมื่อเรียนมีการตอบสนองผู้สอนจะสามารถให้สิ่งเร้าใหม่ เพื่อให้การตอบสนองมากขึ้นหรือลดลงได้โดยใช้สิ่งที่เรียกว่า ตัวเสริมแรง

3) การเสริมแรงอย่างทันทีทันใด การเสริมแรงควรจะทำทันทีหลังจากที่ทำการตอบสนองหรือเมื่อได้รับคำตอบ จากการทดลองพบว่า ควรเสริมแรงภายใน 5 วินาที หลังที่มีการตอบสนองหากนานกว่านั้นการเสริมแรงอาจจะไม่ได้ผล

4) สิ่งเร้าที่มีเงื่อนไขเฉพาะ ในกรณีที่ผู้เรียนให้การตอบสนองเฉพาะสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผู้สอนสามารถทำได้โดยให้สิ่งเร้าเฉพาะการตอบสนองที่เราต้องการ

5) การยุติการตอบสนอง มีความเข้าใจ ถ้าการตอบสนองนั้นมีการเสริมแรงแล้วและมีอัตราการตอบสนองสูง เราสามารถลดอัตราการตอบสนองลงมาได้โดยงดให้การเสริมแรงต่อการตอบสนองนั้น

6) การจัดรูปแบบพฤติกรรม พฤติกรรมการเรียนรู้มักประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ ดังนั้นจึงควรให้การเสริมแรงตามลำดับขั้น โดยเริ่มจากการเรียนรู้ขั้นแรกจนกระทั่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในขั้นสุดท้าย

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า การออกแบบสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนต้องคำนึงถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบตอบสนอง ทฤษฎีการวางเงื่อนไข ซึ่งแต่ละทฤษฎีได้เสนอแนวทางในการออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว ขึ้นอยู่กับผู้ออกแบบสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่าจะเลือกทฤษฎีใด

1.5 ประเภทของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ใช้ในวงการศึกษา โดยทั่วไปมีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน นักวิชาการได้แบ่งประเภทของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนออกเป็นประเภทดังนี้

ยีน กัวร์วอร์ด (2527: 4-7) ได้แบ่งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไว้ ดังนี้

1. บทเรียนเนื้อหา (Tutorial) เป็นบทเรียนคล้ายบทเรียนสำเร็จรูป โดยจัดเนื้อหาให้เป็นระบบต่อเนื่องกันไป ผู้เรียนจะเรียนตามลำดับโปรแกรมที่สร้างขึ้นไว้ บทเรียนแบบนี้จะแทรกคำถาม เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน และสามารถให้ผู้เรียนย้อนกลับไประดับของบทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน บทเรียนแบบทบทวนสามารถบันทึกรายชื่อของผู้เรียนและวัดระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนได้ เพื่อให้ครูผู้สอนมีข้อมูลในการเสริมความรู้ให้ผู้เรียนบางคนที่ยังไม่รู้เรื่อง

2. แบบเรียนแบบฝึกหัดและปฏิบัติ (Drill and Practice) ส่วนใหญ่จะใช้สอนเสริมเมื่อครูผู้สอน สอบบทเรียนบางอย่างไปแล้ว และสามารถให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ได้อีก คอมพิวเตอร์จะวัดระดับการเรียนรู้หรือให้ผู้เรียนฝึกฝนจากคอมพิวเตอร์จนถึงระดับที่ยอมรับได้ บทเรียน แบบฝึกหัด และปฏิบัติจึงประกอบด้วยคำถาม คำตอบ ที่จะให้ผู้เรียนทำการฝึกหัด และปฏิบัติ จำเป็นต้องใช้หลักจิตวิทยาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากทำแบบฝึกหัดนั้นๆ โดยให้มีการแทรก รูปภาพเคลื่อนไหว หรือคำพูดโต้ตอบ รวมทั้งอาจมีการแข่งขัน หรือสร้างรูปแบบให้ตื่นเต้นจากแสง สี เสียง เป็นต้น

3. บทเรียนแบบจำลอง (Simulation) บทเรียนสร้างภาพพจน์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น การทดลองในห้องปฏิบัติการบางอย่างไม่สามารถทดลองให้เห็นจริงได้ เช่น การเคลื่อนที่ของลูกปืนใหญ่ การเดินทางของแสง หรือปรากฏการณ์ทางชีววิทยาที่ใช้เวลาหลายๆ วัน การใช้คอมพิวเตอร์จำลองแบบ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น การจำลองแบบช่วยลดอันตรายที่เกิดจากการทดลอง และการจำลองแบบจะช่วยลดระยะเวลาของปรากฏการณ์ให้สั้นลง

4. บทเรียนเกมเพื่อการศึกษา (Education Games) เกมเพื่อการศึกษาหลายเรื่อง อาจจะช่วยพัฒนาความคิดต่างๆ ได้เช่น เกมการต่อคำเติมคำ เกมการคิดแก้ปัญหาหรือเกมการตัดสินใจ เกมเหล่านี้จะเป็นการสร้างความบันเทิง และยังสามารถช่วยพัฒนาความรู้ได้เป็นอย่างดี เกมคอมพิวเตอร์เพื่อศึกษานั้น เป็นสิ่งเร้าความสนใจของผู้เรียนเป็นอย่างดี แต่บทเรียนประเภทนี้จะต้องให้มีคุณค่าทางการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และกระบวนการที่เหมาะสมกับหลักสูตร

5. บทเรียนแบบการแก้ปัญหา (Problem Solving) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประเภทนี้เน้นที่กระบวนการแก้ปัญหา ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจ และมีความสามารถในการแก้ปัญหาบางอย่าง และกว่าที่ผู้เรียนจะต้องแก้ปัญหานั้นได้จะต้องให้คอมพิวเตอร์ช่วยแก้ปัญหาคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเท่ากับเป็นการวัดด้วยว่าผู้เรียนมีความรู้ทางคอมพิวเตอร์มากน้อยเพียงไร

6. บทเรียนแบบสาธิต (Demonstration) การสาธิตโดยใช้คอมพิวเตอร์ เพราะคอมพิวเตอร์ให้เส้นกราฟที่สวยงาม มีสีสัน และมีเพียงประกอบอีกด้วย ครูสามารถนำคอมพิวเตอร์มาใช้ช่วยเพื่อสาธิตเกี่ยวกับวิชาต่างๆ ได้หลายแขนง

7. บทเรียนแบบทดลอง (Testing) การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะต้องรวมการทดสอบเป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนไปด้วย โดยผู้สร้างบทเรียนจะต้องคำนึงถึงหลักต่างๆ คือ การสร้างข้อสอบ การจัดการสอบ การตรวจให้คะแนน การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ และการจัดให้ผู้สอนสุ่มเลือกข้อสอบเองได้

8. บทเรียนแบบการไต่ถาม (Inquiry) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถใช้ในการค้นหาข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอดหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ คอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนการสอนมีแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ซึ่งสามารถแสดงได้ทันที เมื่อผู้เรียนต้องการรู้ด้วยระบบง่ายๆ ที่ผู้เรียนสามารถทำได้เพียงกดหมายเลข ใสรหัส ตัวย่อของแหล่งข้อมูล คอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะตอบคำถามของผู้เรียนตามความต้องการได้

9. บทเรียนแบบสนทนา (Dialogue) เป็นลักษณะการเลียนแบบการสอนในห้องเรียน คือมีการพูดคุยโต้ตอบระหว่างผู้เรียนผู้สอน เพียงแต่จะใช้เสียงคอมพิวเตอร์ ก็จะตัวอักษรบนจอภาพแทน และมีการสอนด้วยการตั้งปัญหาถาม ลักษณะในการใช้แบบสอบถามก็เป็นการแก้ปัญหาอีกอย่างหนึ่ง

10. บทเรียนแบบรวมวิธีต่างๆเข้าด้วยกัน (Combination) เป็นการรวบรวมความสามารถในการสร้างวิธีการสอนหลายๆ แบบ ของคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกัน ตามธรรมชาติของการเรียนการสอนซึ่งจะต้องใช้การสอนหลายๆแบบรวมกัน และการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ผู้เรียนและองค์ประกอบอื่นๆ ทำให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนการสอน

บทเรียนหนึ่ง อาจมีทั้งลักษณะที่เป็นการใช้เรื่องทบทวนการเรียนรู้ เกมการศึกษา การโต้ถามให้ข้อมูลรวมทั้งการให้แก้ปัญหาต่างๆ รวมกันในบทเรียนที่สร้างขึ้นได้

สรุปได้ว่าการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ดีจะต้องคำนึงถึงประเภทของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับความเหมาะสมของผู้เรียนด้านต่างๆ ที่สนองตอบต่อผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้ดีพร้อมทั้งวัดระดับของผู้เรียนแต่ละคนได้

1.6 องค์ประกอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะต้องมีการวางแผน โดยคำนึงถึงส่วนประกอบ

ในการจัดทำ ดังนี้ (กิดานันท์ มลิทอง 2543)

1. บทนำเรื่อง (Title) เป็นส่วนแรกของบทเรียนช่วยกระตุ้นและเร้าความสนใจให้ผู้เรียนอยากติดตามเนื้อหาต่อไป
2. คำชี้แจงบทเรียน (Instruction) ส่วนนี้จะอธิบายเกี่ยวกับการใช้บทเรียนการทำงานของบทเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน
3. วัตถุประสงค์บทเรียน (Objective) แนะนำ อธิบายความคาดหวังของบทเรียน
4. รายการเมนูหลัก (Main menu) แสดงหัวเรื่องย่อยของบทเรียนที่จะให้ผู้เรียนศึกษา
5. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre test) ส่วนประเมินความรู้
6. เนื้อหาบทเรียน (Information) ส่วนสำคัญที่สุดของบทเรียน โดยนำเสนอเนื้อหาที่จะนำเสนอ
7. แบบทดสอบหลังเรียน (Post test) ส่วนนี้จะนำเสนอเพื่อตรวจวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน
8. บทสรุปและการนำไปใช้งาน (Summary application) ส่วนนี้จะสรุปประเด็นที่จำเป็น

1.7 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การออกแบบและสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะแบ่งขั้นการพัฒนา (ธีรพงษ์ มงคลวิฑูล 2550: 6) มีดังนี้

- ขั้นที่ 1 การออกแบบบทเรียน (Courseware Designing)
- ขั้นที่ 2 การสร้าง Storyboard ของบทเรียน
- ขั้นที่ 3 การสร้างบทเรียน (Courseware Designing)
- ขั้นที่ 4 การตรวจสอบและประเมินผลก่อนนำไปใช้งาน

ขั้นที่ 1 การออกแบบบทเรียน (Courseware Designing)

การออกแบบและพัฒนาบทเรียนประกอบกิจกรรม มีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Course Analysis) ขั้นตอนนี้ถือว่าสำคัญต่อการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยการวิเคราะห์ความต้องการของหลักสูตรที่จะนำมาสร้างบทเรียน CAI ในส่วนของเนื้อหาบทเรียนจะได้มาจากหลักสูตร หนังสือและเอกสารประกอบในการสอนแต่ละวิชาหลังจากได้รายละเอียดของเนื้อหาที่ต้องการแล้วให้ทำดังนี้

1.1 เลือกเรื่องที่จะนำมาสร้างเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1.2 นำเรื่องทีเลือกมาแยกเป็นหัวเรื่องย่อย แล้วจัดลำดับความต่อเนื่องและความสัมพันธ์ในหัวเรื่องย่อยของเนื้อหา

2. การเขียนวัตถุประสงค์ของบทเรียน (Tutorial Objectives) เมื่อเลือกหัวข้อเรื่องของบทเรียนและแบ่งหัวเรื่องย่อยแล้ว จึงนำเอาหัวเรื่องย่อยแต่ละเรื่องมาเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. การจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน (Activity and Process) ในขั้นนี้จะยึดตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลัก โดยขยายรายละเอียดดังนี้

3.1 เมื่อวิเคราะห์เนื้อหามาแยกย่อยและเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้ว ก็จะกำหนดตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่คาดว่าจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สำหรับการจัดกิจกรรมนั้นจะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดบทเรียนตั้งแต่ต้นจนจบบทเรียน โดยจะตั้งคำถามคั่นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมระหว่างการให้เนื้อหา

3.2 นำหัวข้อย่อยที่นำไปสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาจัดลำดับเนื้อหาและพิจารณาให้มีความต่อเนื่องของเนื้อหาในแต่ละเฟรม ต่อจากนั้นจึงเลือกสื่อที่จะใช้ในบทเรียน ซึ่งสื่อที่ใช้ในบทเรียนจะเป็นการนำเสนอสื่อแบบตัวหนังสือและรูปภาพ ซึ่งรูปภาพที่แสดงนั้นออกแบบให้มีทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ในหัวข้อที่มีขั้นตอนการอธิบายที่ยู่งยาก ซับซ้อนจะใช้ภาพที่แสดงนั้นออกแบบให้เคลื่อนไหวเพื่อให้เห็นภาพ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

3.3 เมื่อกำหนดสื่อและเลือกสื่อในการนำเสนอแล้ว ต่อมาก็จะเขียนผังงานแสดงการเริ่มต้นและสิ้นสุดของเนื้อหาในบทเรียน เพื่อแสดงความสัมพันธ์การเชื่อมโยงของบทเรียน ซึ่งในการจัดทำครั้งนี้ผู้จัดทำได้เลือกวิธีการแสดงเนื้อหาแบบสาขา ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในหัวข้อใดก่อนก็ได้

4. กำหนดวิธีการนำเสนอ (Pedagogy Design) การนำเสนอเนื้อหาในขั้นนี้ได้แก่ การเลือกรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละเฟรมว่าจะใช้วิธีการแบบใด โดยสรุปผล

จากขั้นตอนที่ 3 นำมากำหนดเป็นรูปแบบการนำเสนอ ว่าการจัดตำแหน่งและขนาดของเนื้อหา การ ออกแบบและการแสดงภาพและกราฟิกบนจอภาพ การออกแบบเฟรมต่างๆของบทเรียน การ นำเสนอ ส่วนประการสุดท้ายได้แก่ การวัดประเมินผลแบบเลือกตอบ จับคู่หรือเติมคำ

ขั้นที่ 2 การสร้างสตอรี่บอร์ด (Storyboard) ของบทเรียน

สตอรี่บอร์ด(Storyboard) หมายถึง เรื่องราวของเนื้อหาที่แสดงในแต่ละ เฟรม ตามวัตถุประสงค์และรูปแบบการนำเสนอ โดยเขียนเป็นเฟรมย่อยเรียงตามลำดับตั้งแต่เฟรมที่ 1 จนถึงเฟรมสุดท้ายของแต่ละหัวข้อย่อย นอกจากนี้สตอรี่บอร์ดยังจะต้องระบุภาพที่ใช้ในแต่ละ เฟรมพร้อมเงื่อนไขต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะของภาพและเสียงประกอบของเฟรมเนื้อหา กับ เฟรมอื่นๆ ของบทเรียนในลักษณะของบทสคริปต์ เช่น

1. การสร้างผังแสดงขั้นตอนการทำงานของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย สอนโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 แสดงไตเติ้ลในส่วนที่นำเสนอชื่อบทเรียน โดยนำเสนอการ ประกอบเสียง

1.2 ลงทะเบียนเรียน ในส่วนนี้จะเป็นการให้ผู้เรียนที่จะศึกษาบทเรียน ป้อนชื่อและนามสกุล โดยการพิมพ์ที่คีย์บอร์ด เพื่อให้ทราบว่าใครเป็นผู้เรียนและแสดงชื่อในการ ประเมินผลการเรียน

1.3 บอกวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ผู้เรียนทราบว่า เรียนจบเนื้อหา แล้วควรจะมีควมรู้อะไรบ้าง

1.4 แสดงเมนูหลักในส่วนนี้จะแสดงรายการให้ผู้เรียนเลือก 4 รายการ ดังนี้

1.4.1 คำแนะนำ

1.4.2 เนื้อหา

1.4.3 แบบทดสอบ

1.4.4 ออกจากโปรแกรม

2. เขียนสตอรี่บอร์ด เนื้อหาที่หน้าจอและรูปแบบการนำเสนอ โดยนำ เนื้อหาที่ได้จัดเตรียมไว้แล้วมาจัดวางตำแหน่ง ให้ออกแบบข้อความสั้นๆ กะทัดรัด โดยแบ่ง ออกเป็นเฟรมๆ

ขั้นที่ 3 การสร้างบทเรียน (Courseware Designing)

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้จะดำเนินการตาม Storyboard ที่ได้สร้างไว้ทั้งหมด ซึ่งจะเป็นการใส่เนื้อหาและกิจกรรมตามที่ได้กำหนดแล้ว ในขั้นตอนของการสร้าง Storyboard ดังนี้

1. การสร้างภาพประกอบ

ในการนำเสนอเนื้อหาและภาพจะใช้เครื่องมือวาดภาพของ Authorwaer และโปรแกรม Photoshop สำหรับภาพสำเร็จรูปที่สร้างมาแล้ว จะใช้คำสั่ง Import ของโปรแกรม Authorwaer โดยนำภาพเข้ามาวางภายใน Present Window

2. การสร้างเสียงบรรยาย

ส่วนการจัดเตรียมเสียงที่จะใช้ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้มาจากแผ่นรวมเสียง และเสียงบรรยายที่ได้มาจากการอัดเสียงขึ้นเอง โดยบันทึกเป็นไฟล์ wav หรือ mp3 ก็ได้ หลังจากนั้นให้นำเสียงที่บันทึก Import เข้ามาในโปรแกรม Authorwaer

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบและประเมินผลก่อนนำไปใช้งาน

ในขั้นตอนสุดท้ายของการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปใช้งาน จะต้องผ่านการตรวจสอบและประเมินผลในขั้นแรกของตัวบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ว่ามีคุณภาพเพียงใดซึ่งมีข้อพิจารณาดังนี้

1. การตรวจสอบจะต้องทำกันตลอดเวลา หมายถึง การตรวจสอบในแต่ละขั้นตอนของการออกแบบบทเรียนว่ามีจุดผิดอะไรบ้าง
2. การทดสอบการใช้งานบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของโปรแกรมก่อนนำไปใช้
3. การประเมินผลบทเรียน มีจุดประสงค์เพื่อการประเมินผลตัวบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการประเมินผลของผู้ใช้งานว่ามีความเข้าใจในการใช้งานมากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่าการสร้างบทเรียนที่ดีนั้นจะต้องคำนึงถึงประสงค์ในการสร้าง วัตถุประสงค์ของผู้เรียน ลักษณะของโปรแกรมควรปรับเปลี่ยนได้ง่ายย้อนกลับไปได้ง่ายเหมาะกับกลุ่มผู้เรียน มีภาพ มีเสียง มีการเคลื่อนไหว ที่เป็นส่วนเสริมความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน นำเสนอโปรแกรมได้ชัดเจนไม่คลุมเครือ ถ้ามอบไม่ง่ายหรือยากเกินไป ทั้งนี้ต้องดูสมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานด้วยว่ามีข้อจำกัดอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะสร้างโปรแกรมได้มีประสิทธิภาพขึ้น

1.8 ข้อดีและข้อจำกัดของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง เนื่องจากช่วยครูผู้สอนในการสอนหรืออาจใช้แทนครูผู้สอนก็ได้ แต่อาจจะมีปัญหาคือคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

อาจจะสอนแทนครูได้ไม่ดีหรือไม่สมจริง ดังนั้นก่อนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจึงควรมีการศึกษาข้อดีและข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างถี่ถ้วน เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ

ข้อดีของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีดังนี้ (กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ 2536: 138)

1. ด้านสีสัน ความสวยงาม เนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีสีสันดึงดูดใจผู้เรียน ได้ดีกว่าสีขาว-ดำ และยังมีผลในด้านความจำคงทนกว่า
2. ด้านเสียง นอกจากใช้เสียงเป็นสิ่งเร้ายังสามารถใช้เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการตอบถูกผิด
3. ด้านกราฟิก การภาพหรือกราฟิกในบทเรียนคอมพิวเตอร์จะได้เปรียบ ในแง่การทำให้เคลื่อนไหวได้ประกอบคำอธิบาย เช่น การทำให้เคลื่อนไหวช้าๆ หรือเร็วๆ พร้อมกับสีที่เปลี่ยนไป จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสนใจมากยิ่งขึ้น
4. การศึกษาด้วยตนเอง เนื่องจากผู้เรียนถ้ามีโอกาสได้เรียนรู้ความสามารถและความสนใจของตน การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพสูงสุดและได้เปรียบเทียบบทเรียนแบบ โปรแกรมคือ สามารถนำมาใช้ได้อีก เป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนเป็นสำคัญ
5. ด้านกิจกรรม เพราะลักษณะของบทเรียนนั้นจะเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้เรียนกับคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนมีโอกาสเลือก ตัดสินใจ หรือแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ด้วยกรเสริมข้อมูล
6. ด้านความรู้สึก ผู้เรียนมีความรู้สึกเหมือนกับว่าตนเองกำลังเรียน ศึกษาหรือกำลังคุยกับใครคนหนึ่ง ซึ่งมีความรู้สึก มีอารมณ์ขัน มีความชอบใจ ไม่ชอบใจ ทำให้ผู้เรียนอยากที่จะเรียนรู้
7. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการบอกให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองทำไปหรือตอบไปนั้นผิดหรือถูกอย่างไรและเป็นการเสริมแรงอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งข้อดีก็คือ สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับได้อย่างรวดเร็วในลักษณะเป็นทั้งภาพและเสียง
8. ด้านกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น เนื่องจากผู้เรียนไม่สามารถบอกได้ว่าเขาจะพบอะไรในหน้าต่อไป
9. ผู้เรียนสามารถทราบผลการเรียนของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้เร็วกว่าสื่ออื่นๆ เนื่องจากผู้เรียนไม่สามารถแอบดูคำตอบก่อนได้เหมือนตำราเรียน และไม่สามารถข้ามขั้นตอนของระบบการเรียนการสอนได้

10. สามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคน วิเคราะห์ผลการเรียนของแต่ละคนได้

11. ลดเวลาเรียนลง เมื่อเทียบกับการเรียนในห้องเรียน

ข้อจำกัดของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีดังนี้ (กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ 2536: 138)

1. การออกแบบเป็นที่ใช้เวลาและความสามารถ ครูผู้สอนรู้เนื้อหาวิชาอาจไม่สามารถสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยตนเองได้ และการพิมพ์นักเขียน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ยังต้องพบกับอุปสรรคและข้อจำกัดอยู่

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ไม่สามารถสอนเนื้อหาบางเนื้อหาในลำดับสูงๆ ของพุทธิพิสัยได้ ทั้งนี้ยังรวมถึงเนื้อหาที่เกี่ยวกับเจตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งมีข้อจำกัดมากขึ้น

3. เมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะเริ่มเคยชินกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะทำให้ความกระตือรือร้นและแรงจูงใจที่เคยมีมากกลับลดลง และอาจส่งผลให้นักเรียนไม่อยากจะเรียนกับเครื่องคอมพิวเตอร์อีก

4. บทเรียนคอมพิวเตอร์ไม่ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม เพราะนักเรียนจะใช้เวลาและทักษะการโต้ตอบกับเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่าครูผู้สอนหรือเพื่อนในห้องเรียน

5. นักเรียนบางประเภท โดยเฉพาะในกลุ่มใหญ่ที่ไม่ชอบการเรียนรู้ตามลำดับขั้นหรือเป็นไปตามขั้นตอนของโปรแกรม ซึ่งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนส่วนมากมีหลักการออกแบบเป็นขั้นตอน ซึ่งเป็นการบังคับแผนการเรียนกับนักเรียน

6. ถึงแม้ราคาเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์จะลดลง แต่สิ่งแวดล้อมในการเรียนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น ห้องเรียน สถานที่ และฐานข้อมูลต่างๆ ยังมีราคาสูงและจำกัดอยู่ในเขตตัวเมืองที่มีเศรษฐกิจที่เจริญอยู่แล้ว ไม่สามารถใช้ได้กับท้องที่ในชนบทที่ห่างไกลความเจริญที่ปัจจัยพื้นฐานของสาธารณูปโภคยังไม่ดี เช่น ไฟฟ้า สายโทรศัพท์ เป็นต้น

7. ในประเทศไทยความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ของบุคลากรทางด้านการศึกษาตลอดจนโปรแกรมที่สร้างงานคอมพิวเตอร์ช่วยสอนยังขาดแคลน การพัฒนาโปรแกรมต่างๆ มุ่งไปที่ธุรกิจมากกว่าการศึกษา จะสังเกตได้จากตลาดที่วางขายโปรแกรมผลิตภัณฑ์ จะมีคอมพิวเตอร์ช่วยสอนน้อยเมื่อเทียบกับโปรแกรมผลิตภัณฑ์ทางด้านธุรกิจ

8. นักเรียนและครูบางกลุ่มคาดหวังว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนสูง โดยคาดหวังไว้มากจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ลงทุนไป แต่ผลกลับคืนที่ได้รับอาจน้อยกว่าที่คาดหวังและธรรมชาติของการนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ประกอบด้วย

ปัจจัยอื่นในการลงทุนร่วมด้วยอีกมาก ถ้าคิดคำนวณการลงทุนเริ่มต้นก็จะทำสัดส่วนการลงทุนกับผลที่ได้รับไม่เป็นที่พอใจของผู้ที่ต้องจ่ายเงินลงทุนกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

9. โปรแกรมที่ออกแบบใช้เพื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ส่วนมากไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ น้อยมากที่จะมีนักเขียน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถทำให้บทเรียนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยมากจะถูกจำกัดความคิดให้อยู่ในกรอบที่ผู้สร้างโปรแกรมได้ทำไว้

10. ปัญหาทางเทคนิคเรื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์การเรียนในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผลิตมาจากแหล่งต่างกัน มักมีคุณภาพไม่เท่าเทียมกันและความรู้ของผู้ใช้ก็ยังไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีข้อดีคือ นักเรียนสามารถรับรู้บทเรียนได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ในสถานที่ซึ่งผู้เรียนสะดวกและจะเรียนกี่ครั้งก็ได้ ช่วยลดเวลาในการเรียนการสอนของผู้สอน ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้สามารถทราบผลการเรียนรู้ได้ทันที และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนในรายวิชานั้น แต่ก็มีข้อจำกัดคือ การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นเรื่องที่ยาก และใช้เวลามาก ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีจำนวนไม่มาก อีกทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการออกแบบก็มีราคาสูง ส่วนด้านนักเรียนเมื่อนักเรียนเกิดความเคยชินกับคอมพิวเตอร์ก็อาจเกิดความเบื่อหน่าย ทำให้แรงจูงใจในการเรียนลดลง

1.9 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การพัฒนาชุดการสอนด้วยคอมพิวเตอร์นี้ จะพัฒนาโดยการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ ซึ่งมีวิธีการที่เกี่ยวข้องในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2528: 496) กล่าวว่า การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน หมายถึง การนำชุดการสอนไปทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้จริง นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

การทดลองใช้ หมายถึง การนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) ไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของชุดการสอนให้เท่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การทดลองจริง หมายถึง การนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปทดลองใช้และปรับปรุงแล้วทุกหน่วยในแต่ละวิชาไปสอนจริงในชั้นเรียน หรือสถานการณ์การเรียนที่แท้จริงเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษาเป็นอย่างน้อย ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ทดลองกับผู้เรียนแบบเดี่ยว (1:1) คือการทดลองใช้กับผู้เรียน 3 คน ซึ่งมีระดับความรู้ ความสามารถ อ่อน ปานกลาง และเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบนี้จะได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาก

ทดลองกับผู้เรียนเป็นกลุ่ม (1:10) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน ทั้งผู้เรียนอ่อน ปานกลาง และเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อ แล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ซึ่งคะแนนของผู้เรียนเพิ่มขึ้นเกือบเท่าเกณฑ์

ทดลองภาคสนาม (1:100) เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 30-100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุงแก้ไข ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ต่ำกว่าเกณฑ์ได้ไม่เกิน 2.5% หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของบทเรียนที่จะช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตบทเรียนจะพึงพอใจว่าหากบทเรียนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว บทเรียนนั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียน และคุ้มแก่การลงทุน ผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E1/E2 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของคนในชาติเพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจกัน และการใช้ภาษาในการประกอบกิจการงานทั้งส่วนตัว ครอบครัว กิจกรรมทางสังคมและประเทศชาติและเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะอย่างถูกต้องเหมาะสมกับการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ แสวงหาความชื่นชม ซาบซึ้งและภูมิใจในภาษาไทย โดยเฉพาะคุณค่าทางวรรณคดี และภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ไว้ อันเป็นส่วนเสริมความงดงามให้ชีวิต

การเรียนรู้ภาษาไทย ย่อมเกี่ยวกับความคิดของมนุษย์เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด การเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจแก้ปัญหาและวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล ขณะเดียวกันการใช้ภาษาอย่างมีเหตุผลใช้ในทางสร้างสรรค์ และใช้ภาษาอย่างสละสลวย งดงาม ย่อมสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ใช้ภาษาให้เกิดความน่าเชื่อถือ

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ ส่วนการพูดและการ

เขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อให้การสื่อสารสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกใช้คำเรียบเรียงความคิดความรู้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ได้ตรงตามความหมาย และถูกต้องตามกาลเทศะบุคคลและมีประสิทธิภาพ

2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาได้พัฒนาเพิ่มเติมสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2552:37)

สาระและมาตรฐานที่ 4

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4. เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษา การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม. 4-6

1. อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา
2. ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์
3. ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาส กาลเทศะและบุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างเหมาะสม
4. แต่งบทร้อยกรอง
5. วิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น
6. อธิบายและวิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย
7. วิเคราะห์และประเมินการใช้จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3. ภาพพจน์

3.1 ความหมายของภาพพจน์

เปลื้อง ณ นคร (2515: 86) ได้กล่าวถึงความหมายของภาพพจน์โดยสรุปได้ว่า ภาพพจน์บัญญัติให้ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Figure of Speech แปลตรงตัวอักษร คือ ภาพ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Figure และพจน์ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Speech บางครั้งเรียกว่า Figure

of Rhetoric หมายถึง โวหารลักษณะ ซึ่งเป็นการพูดหรือเขียนอย่างเทียบเคียงโดยมุ่งหมายให้การกล่าวดั่งนั้นมีรสน่าฟังหรือสะอึกใจยิ่งขึ้น

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม (2539: 109) ได้ให้ความหมายของภาพพจน์ว่า ภาพพจน์ คือ ส่วนภาษารูปแบบหนึ่ง เกิดจากการเรียบเรียงถ้อยคำด้วยวิธีต่างๆ ให้ผิดแผกไปจากการเรียงลำดับคำหรือความหมายของคำตามปกติ เพื่อให้เกิดภาพหรือให้มีความหมายพิเศษ

สิทธิฯ พินิจภูวดล (2516: 167) อธิบายความหมายของภาพพจน์ว่าเป็นคำที่มีนักวรรณกรรมตั้งขึ้นเพื่อให้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Figure of Speech มากกว่าจะให้แปลความตามตัวอักษร คำนี้ใช้ในความหมายว่า สร้างมโนภาพให้เกิดขึ้นโดยอาศัยถ้อยคำสำนวน

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2522: 98) ได้กล่าวถึงภาพพจน์ว่า ภาพพจน์เป็นภาพในจิตเกิดขึ้นจากการใช้ถ้อยคำสร้างให้เกิดความรู้สึกและความประทับใจว่าสิ่งใดเป็นอย่างไร ภาพพจน์ยังเป็นส่วนย่อยของกวีโวหาร ซึ่งคำว่ากวีโวหารเป็นคำใหญ่มักใช้มากในวรรณคดีประเภทร้อยกรอง ลักษณะสำคัญของภาพพจน์อยู่ที่การเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย เพื่อทำให้สิ่งที่เป็นที่รู้จักน้อยหรือกลางเลือน ให้ได้เป็นที่รู้จักชัดขึ้นโดยวิธีการเปรียบเทียบ

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2525: 215) ให้ความหมายว่าเป็นวิธีใช้ภาษา ซึ่งคำหรือสำนวนที่ใช้มีความหมายไม่ตรงตามตัวหนังสือ การใช้ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพ (Image) หรืออารมณ์บางอย่างซึ่งยากแก่การบรรยายด้วยการใช้ภาษาโดยตรงไปตรงมา

สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ (2525: 51) กล่าวถึงความหมายของภาพพจน์ว่า การใช้ภาษาโดยเลือกสรรใช้ถ้อยคำหรือกลวิธีการกล่าวอย่างแยบยล เพื่อให้คำน้อยคำสรุปหรือให้ธรรมดาที่กว้างลึก เป็นรูปคำที่เลือกใช้หรือทำสิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่าย ทำสิ่งที่สัมผัสไม่ได้ให้สามารถสัมผัสได้ หรือทำให้ข้อความนั้นกินใจ ชวนคิด ชวนจำ

ดวงใจ ไทยบุญญ (2543: 74) ได้กล่าวถึงความหมายของภาพพจน์สรุปได้ว่า ภาพพจน์คือ ถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกนึกคิดและเรื่องราวให้มีอารมณ์ โดยผู้เขียนต้องรู้จักใช้กลวิธีในการเลือกสรรถ้อยคำอย่างมีศิลปะเพื่อให้เกิดความงามและจินตภาพ เพื่อทำให้เกิดความประทับใจและซาบซึ้งมากกว่าการกล่าวตรงไปตรงมา ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกต่อข้อความที่ได้อ่านได้ฟังอย่างกระจ่างชัด

กล่าวโดยสรุปแล้ว ภาพพจน์ คือ การใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพ โดยผู้เขียนต้องใช้กลวิธีในการเลือกสรรถ้อยคำที่มีความหมายไม่ตรงตามตัวหนังสือหรือความหมายของคำตามปกติ เพื่อให้ผู้อ่านและผู้ฟังเกิดความซาบซึ้ง ประทับใจและเกิดจินตนาการ สามารถเห็นและสร้างภาพได้ตรงตามกับผู้เขียนต้องการสื่อได้อย่างประณีตบรรจงแจ่มชัดราวกับว่ามองเห็นได้ด้วยตาของตนเอง

3.2 ลักษณะของภาพพจน์

ภาพพจน์มีความสำคัญต่องานเขียนสร้างสรรค์ทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง รวมทั้งงานเขียนบันเทิงคดี และ สารคดี ทั้งนี้ เพราะการใช้ภาพพจน์จะช่วยถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านได้อย่างกระจ่างชัดตามที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ เช่น ถ้าต้องการบอกถึงความรู้สึกเศร้าโศกเสียใจที่ต้องสูญเสียคนรัก อาจเปรียบเทียบได้ว่า “เขาเหมือนเสียแก้วตาดวงใจไป” หรือถ้าต้องการบอกถึงคนอารมณ์ร้อน ก็เปรียบเทียบได้ว่า “เขอารมณ์ร้อนเหมือนไฟ” เป็นต้น (ชุมสาย สุวรรณชมพู 2540:40)

การใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบ “เขาเหมือนเสียแก้วตาดวงใจไป”, “เขอารมณ์ร้อนเหมือนไฟ” นี้มีผลต่อความเข้าใจ ความรู้สึกยิ่งกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา เพราะภาพพจน์มีความหมายที่แฝงเร้นอยู่อันก่อให้เกิดพลังที่สามารถสร้างภาพในจิตให้กระจ่างแจ่มชัดและสามารถสร้างอารมณ์ ความรู้สึกได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพและเข้าใจความคิดของผู้เขียนที่ต้องการนำเสนอต่อผู้อ่านได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การใช้ภาพพจน์ยังช่วยสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่านและสามารถทำให้ผู้จดจำ ถ้อยคำหรือข้อความนั้นๆ ได้ เช่น

“อันความกรุณาปรานี จะมีใครบังคับก็หาไม่
 หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน ”
 (เวนิสวานิช: รัชกาลที่ 6)

คำประพันธ์ดังกล่าวเปรียบเทียบความเมตตากรุณาว่า ประดุจความเย็นน้ำของน้ำฝน เมื่อผู้อ่านได้อ่านก็จะเห็นภาพตามที่บรรยาย และด้วยภาษาที่ไพเราะสละสลวยจากความเปรียบย่อมทำให้อ่านเกิดความประทับใจและกลายเป็นถ้อยคำอมตะที่ใช้อยู่จนปัจจุบันนี้

นอกจากนี้ ภาพพจน์ยังช่วยให้งานเขียนทุกประเภทมีรสชาติ ซึ่งเกิดจากการเล่นคำ ด้วยการพลิกแพลงถ้อยคำให้เกิดความหมายที่แตกต่าง เช่น

“... ดอกไม้จะหอมได้ก็เป็นบางชนิดที่ธรรมชาติได้บัญญัติไว้ให้หอม ส่วนมนุษย์นั้นอาจหอมได้ทุกคน แต่มนุษย์นั้นจะหาความหอมมาสู่ตนได้โดยผลกระทำของตนเอง ”

(อำนาจกฤษธรรมดา: ม.จ.อากาศคำเกิง)

ผู้เขียนได้เล่นคำว่า “หอม” ซึ่งมี 2 ความหมาย คือความหมายแรก เป็นความหมายตรง หมายถึง ความหอมของดอกไม้ และ “หอม” ความหมายที่สอง เป็นความหมายโดยนัย หมายถึง คุณงามความดีของมนุษย์

เห็นได้ว่า การใช้ภาพพจน์ มีความสำคัญต่องานเขียนทุกประเภท เพราะภาพพจน์ช่วยให้งานเขียนมีชีวิตชีวา น่าอ่านกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา

ชুমสาย สุวรรณชมพู (2540: 40) ได้กล่าวถึงลักษณะภาพพจน์ไว้ ดังนี้

1. อุปมา (Simile) เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งซึ่งโดยธรรมชาติแล้ว มีสภาพที่แตกต่างกัน แต่มีลักษณะเด่นร่วมกัน มักใช้คำที่มีความหมายว่า เหมือน หรือ คล้าย เป็นคำ แสดงการเปรียบเทียบ เพื่อเน้นให้เห็นจริงว่าเป็นอย่างไร ในลักษณะใด เช่น

“ ดวงหน้านางนวลกระจ่างดุจดวงจันทร์ ”

ในที่นี้ ดวงหน้านางกับดวงจันทร์ เป็นสิ่งที่ต่างกัน โดยธรรมชาติแต่มีลักษณะ เด่นร่วมกันคือความนุ่มนวลกระจ่าง ฉะนั้น เมื่อต้องการจะอธิบายให้เห็นว่าดวงหน้านางนวล อย่งไรก็นำไปเปรียบเทียบกับดวงจันทร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยอมรับกันแล้วว่ามีลักษณะเด่นคือ ความนวล กระจ่าง ดวงจันทร์เป็นคำอุปมา ส่วนดวงหน้านางเป็นสิ่งที่นำไปเปรียบเทียบ เรียกว่า อุปไมย

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นการเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่ง หนึ่งโดยคำแสดงการเปรียบเทียบว่า “เป็น” หรือ “คือ” ปรากฏอยู่ในข้อความ เพียงยกสิ่งที่นำไป เปรียบมากล่าวถึงเท่านั้น โดยให้ผู้อ่านตีความเอาเองว่า สิ่งทีนำไปเปรียบเทียบนั้นคืออะไร ซึ่ง สังเกตได้จากเนื้อความในบริบทนั้นๆ เช่น ประโยคที่ว่า

“เขาไม่ยอมทำงานอะไรเลย จะรอให้ราชรถมาเกยหรืออย่างไร”

คำว่า ราชรถมาเกย หมายความว่า โชคมาถึงโดยไม่รู้ตัวหรือประสบ โชคคติทั้งๆ ที่ไม่ชวนขวยทำอะไร ความตอนนี้องตีความจากบริบทจึงจะเข้าใจ

3. สัญลักษณ์ (Symbol) คือการเปรียบเทียบ ที่เรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้คำอื่นแทน คำที่ใช้เรียกนั้น โดยการใช้สัญลักษณ์นี้เกิดจากการเปรียบเทียบและตีความซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่ เข้าใจกันโดยทั่วไป เช่น

ใช้คำว่า “ ลิงโต ” เป็นสัญลักษณ์แทน ผู้มีอำนาจ

“ ตราชู ” เป็นสัญลักษณ์แทน ความยุติธรรม

“ สีขาว ” เป็นสัญลักษณ์แทน ความบริสุทธิ์

“ ดอกกุหลาบแดง ” เป็นสัญลักษณ์แทน ความรัก

4. นามนัย (Metonymy) คือ การใช้คำหรือวลีซึ่งบอกลักษณะหรือคุณสมบัติของ สิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อแสดงความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด เช่น

มงกุฎ หมายถึง กษัตริย์

เสวตฉัตร หมายถึง ราชสมบัติ

มือขวา หมายถึง คนสนิทที่ไว้วางใจ

การใช้นามนัยอีกลักษณะหนึ่งคือการกล่าวถึงชื่อของสถานที่หนึ่ง แต่มีความ หมายถึงคน เช่น “ไม่มีคำตอบจากทับแก้ว” คำว่า ทับแก้ว ในที่นี้หมายถึง อาจารย์หรือนักศึกษาจาก

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการใช้นามนัยอีกลักษณะหนึ่งที่กล่าวถึงชื่อคนแต่หมายถึงผลงานของเขา เช่น “ฉันชอบทมยันตีมากกว่าบุษยามาส” ซึ่งหมายถึง ฉันชอบอ่านนวนิยายของทมยันตีมากกว่านวนิยายของบุษยามาส เป็นต้น

5. อติพจน์ (Hyperbole) คือ การกล่าวเกินจริงเป็นความรู้สึกหรือเป็นความนึกคิดของผู้กล่าวที่ต้องการย้ำความหมายให้ฟังหนักแน่น จริงจัง เช่น

“ฉันหิวไส้จะขาดแล้วนะ” ซึ่งไม่ได้หมายถึงไส้จะขาดจริงๆ เพราะความหิวเพียงแต่เป็นการย้ำความหมายของการหิวมากเท่านั้น

“ถึงตายแล้วเกิดใหม่สักแสนชาติ ที่จะให้ละความจงรักภักดีนั้นอย่าหวังเลย”

ซึ่งเป็นย้ำถึงความจงรักภักดีตลอดไป จนกว่าจะตาย ซึ่งคงจะเป็นไปไม่ได้ที่จะตายแล้วเกิดใหม่มาแสนชาติแล้วยังคงจะจงรักภักดีอยู่อย่างนี้

6. บุคลาธิษฐาน (Personification) คือการสมมุติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิต ไม่มีความคิดหรือสิ่งที่เป็นนามธรรมและสัตว์ กลายเป็นผู้ที่มีสติปัญญา โดยที่สามารถมีอารมณ์และแสดงกิริยาอาการเหมือนมนุษย์ได้ เช่น “ดาวกะพริบตาเยาะเราหรือดาวเอ๋ย” และ “ทะเลไม่เคยหลับใหล” นอกจากนี้ นิทานหรือนิยายที่ให้ตัวละคร เช่น สัตว์ ต้นไม้ พืชหรือแสดงอาการเหมือนมนุษย์ก็เป็นบุคลาธิษฐาน เช่น นิทานเรื่อง โลกของหนูแหวน ของ สรวาท ที่เขียนให้ยอดผักบั้งพุดคุยกับ หนูแหวนได้ ดังนี้

“หนูแหวนก้มลงดูที่พื้น ก็เห็นจริงอย่างที่ยอดผักบั้งพุด ก้อนดินขนาดเขื่องที่เคียวทับมันอยู่ อาจเป็นก้อนที่เธอเหวี่ยงเล่นก็ได้ เธอจึงรีบหยิบออก เสียงเจ้ายอดผักบั้งพุดถอนใจอย่าง โลงอกและกล่าวขอบคุณหนูแหวนเป็นการใหญ่”

7. สัทพจน์ (Onomatopoeia) เป็นการใช้นามเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงร้องของสัตว์ หรือเลียนเสียงกิริยาอาการต่างๆ ของคน เช่น

“เสียงระฆังห่างห่างวังเวงแว่ว ”

“มันร้องดังกระโถ้งโธง มันดังก๊อๆ ก๊อๆ กระโถ้งโธง ”

“ยุงซุ่มรุมกัดบีดบ๊าะปะ เสียงฟัวะผะผลุบผลับปุบบับเปะ” เป็นต้น

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543:79) ได้กล่าวถึงภาพพจน์โดยให้รายละเอียดที่แตกต่างในบางส่วนจากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ดังนี้

1. อุปมาอุปไมย (Simile) เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยที่ผู้แต่งนำของสองสิ่งที่มีเหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้คำว่า เหมือน คล้าย ราวกับ ดูราว ดูจ ใกล้เคียง ประหนึ่ง เทียบ ดัง เพียง ฯลฯ เป็นคำเชื่อม เช่น บทประพันธ์เรื่อง มิ่งมิตรยามยาก ของอุชเชนีที่เปรียบเทียบกระท่อมว่าเป็นเหมือนกับปราสาท ความว่า

“เพียงมีนางข้างเรียงอยู่เคียงชิด กระทบพิศเพียงปราสาทผงดผลอ
แรงเทียนริบระยับหรือยังปรีดีเปรอ ประกายเพื่อเพียงดาวสกาดวง ”

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งมักใช้คำว่า “เป็น คือ เท่า” ในการเปรียบเทียบ เช่น บทประพันธ์เรื่อง ใบไม้ที่หายไป ของ จิรนนท์ พิศรปริษา ความว่า

“ สอยดอกสนต้นร้อยเป็นสร้อยป่า แหมมผกาภาพักกลอนซ้อนไสว
คือก้านกลั่นฝากจากดวงใจ เส้นทางไกลไม่อาจกั้นสัมพันธ์เรา ”

3. สัญลักษณ์ (Symbol) คือ การเรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้คำอื่นแทนคำที่ใช้เรียก นั้น โดยคำที่นำมาใช้มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร และจะต้องอาศัยการตีความ เช่น ใช้คำว่า

“ฝน” เป็นสัญลักษณ์แทน ความสดชื่น

“แมลงและดอกไม้” เป็นสัญลักษณ์แทน บुरุษและสตรี

ดังตัวอย่างจากบทร้อยกรอง “ฝนมาแล้ว” ของ ศิวกานท์ ปทุมสูติ ซึ่งใช้คำว่า “กระดุก ชีโครงชาติ” แทน “ชานา” ความว่า

“ เศรษฐกิจบิตฝันทุกวันนี้ กระดุกชีโครงชาติอาจผุแหง
การปรับตัวไม่ทันการเปลี่ยนแปลง ของเจ๊กแพงของไทยถูกทุกประเด็น ”

4. อติพจน์ หรือ โวหารกล่าวเกินจริง (Hyperbole) เป็นการกล่าวเพื่อให้ได้คุณค่าทางอารมณ์เป็นสำคัญโดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริง เช่น นภลัย (ฤกษ์ชนะ) สุวรรณธาดา กล่าวถึงความรู้สึกอาลัยของคนที่ต้องสูญเสียบุคคลผู้เป็นที่รัก ด้วยโวหารเกินจริง ไว้ในคำประพันธ์เรื่อง “แต่ ...มาลัย ” ความว่า

“เสียงฟ้ากรีดหวีดไหวตอนใกล้คำ เสียงคนร่ำร้องไห้แข่งสายฝน
น้ำตาฟ้าท่วมโลกเพราะ โศกคล น้ำตาคนท่วมฟ้าเพราะอาลัย ”

(แต่ .. ในดอกไม้ใกล้หอม)

5. สัทพจน์ (Onomatopoeia) คือ การเปรียบเทียบด้วยการใช้ คำเลียนเสียงธรรมชาติ โดยจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังมองเห็นภาพ แสง สีหรือท่าทาง จากเสียงของคำที่ได้ยิน ดังตัวอย่างการใช้สัทพจน์ จากคำประพันธ์ที่มีชื่อว่า “แล้งที่ร่วงราย” ประโยคคำ ที่ใช้คำเลียนเสียงใบไม้ที่แห้งกรอบ ขณะถูกคนเหยียบว่ามีเสียงดัง แกรบเกรียบ ความว่า

“ แกรบเกรียบเมื่อเหยียบใบไม้กรอบ แล้งได้รุ่มรอบทุกกรอบกร้าน
กระจ่างฟ้ากว้างกว้างก็ว่างงาน แรงร้อนตะวันฉานอยู่ฉาดโชน ”

(แล้งที่ร่วงราย)

6. นามนัย (Metonymy) เป็นการเรียกสิ่งหนึ่งแต่ให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น โดยชื่อที่ใช้เรียกนี้มักเป็นคำแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งในความหมายรวมๆ เช่น ในบทร้อยกรองของ ป. ถิ่นนคร เรียกชื่อเด็กกลุ่มที่เรียนเก่ง และสามารถสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาต่างๆ ได้ว่า เป็นพวก “เนื้อ” ส่วนเด็กกลุ่มที่เรียนไม่เก่งและไม่สามารสอบเข้าเรียนต่อในสถาบันใดได้เลยนั้น เรียกว่า เป็นพวก “เปลือก” ดังคำกลอนว่า

“ สอบเอ๋ยสอบคัดเลือก ร้อนทิ้งเปลือกเลือกแต่เนื้อเหลือหลักเลี้ยง
คัดแต่คนเรียนเก่งก็พอเพียง หวังชื่อเสียงเกียรติก้องสิ่งต้องการ
แล้วเปลือกละทิ้งไหนใครรับบ้าง ต้องปลิวกว้างร้อนไปไกลสถาน
กอดคอก่อปัญหาเหลือประมาณ นักวิชาการช่วยด้วยเถิดเถย ”

7. บุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นการใช้ภาษาที่ทำให้สิ่งทั้งหลายที่ไม่ใช่คน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมแสดงอาการปฏิกิริยาต่างๆ ได้ราวกับเป็นคน เช่น พุดได้ ร้องให้ได้ รู้สึกได้ หรือกำหนดให้สิ่งเหล่านั้นมีบทบาทหรือฐานะคุณประหนึ่งว่าเป็นคน เช่น กำหนดให้แผ่นดินมีฐานะเป็น “แม่พระธรณี” กำหนดให้ข้าวในนามิฐานะเป็น “แม่โพสพ” และกำหนดความตายมีฐานะเป็น “พระยามัจจุราช” หรือ “พระยายม” ทั้งนี้เพราะผู้แต่งมีจินตนาการจะสร้างเรื่องราวธรรมชาติให้ดูมีชีวิตชีวาน่าอ่านและช่วยทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจคล้อยตามไปด้วย สามารถแบ่งย่อยออกได้ ดังนี้

7.1 วิปินนเพทนา (Pathetic Fallacy) คือ การกำหนดให้สิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ มีกิริยาอาการประหนึ่งเป็นมนุษย์ เช่น จินตนา ปิ่นเฉลียว กล่าวถึงเหตุการณ์ตอนเสียกรุงครั้งที่ 2 ไว้ “อยุธยาสาสน” ว่า ทรัพย์สินของคนไทยถูกพม่าทำลายและคนไทยถูกฆ่าตายเป็นจำนวนมาก ที่เหลือรอดอยู่ได้รับความเดือดร้อนอย่างแสนสาหัส ต้องหลบหนีเข้าป่าไป ผู้แต่งได้บรรยายให้ผู้อ่านรู้สึก ว่า ไม่เพียงแต่มนุษย์เท่านั้นที่รู้สึกถึงความเสียหายครั้งนี้ แม้แต่พระเสื่อเมือง พระธรรณีและ พระโลกบาลเองก็พลอยหวนไหวไปด้วย ซึ่งผู้แต่งพรรณนาให้เทพเหล่านี้แสดงอาการเสียใจ ตกใจ และทนดูไม่ได้ ดังคำประพันธ์ที่ว่า

“ เสี่ยงร้องไห้รำหามาเหมือนฟ้าร้อง พระเสื่อเมืองเมินมองแล้วร้องไห้
พระธรรณีตือกด้วยตกใจ โลกบาลถอนฤทัยไม่อาจมอง”

(อยุธยาสาสน)

7.2 นิเพทนา (Empathy) คือการที่ผู้แต่งเอาอารมณ์ของตนเองไปใส่ให้กับสิ่งต่างๆที่ไม่ใช่มนุษย์ ประหนึ่งว่าสิ่งเหล่านั้นมีอารมณ์ความรู้สึกเหมือนตนในขณะนั้น เช่น ประยอม ชองทอง กล่าวถึงความรู้สึกอันโศกสลดรันทดใจของเขาคู่ที่มีต่อการสูญเสีย “เจษฎา วิจิตร” เพื่อนนักกลอน ด้วยการนำความรู้สึกของเขาไปใส่ให้กับท้องฟ้าและต้นแก้วว่า

“ไม่ทันเตรียมใจรับสภาพนี้	ไบแก้วสี่เหลี่ยมจิดปัดซีพหาย
ปล่อยน้ำตาฟ้าหยดรินทราย	กึ่งแก้วกลายเป็นกึ่งโศกโลกมีดมน
ไบไม้อ่อนสองไบไหวสะท้อน	ต้องลมแรงแหว่งก้านกลางหนาวฝน
คันแก้วยื่นสะอื้นเปลี่ยวกมล	ท่วมทุกข์ทันกลางกระแสแควชีวิต”

(ช่อดอกไม้สำหรับเจษฎา)

3.3 ประเภทของภาพพจน์

การจำแนกประเภทภาพพจน์นั้นมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ตรงกัน รวมทั้งชื่อ ยังมีความสอดคล้องกันด้วย แต่ก็มีบ้างที่แตกต่างกันออกไป ทั้งการแบ่งลักษณะและประเภทหรือ ชื่อเรียก ดังจะได้นำมากล่าวต่อไปนี้

เปลื้อง ณ นคร (2514: 198) ได้แบ่งภาพพจน์ออกเป็น 6 ประเภทคือ ประเภทที่ใช้ ความคล้ายคลึงกันเป็นแนว ประเภทที่ใช้ความแตกต่างเป็นแนว ประเภทที่มีลักษณะสัมพันธ์กัน ประเภทที่เกี่ยวกับจินตนาการ ประเภทที่กล่าวความเทียบเคียงโดยให้นึกเข้าใจเอาเองและประเภทที่ ใช้เสียงเพิ่มรสและความรู้สึกนึกคิด ภาพพจน์แต่ละประเภทดังกล่าวนี้ยังแบ่งเป็นประเภทย่อยๆ ได้ อีกดังนี้

1. ประเภทที่ใช้ความคล้ายคลึงกันเป็นแนว ได้แก่
 - 1.1 อุปมา
 - 1.2 อุปลักษณ์
 - 1.3 คำพังเพย
2. ประเภทที่ใช้ความแตกต่างเป็นแนว ได้แก่
 - 2.1 ปรพากย์
 - 2.2 เอปิแกรม
 - 2.3 ไคลแมกซ์
3. ประเภทที่มีความสัมพันธ์คล้ายกัน ได้แก่
 - 3.1 นามนัย
 - 3.2 การย้ายที่คำขยาย
4. ประเภทที่เกี่ยวกับจินตนาการ ได้แก่
 - 4.1 บุคลาธิษฐาน
 - 4.2 อธิพจน์
5. ประเภทที่กล่าวเทียบเคียง โดยให้นึกเข้าใจเอาเอง ได้แก่
 - 5.1 อุปนัย

5.2 เหน็บแนม

5.3 การเคลือบคำ

6. ประเภทใช้เสียงเพิ่มรสและความรู้สึกนึกคิด ได้แก่

6.1 การเลียนเสียง (สัทพจน์)

6.2 เสียงสัมผัส

สิทธา พิณภูวตล (2517: 167) ได้แบ่งลักษณะของภาพพจน์เป็น 12 ประเภท คือ

1. การเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน (อุปมา)
2. การเปรียบเทียบโดยนัย (อุปลักษณ์)
3. การเปรียบเทียบโดยใช้ความตรงข้าม (ปรพากษ์)
4. การเปรียบเทียบโดยใช้ส่วนหนึ่งแทนทั้งหมด (นามนัย)
5. การเลียนเสียงและจังหวะ (เสียงสัมผัส)
6. โวหารที่ใช้ประโยคคำถาม
7. การเล่นคำ
8. การสมมุติให้มีตัวตน (บุคลาธิษฐาน)
9. การกล่าวเกินความจริง (อธิพจน์)
10. การเลียนเสียงธรรมชาติ (สัทพจน์)
11. การลดความหมายของคำ
12. การเล่าเรื่องสมมุติ (นิทานเปรียบเทียบ)

สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2525:51) ได้กล่าวถึงภาพพจน์ว่ามี 10 ลักษณะสรุปดังนี้

1. อุปมา (Simile) คือการเปรียบเทียบโดยการยกเอาสิ่งที่จะกล่าวโดยตรงหรืออุปมาอุปไมยมาพูดถึงก่อนแล้วนำสิ่งหนึ่งหรืออุปมา มาเปรียบเทียบ โดยมีคำที่แสดงการเปรียบเทียบคำใดคำหนึ่งปรากฏอยู่ ได้แก่คำว่า ดุจ กล เฉก เช่น ครุวนา เหมือน คือ ราว ประดุจ เพียง เสมอ ฯลฯ เช่น

“ด้วยความรักหนักเหลือเหมือนเรือเพียบ” (นิราศเดือน)

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) คือการเปรียบเทียบสิ่งสองสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกันราวกับว่าสองสิ่งนั้นเป็นสิ่งเดียวกัน โดยไม่มีคำที่บอกถึงการเปรียบเทียบให้เห็นเหมือนอย่างอุปมา เช่น

“เต่าเตี้ยย่อต่อให้ดินสูง มิใช่ขุมอย่ามาข้อนให้เห็นจัน

หิ้งห้อยฤจะแข่งแสงพระจันทร์ อยู่ป็นน้ำให้หลงตะลึงเงา” (ขุนช้างขุนแผน)

ในที่นี้ นางแก้วกิริยาถูกเปรียบอยู่ในฐานะที่ต่ำด้อยเทียบเท่ากับ เต่า และ หิ้งห้อย มิได้สูงส่งอย่าง นกยูงและพระจันทร์

3. สัญลักษณ์ (Symbol) คือการใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง โดยที่สัญลักษณ์อาจเป็นคำๆเดียวหรือข้อความ เป็นเรื่องเฉพาะตอน หรือเป็นเรื่องทั้งเรื่องก็ได้ เช่น

“ทรงจับใบรูกษชาติทั้งหลายใด และใบไม้นั้นก็กลับกลายเป็นทองไปสิ้น ”

(พระปฐมสมโพธิกถา)

ในที่นี้	ใบรูกษชาติ	เป็นสัญลักษณ์แทน	สิ่งที่ไม่มียค่า
	ทอง	เป็นสัญลักษณ์แทน	สิ่งที่มีค่า

4. อธิพจน์ (Hyperbole) เป็นการใช้โวหารเปรียบเทียบเกินความเป็นจริงเพื่อให้เกิดอารมณ์หรือความรู้สึกที่รุนแรง

“จะเจ็บจำไปถึงปรโลก	ถารอยโศกรู้ร้างจางหาย
จะเกิดก็ฟ้ามาตรมตาย	อย่าหมายว่าจะให้หัวใจ”

(เสียดเจ้า: อังคาร กัลยาณพงศ์)

ในที่นี้จะกล่าวว่าจะจดจำความเจ็บแค้นนี้ตลอดไป ถึงจะเกิดหรือตายไปก็ครั้งก็ยังคงจดจำ มีลืมเลือน ซึ่งความเป็นจริงแล้วไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ ดังนั้น จึงเป็นการกล่าวเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นความรู้สึกของกวีที่แสดงออกถึงความเจ็บแค้นอย่างมากเท่านั้น มิได้มีความหมายตรงตามตัวอักษรแต่อย่างใด

5. บุคลาธิษฐาน (Personification) การสมมุติให้สิ่งที่กล่าวถึงมีอากัปกริยาเหมือนมนุษย์ ซึ่งจำแนกออกเป็น

5.1 บุคลาธิษฐานประเภทที่กวีนำอารมณ์ของตนเองไปใส่ให้กับสิ่งที่ปราศจากวิญญาณ เรียกว่า นิเพทนา (Empathy) เช่น

“ขอฝากฝูงเทพไท่	ภูมินทร์
อากาศพฤษาสินธุ์	ปากกว้าง”

(ลิลิตพระลอ)

จากคำประพันธ์ข้างต้นกวีได้กล่าวฝากฝังบางสิ่งบางอย่างให้กับเทวดาและป่าไม้ซึ่งปราศจากวิญญาณเหล่านี้

5.2 บุคลาธิษฐานประเภทที่กวีสวมวิญญาณให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ อากัปกริยาอาการเหมือนมนุษย์ เรียกว่า วิปินนเพทนา (Pathetic Fallacy) เช่น

“เนื้อเบื่อนานกกล้า	หลายพรรณ
ล่าแหล่งลิมเกลียงวัน	แหวะเว้น
ไพรพฤษ์เจียบเชียบศัลย์	โศกแม่
แสนสัตว์ซบเซาเร้น	ช่วยร้อนเรียมตรม” (นิราศนรินทร์)

กวีได้สวมวิญญาณให้ต้นไม้และสัตว์ป่าแสดงอาการได้เหมือนอย่างมนุษย์ คือมีความ โศกเศร้าเสียใจ

5.3 บุคลาธิษฐานประเภทที่กวีสร้างเรื่องราวโดยสมมุติให้สิ่งที่เป็นนามธรรม กระทำกิริยาอาการอย่างมนุษย์ โดยสร้างเนื้อเรื่องขึ้นมาประกอบการเล่าเพื่อให้เข้าใจเรื่องราว เรียกว่า การสร้างเนื้อเรื่องประกอบความคิด เช่น สมมุติให้กิเลสถาม เป็นพระยามารมีแขนเป็นพัน แขนมาผจญพระพุทธเจ้า ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงใช้ความหนักแน่นมั่นคงในพระทัยเป็นเครื่องต่อสู้ โดยสมมุติให้ความหนักแน่นไม่หวั่นไหวในพระทัยนี้เป็นแม่พระธรณีบีบมวยผมให้น้ำไหลท่วม พระยามาร จนต้องพ่ายแพ้ไป ซึ่งน้ำที่ไหลออกมาจากมวยผมนั้นหมายถึง ความเยือกเย็น

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2525: 216) แบ่งภาพพจน์เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความเปรียบ การเล่นคำ การเล่นเสียง ซึ่งแบ่งเป็นประเภทย่อยๆ ดังนี้

1. ความเปรียบ ได้แก่ภาพพจน์ดังนี้
 - 1.1 อุปมา
 - 1.2 อุปลักษณ์
 - 1.3 บุคลาธิษฐาน
 - 1.4 สาธก
 - 1.5 การเปรียบเทียบการวิเคราะห์
 - 1.6 การเปรียบเทียบ
2. การเล่นคำ ได้แก่ภาพพจน์ ดังนี้
 - 2.1 อติพจน์
 - 2.2 อุत्मนัย
 - 2.3 การหักมุม
 - 2.4 นามนัย
 - 2.5 ปุจฉา
3. การเล่นเสียง ได้แก่ภาพพจน์ดังนี้
 - 3.1 สัมผัสพยัญชนะ
 - 3.2 สัมผัสสระ
 - 3.3 สัมผัสวรรณยุกต์
 - 3.4 การเลียนเสียงธรรมชาติ

ภัทรภรณ์ ทนันทชัย (2528: 30) ได้จำแนกภาพพจน์ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปได้ดังนี้

1. อุปมาหรืออุปมาอุปไมย เป็นการเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง หรือการใช้ความเปรียบหรือการเปรียบเทียบเหมือน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Simile เป็นการกล่าวเปรียบเทียบระหว่างของสองสิ่ง โดยใช้คำแสดงการเปรียบเทียบระบุให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งสิ่งที้นำมาเปรียบเทียบกันนั้นมีลักษณะบางอย่างที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน เช่น กล่าวว่า “บ้านหลังนี้เปรียบราวกับป่าช้า” เป็นการเปรียบเทียบความเงียบภายในบ้านหลังนี้กับความเงียบและความวังเวงในป่าช้าว่ามีลักษณะเหมือนกัน

2. อุปลักษณ์หรือนามนัย เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง หรือการเปรียบเทียบโดยนัย ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Metaphor เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยไม่ปรากฏคำแสดงการเปรียบเทียบ แต่เป็นการกล่าวโดยตรงว่าสิ่งหนึ่งเป็นหรือคืออีกสิ่งหนึ่ง มักมีคำว่า เป็น หรือ คือ ปรากฏอยู่ เช่น “ชายคนนี้เป็นพินทุ์” เป็นการเปรียบเทียบระหว่างสีของผิวกับสีของน้ำพินทุ์ว่ามีความดำเหมือนกัน การเปรียบเทียบลักษณะนี้บางครั้งอาจไม่มีคำว่า เป็น หรือ คือ ปรากฏอยู่ก็ได้ แต่จะใช้คำที่มีความหมายเป็นนัยไว้ให้คิด ก่อให้เกิดความนึกคิดที่ลึกซึ้งกว่าธรรมดา เช่น “ฟ้าขาว ในเมืองอังวะ ไม่มีอีกแล้วหรือ” คำว่า ฟ้าขาวในที่นี้ไม่ได้หมายถึงฟ้าขาวโดยทั่วไป แต่โยงไปถึงเสวตฉัตรซึ่งเป็นเครื่องสูงของกษัตริย์

3. บุคลาธิษฐานหรือ การทำให้บุคคลหรือการสมมุติให้สิ่งที่ไม่มีความแสดงกิริยาอาการเหมือนสิ่งที่มีตัวตน หรือ การเปรียบเทียบแบบนำเอาสิ่งที่เป็นนามธรรมมากล่าวให้เป็นรูปธรรม ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Personification เป็นการใชภพพจน์โดยกำหนดให้สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมกระทำอาการเช่นเดียวกับมนุษย์ เช่น “เปลวไฟปลิ้นกินบ้านหลังนี้ทิ้งหลังเข้าไปอย่างหิวโหย”

4. สัญลักษณ์หรือสิ่งแทน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Symbol เป็นการใชสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าสองสิ่งนี้เหมือนกันในแง่ใดแง่หนึ่ง กล่าวคือ จะมีส่วนเหมือนกันในรูปทรงหรือคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังตัวอย่าง คำประพันธ์ในเรื่องอนิจจา ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ ที่กล่าวพรรณนาด้วยความเสียดายช่วงเวลาครั้งหนึ่งของชีวิตของตนที่ผ่านไปว่าไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับความรักที่มีความหอมหวานเลยสักครั้ง โดยกวีใช้น้ำผึ้งเป็นสัญลักษณ์แทนความหวาน และบุปผาคามาลย์เป็นสัญลักษณ์แทนความหอม ดังความว่า

“อนิจจาน่าเสียดาย ฉันทำชีวิตหายเสียครั้งหนึ่ง
ส่วนที่สูญนั้นลึกซึ้ง มีน้ำผึ้งบุปผาคามาลย์”

5. อติพจน์หรืออหิพจน์ หรือการกล่าวเกินจริง หรือการใชถ้อยคำเกินความเป็นจริง ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Hyperbole เป็นการกล่าวที่เป็นไปไม่ได้ตามคำกล่าวนั้น การตีความหมายโดยตรงจึงทำไม่ได้ ทั้งนี้เพราะเป็นการกล่าวที่มุ่งเน้นให้กระทบอารมณ์และความรู้สึก

ของผู้อ่านผู้ฟังมากกว่าจะให้ข้อเท็จจริง ยกตัวอย่าง คำประพันธ์เรื่อง ความเพ้อฝันที่ชนบท ของ วิทยากร เชียงกูร ความว่า

“แล้วสอยดาวสาวเดือนที่เคลื่อนฟ้า มาทำเป็นอาหารให้คนกิน
พินนภาที่เห็นออกเป็นขึ้น เอมาลินเย็บเป็นเสื้อเพื่อคนจน”

6. สัทพจน์หรือการใช้คำที่ได้จากเสียงธรรมชาติ หรือการเลียนเสียงธรรมชาติ หรือภาษาอังกฤษใช้คำว่า Onomatopoeia เป็นการ ใช้คำที่บ่งบอกหรือเลียนเสียงที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นเสียงของคน สัตว์ เสียงจากปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ หรือเสียงที่เกิดจากวัตถุ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านผู้ฟังนึกเห็นภาพอย่างเป็นจริงเป็นจัง เช่น การเลียนเสียงเครื่องดนตรีไทย จากนิราศสุพรรณ ว่า

“เสียงซออ้ออ้ออ้อ	เอื้อยเพลง
จันปี่เต็งเต๋งเตง	เต่งเต็ง
ตอคตุ้ยต๋อยต๋อย	เห่งเห่ง ระนาดเอย
ฆ้องหนองหนองหนอง	ฝรั่งฝรั่งตะโปน”

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ยกมา สรุปว่าได้แบ่งภาพพจน์ตามลักษณะหรือประเภทของภาพพจน์ ที่ใช้ในการแต่งคำประพันธ์หรือการเขียนมีหลายหลากลักษณะ ล้วนทำให้งานเขียนมีความชัดเจนและทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจและมองเห็นภาพชัดกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดาแน่นอน แต่ผู้วิจัยได้นำลักษณะของภาพพจน์ที่นักวิชาการหลายท่านดังกล่าวข้างต้น จำแนกไว้ตรงกัน สำหรับมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

1. อุปมา (Simile) คือ การกล่าวเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยใช้คำเชื่อมได้แก่ คำว่า คึง คัจ ประคัจ คล้าย กล และ เล่ห์ เป็นต้น เช่น

“ดวงหน้านางนวลกระจ่างคัจดวงจันทร์”

2. อุปลักษณะ (Metaphor) คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยไม่ใช้คำเชื่อม แต่มักใช้คำกริยา คือ และ เป็น เช่น “ลูก คือ ดวงตาดวงใจของพ่อแม่”

3. สัญลักษณ์ (Symbol) คือ การนำสิ่งหนึ่งมากล่าวแทนอีกสิ่งหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กันหรือที่อาจมีความเหมือนกันในด้านรูปทรงหรือคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยนิยมใช้รูปธรรมแทนนามธรรม เช่น “อันมือไกวเปลไชร้แต่ไรมา คือหัตถาครองพิภพจบสากล” คำว่า มือไกวเปล เป็นสัญลักษณ์แทน แม่

4. บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ การกล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือสิ่งที่เป็นนามธรรมราวกับว่าเป็นมนุษย์ โดยสมมุติให้สิ่งต่างๆ นั้นแสดงกิริยาอาการความรู้สึกเหมือนมนุษย์ เช่น “ซุงหลายท่อนนอนร้องให้ที่ชายป่า”

5. นามนัย (Metonymy) ภาพพจน์ที่ใช้คำหรือวลี ซึ่งบ่งลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาแสดงความหมายแทนสิ่งทั้งหมด เช่น คณะรัฐมนตรีชุดนี้ชอบเลียเอ้าอื้อกันเอง (เอ้าอื้อ แทน ตำแหน่ง) เศษชอล์กเหล่านี้สร้างให้คนมีชื่อเสียงมากมาย (เศษชอล์ก แทน อาชีพครู)

6. สัทพจน์ (Onomatopoeia) คือ การใช้คำเลียนเสียงที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นเสียงร้องของคน สัตว์ เสียงปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ หรือเสียงที่เกิดจากวัตถุ เช่น

“ออคออคออคแอคแอคออค ฝัดสอดพลอดซอพ้อส่ง”

(บนพรมไม้ไฟ: เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

7. อติพจน์ (Hyperbole) คือ การใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่พรรณนาอย่างเกินขอบเขตความเป็นจริง เพื่อที่จะสร้างอารมณ์สะเทือนใจให้แก่ผู้อ่านและผู้ฟังเป็นสำคัญ เช่น

“แล้วสอชดาวสาวเดือนที่เคลื่อนฟ้า มาทำเป็นอาหารให้คนกิน
พินนภาที่เห็นออกเป็นจีน เอามาลิ้นเย็บเป็นเสื้อเพื่อคนจน”

(ความเพ้อฝันที่ชนบท:วิทยากร เชียงกูร)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตั้งแต่คอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้เข้ามามีบทบาทและเป็นที่ยอมรับในการศึกษา ในรูปแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นักศึกษา นักวิชาการ และนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ต่างให้ความสนใจต่อวงการศึกษามาทำวิจัยเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มีคุณภาพต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมี ดังนี้

จุไรรัตน์ มาประสพ (2546) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับดี-ดีมาก และความสามารถพิเศษในการเขียนประโยคสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ภาทิพย์ ศรีสุทธิ (2546) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการเขียนร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตลอดจนนักเรียนมีความเห็นต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับดีมาก

อลงกรณ์ สารบุตร (2546) ได้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ (นาม กริยา วิเศษณ์) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัปปายะวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.40/81.66 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตลอดจนนักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

รัตน์เลขา ฤทธิสร (2548) ได้ศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่เรียนเสริมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทุกคนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน 80/80 และสามารถทำคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นำคะแนนแทนค่าเพื่อหาประสิทธิภาพ สรุปได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องนี้มีประสิทธิภาพดี และผู้ที่เรียนเสริมด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนส่วนใหญ่ที่เรียนกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในระดับมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีผลต่อการเรียน สร้างความสนใจ เจตคติการเรียน ความรับผิดชอบต่อการเรียน เพราะมีใช้เทคนิคในการนำเสนอเนื้อหาต่างๆ เช่น ภาพเคลื่อนไหว เสียง การโต้ตอบ การนำเสนอจับใจ เป็นต้น ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน ได้อย่างแท้จริง สามารถคำถามและรับคำตอบจากผู้เรียน ตรวจสอบคำตอบและแสดงผลการเรียนรู้อีกให้ข้อมูลย้อนกลับให้แก่ผู้เรียน บันทึกผลการเรียนและการประเมินผลการเรียนซ้ำๆ ได้หลายครั้งโดยไม่จำกัด

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบทเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
2. เพื่อหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

มีรายละเอียดในการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

1.1 ประชากรที่ศึกษา ประชากรในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักเรียนของโรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง แขวงสีกัน เขตดอนเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง แขวงสีกัน เขตดอนเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทย เก่ง ปานกลาง และอ่อน รวมทั้งสิ้น จำนวน 43 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

2.1.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องภาพพจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างจากโปรแกรม ไมโครมีเดีย ออเธอร์แวร์ (Macromedia Authorware) ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาและกิจกรรม ดังนี้

- 1) ความหมายของภาพพจน์
- 2) ลักษณะของภาพพจน์
- 3) ประเภทของภาพพจน์

2.1.2 แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ภาพพจน์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.2 การออกแบบและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการออกแบบและสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้มีวิธีการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

- 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาและหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) ศึกษาเนื้อหาเรื่องภาพพจน์ ในเรื่อง ความหมาย ลักษณะของภาพพจน์ ประเภทของภาพพจน์

- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหา
- 4) กำหนดคาบเรียนจำนวน 3 คาบ

5) จัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

6) กำหนดวัตถุประสงค์ในบทเรียนเพื่อเป็นแนวทางที่กำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถเชิงพฤติกรรม หลังจากที่ยบบทเรียนแล้ว

7) กำหนดเนื้อหาในบทเรียน ให้ง่ายต่อการเรียน และทำความเข้าใจ บทเรียน เริ่มจากให้ผู้เรียนได้เรียนตามหน่วยที่ต้องการศึกษาคือหน่วยที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ หน่วยที่ 2 เรื่องอุปมา หน่วยที่ 3 อุปลักษณะ หน่วยที่ 4 สัญลักษณ์ หน่วยที่ 5 บุคลาธิษฐาน หน่วยที่ 6 นามนัย หน่วยที่ 7 สัทพจน์ หน่วยที่ 8 อติพจน์ โดยแต่ละหน่วยจะมีเนื้อหา ดังนี้

เรื่องที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. ลักษณะของภาพพจน์
3. ตัวอย่างและการนำไปใช้
4. กิจกรรม (แบบทดสอบ)

เรื่องที่ 2 เรื่องอุปมา

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. ลักษณะของภาพพจน์
3. ตัวอย่างและการนำไปใช้
4. กิจกรรม (แบบทดสอบ)

เรื่องที่ 3 อุปลักษณ์

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. ลักษณะของภาพพจน์
3. ตัวอย่างและการนำไปใช้
4. กิจกรรม (แบบทดสอบ)

เรื่องที่ 4 สัญลักษณ์

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. ลักษณะของภาพพจน์
3. ตัวอย่างและการนำไปใช้
4. กิจกรรม (แบบทดสอบ)

เรื่องที่ 5 บุคลาธิษฐาน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. ลักษณะของภาพพจน์
3. ตัวอย่างและการนำไปใช้
4. กิจกรรม (แบบทดสอบ)

เรื่องที่ 6 นามนัย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. ลักษณะของภาพพจน์
3. ตัวอย่างและการนำไปใช้
4. กิจกรรม (แบบทดสอบ)

เรื่องที่ 7 สัทพจน์

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. ลักษณะของภาพพจน์
3. ตัวอย่างและการนำไปใช้
4. กิจกรรม (แบบทดสอบ)

เรื่องที่ 8 อติพจน์

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. ลักษณะของภาพพจน์
3. ตัวอย่างและการนำไปใช้
4. กิจกรรม (แบบทดสอบ)

8) กำหนดกรอบของบทเรียน ออกแบบกิจกรรมและกำหนดคะแนน

9) นำเนื้อหาในบทเรียนที่ได้เขียนขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาภาษาไทย ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของเนื้อหาและหาค่า IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.69-1.00 แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านกิจกรรม

10) นำไปสร้างสตอรี่บอร์ดเพื่อดูความเหมาะสมและเป็นแนวทางในการผลิตสื่อให้สมบูรณ์

2.2.2 การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1) ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในด้านต่างๆ เช่น รูปแบบ การจัดวางเนื้อหา การออกแบบให้เข้าใจอีกครั้งหนึ่งเพราะในขั้นตอนการสร้างนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่จะได้ผลงานออกมา ในขั้นนี้จะดำเนินการตามสตอรี่บอร์ดที่วางไว้ทั้งหมด นับตั้งแต่การออกแบบเฟรม หน้าจอ การกำหนดขนาดตัวอักษร

2) จัดเรียงเนื้อหาและกิจกรรมที่จะแสดงบนจอ การตอบสนองต่อนักเรียน การควบคุมการตอบสนอง

3) สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยใช้โปรแกรมไมโครมีเดีย ออเธอร์แวร์ (Macromedia Authorware) ได้แก่ สร้างภาพ สร้างเสียง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาแต่ละเฟรม

4) ตรวจสอบความถูกต้องในแต่ละขั้นตอนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งทดสอบการใช้งานก่อนการนำไปใช้จริง

5) นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ตรวจสอบและหาค่า IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00

6) นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ

2.2.3 การสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องภาพพจน์

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นข้อสอบชุดเดียวกันมีการดำเนินการดังนี้

- 1) ทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- 2) สร้างแบบทดสอบตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้โดยแบบทดสอบ ก่อนเรียน และหลังเรียนเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 ชุด จำนวน 60 ข้อ
- 3) นำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน เรื่องภาพพจน์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00
- 4) นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจแล้วมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและจากการตรวจสอบของเชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1
- 5) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนเรื่อง ภาพพจน์ โรงเรียนพระหฤทัยคอนเมือง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบ โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) มีค่า 0.24-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่า 0.20-0.80 คัดเลือกข้อสอบอยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้จำนวน 30 ข้อ จากข้อสอบทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องภาพพจน์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนเมืองตามลำดับ ดังนี้

3.1 จัดเตรียมคอมพิวเตอร์เพื่อความพร้อมในการเรียน พร้อมทั้งชี้แจงและอธิบายการเข้าสู่โปรแกรม สัญลักษณ์ที่ใช้ในบทเรียนและการออกจากโปรแกรม เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกิดความเข้าใจในบทเรียนในแต่ละเรื่องได้อย่างราบรื่น

3.2 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) แบบปรนัย 4 ตัวเลือก 30 ข้อ ลงในกระดาษแบบทดสอบ

3.3 นักเรียนศึกษาบทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง ภาพพจน์ โดยนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน พร้อมทั้งทำกิจกรรมในแต่ละเรื่องที่เรียนจบในกระดาษแบบทดสอบแต่ละกิจกรรม

3.4 เก็บรวบรวมคะแนนจากการทำกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละเรื่องที่เรียนจบทุกบทเรียน

3.5 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ จากแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียนและบันทึกคะแนน

3.6 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

4.1 สถิติที่ใช้ในการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา (IOC) ด้วยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (กรมวิชาการ 2545:65) มีสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา

R แทน คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.2 สถิติที่ใช้หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกข้อสอบรายข้อ

$$P = \frac{H+L}{N}$$

$$r = \frac{H-L}{\frac{N}{2}}$$

p	แทน	ค่าความยากง่าย
r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
H	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกกลุ่มสูง
L	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกกลุ่มต่ำ
N	แทน	จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

2.3 สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนใช้เกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2528: 449)

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการโดยกำหนดให้เป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนกิจกรรมของนักเรียนทั้งหมดใช้แทนค่าดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของกิจกรรม
N	แทน	จำนวนผู้เรียน
A	แทน	คะแนนเต็มของกิจกรรม

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์โดยกำหนดให้เป็นร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมดใช้ค่าดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum f}{N} \times 100$$

E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum f$	แทน	ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน
N	แทน	จำนวนนักเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของการทดสอบหลังเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้มีการสร้างและเก็บรวบรวมข้อมูล ตามกระบวนการ และขั้นตอนที่กำหนดไว้เสร็จสิ้นแล้ว ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
2. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1.1 การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในด้านต่างๆ เช่น รูปแบบ การจัดวางเนื้อหา การออกแบบเฟรม หน้าจอ การกำหนดขนาดตัวอักษร จัดเรียงเนื้อหาและ กิจกรรมที่จะแสดงบนจอ การตอบสนองต่อนักเรียน การควบคุมการตอบสนอง และสร้างบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยใช้โปรแกรมไมโครมีเดียรี ออเธอร์แวร์ (Macromedia Authorware) ได้แก่ สร้างภาพ สร้างเสียง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาแต่ละเฟรม ตรวจสอบความถูกต้อง ในแต่ละขั้นตอนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งทดสอบการใช้งานก่อนการนำไปใช้จริง นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ตรวจสอบ และหาค่า IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.69-1.00

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นบทเรียนเป็นบทเรียนประเภทเนื้อหา ประกอบด้วย คำชี้แจงในการเรียนแสดงขั้นตอนของการเข้าศึกษา เนื้อหา มี 8 หน่วยคือ หน่วยที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับ ภาพพจน์ หน่วยที่ 2 เรื่องอุปมา หน่วยที่ 3 อุปลักษณะ หน่วยที่ 4 สัญลักษณ์ หน่วยที่ 5 บุคลาธิษฐาน

หน่วยที่ 6 นามนัย หน่วยที่ 7 สัพพจน์ หน่วยที่ 8 อติพจน์แต่ละหน่วยนอกจากรายละเอียดของเนื้อหาแล้ว ยังประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ พร้อมเฉลยแบบทดสอบ โดยผู้เรียนต้องศึกษาและทำกิจกรรมเป็นไปตามลำดับ ทั้งยังสามารถศึกษาเนื้อหาย้อนหลัง

1.2 การสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องภาพพจน์

การสร้างแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นข้อสอบชุดเดียวกันมีการดำเนินการดังนี้

ทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สร้างแบบทดสอบตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้โดยแบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 ชุด จำนวน 60 ข้อ นำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องภาพพจน์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจแล้วมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 และนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนเรื่อง ภาพพจน์ โรงเรียนพระหฤทัยคอนเือง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบ โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) มีค่า 0.24-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่า 0.20-0.80 คัดเลือกข้อสอบอยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้ จำนวน 30 ข้อ จากข้อสอบทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

2. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การทดลองกลุ่มเดียว

การทดลองกลุ่มเดียว เป็นการทดลองรายบุคคล โดยผู้วิจัยนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทดลองกับผู้เรียน จำนวน 3 คน โดยเลือกกลุ่มแบบเจาะจง ผู้เรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน ต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง โดยผู้เรียนศึกษาเนื้อหาของบทเรียน เมื่อศึกษาเนื้อหาเรียบร้อยแล้วให้ทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและข้อบกพร่องของบทเรียน

จากการสังเกตและสัมภาษณ์จากผู้เรียนขณะที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน ซึ่งมีการโต้ตอบกับบทเรียนและพอใจเมื่อตอบคำถามถูกต้อง จากการสัมภาษณ์ พบว่าผู้เรียนรู้สึกพอใจกับบทเรียนและเห็นว่าช่วยให้เข้าใจเนื้อหาเรื่องภาพพจน์มากขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้เสนอแนะให้มีสีสันชัดเจน

2.2 การทดลองแบบกลุ่ม

การทดลองแบบกลุ่ม ผู้วิจัยได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ได้ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองแบบกลุ่มกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน ผู้เรียนเก่ง 4 คน ปานกลาง 3 คน และอ่อน 3 คน เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ 1 คน ต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง เมื่อศึกษาเนื้อหาเรียบร้อยแล้วให้ทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและข้อบกพร่องของบทเรียน

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้เรียนขณะที่เรียน ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน พบว่าผู้เรียนรู้สึกพอใจกับบทเรียนและเห็นว่าช่วยให้เข้าใจเนื้อหาเรื่องภาพพจน์มากขึ้น และผู้เรียนยังได้เสนอแนะให้มีเฉลยคำตอบพร้อมคำอธิบายเพื่อความชัดเจนและจะได้แก้ไขปรับปรุงในการทดลองภาคสนามต่อไป

2.3 การทดลองภาคสนาม

การทดลองภาคสนาม มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้วิจัยได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้แก้ไขปรับปรุงและผ่านการประเมินคุณภาพบทเรียนจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรม และด้านคอมพิวเตอร์ ไปทดลองกับกลุ่มผู้เรียนกลุ่มใหญ่ จำนวน 30 คน โดยให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหา เมื่อศึกษาเนื้อหาแล้วให้ทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและทำแบบทดสอบหลังเรียน นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งได้ผลการทดลองดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 4.1 ผลการทดสอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบภาคสนาม (1:100) (N=30)

คะแนนเฉลี่ยกิจกรรม	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน	ประสิทธิภาพของบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (E_1/E_2)
80	30	
64.17	26.00	80.21/86.67

จากตารางที่ 4.1 ผลการทดสอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบภาคสนาม แสดงให้เห็นว่าการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80.21/86.67 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ศึกษาได้สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

1.1.2 เพื่อหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนของโรงเรียนพระหฤทัยคอนเมือง แขวงสีกัน เขตคอนเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 100 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระหฤทัยคอนเมือง แขวงสีกัน เขตคอนเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทย เก่ง ปานกลาง และอ่อน รวมทั้งสิ้น จำนวน 43 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย

1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องภาพพจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาและกิจกรรมเสริมทักษะ

จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ อุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ บุคลาธิษฐาน นามนัย สัทพจน์ อติพจน์

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องภาพพจน์ จำนวน 30 ข้อ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและหาประสิทธิภาพของข้อสอบ

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องภาพพจน์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนเเมืองตามลำดับ ดังนี้

1) จัดเตรียมความพร้อมทางด้านของคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อนักเรียน โดยกำหนดให้นักเรียน 1 คน ต่อคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง

2) ครูทำการชี้แจงเรื่องการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ในเรื่องของการใช้โปรแกรม การเข้าถึงบทเรียน ปุ่มต่างๆในบทเรียนให้นักเรียนเข้าใจ

3) นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนลงในกระดาษแบบทดสอบและบันทึกคะแนน

4) นักเรียนศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง ภาพพจน์ ตามลำดับที่จัดเรียงไว้ หลังจากเรียนครบในแต่ละเรื่อง นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายเรื่องและครูเก็บคะแนนในทุกเรื่อง

5) นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก 30 ข้อ และบันทึกคะแนน

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำสถิติที่ใช้ทดสอบหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ดังนี้

การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนใช้เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนคือ ค่ามาตรฐาน 80/80 เป็นเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพ คือการกำหนดประสิทธิภาพของกระบวนการ โดยกำหนดให้เป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนกิจกรรมของนักเรียนทั้งหมด (E1) ต่อร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด (E2) ซึ่งสมมติให้เป็น E1 / E2

1.3 สรุปผลการศึกษา

จากการประเมินบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1.3.1 การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้มีการสร้างและออกแบบแต่ละขั้นตอน แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ตรวจสอบและหาค่า IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.69-1.00 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจแล้วมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 และนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระฤทธิยคอนเมือง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบ โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบมาวิเคราะห์ หาค่าความยากง่าย (p) มีค่า 0.24-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่า 0.20-0.80 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

1.3.2 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 30 คน พบว่า ผลที่ได้จากการวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80.21/86.67 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 นำมาอภิปรายตามจุดประสงค์ดังนี้

2.1 การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้ได้ใช้แนวคิดในการออกแบบและสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของ ชีรพงษ์ มงคลวุฒิกุล (2550) ซึ่งแบ่งขั้นการพัฒนา ดังนี้ ขั้นที่ 1 การออกแบบบทเรียน (Courseware Designing) ขั้นที่ 2 การสร้างStoryboard ของบทเรียน ขั้นที่ 3 การสร้างบทเรียน (Courseware Designing) ขั้นที่ 4 การตรวจสอบเบาะประเมินผลก่อนนำไปใช้งาน

ขั้นที่ 1 การออกแบบบทเรียน

การออกแบบและพัฒนาบทเรียนประกอบกิจกรรม มีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์เนื้อหา โดยวิเคราะห์ความต้องการของหลักสูตรที่จะนำมาสร้างบทเรียน CAI ในส่วนของเนื้อหาบทเรียนจะได้มาจากหลักสูตร หนังสือและเอกสารประกอบในการสอนแต่ละวิชา เลือกเรื่องที่จะนำมาสร้างเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และนำเรื่องทีเลือกมาแยกเป็นหัวเรื่องย่อย แล้วจัดลำดับความต่อเนื่องและความสัมพันธ์ในหัวเรื่องย่อยของเนื้อหา

1.2 การเขียนวัตถุประสงค์ของบทเรียน เลือกหัวข้อเรื่องของบทเรียนและแบ่งหัวเรื่องย่อยแล้วจึงนำเอาหัวเรื่องย่อยแต่ละเรื่องมาเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1.3 การจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน ได้ยึดตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลัก สำหรับการจัดกิจกรรมนั้นจะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดบทเรียนตั้งแต่ต้นจนจบบทเรียน จากนั้นนำหัวข้อย่อยมาจัดลำดับเนื้อหาและพิจารณาให้มีความต่อเนื่องของเนื้อหาในแต่ละเฟรม และเลือกสื่อที่จะใช้ในบทเรียน สื่อที่ใช้จะนำเสนอสื่อแบบตัวหนังสือและรูปภาพ มีทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น จากนั้นเขียนแผนผังการแสดงความสัมพันธ์ของบทเรียน ได้เลือกวิธีการแสดงเนื้อหาแบบสาขา ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในหัวข้อใดก่อนก็ได้

1.4 กำหนดวิธีการนำเสนอ ได้เลือกรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละเฟรมโดยกำหนดเป็นรูปแบบการนำเสนอ การจัดตำแหน่งและขนาดของเนื้อหา การออกแบบและการแสดงภาพและกราฟิกบนจอภาพ การนำเสนอ การวัดประเมินผล

ขั้นที่ 2 การสร้างสตอรี่บอร์ดของบทเรียน

โดยเขียนเป็นเฟรมย่อยเรียงตามลำดับตั้งแต่เฟรมที่ 1 จนถึงเฟรมสุดท้ายของแต่ละหัวข้อย่อย สตอรี่บอร์ดระบูปภาพที่ใช้ในแต่ละเฟรมพร้อมเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะของภาพและเสียงประกอบของเฟรมเนื้อหากับเฟรมอื่นๆ

การสร้างผังแสดงขั้นตอนการทำงานของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยนำเสนอภาพประกอบเสียงก่อนเข้าสู่บทเรียนเพื่อศึกษาคำชี้แจง บอกวัตถุประสงค์ แสดงเมนูหลัก ในส่วนนี้จะแสดงรายการให้ผู้เรียน คือ คำแนะนำ เนื้อหา แบบทดสอบ ออกจากโปรแกรม จากนั้นเขียนสตอรี่บอร์ด เนื้อหาที่หน้าจอและรูปแบบการนำเสนอ โดยนำเนื้อหาที่ได้จัดเตรียมไว้แล้วมาจัดวางตำแหน่ง ให้ออกแบบข้อความสั้นๆ กะทัดรัด โดยแบ่งออกเป็นเฟรมๆ

ขั้นที่ 3 การสร้างบทเรียน

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้ ดำเนินตามสตอรี่บอร์ด ที่ได้สร้างไว้ทั้งหมด คือ การสร้างภาพประกอบ ในการนำเสนอเนื้อหาและภาพจะใช้เครื่องมือวาดภาพของ Authorwaer และ โปรแกรม Photoshop สำหรับภาพสำเร็จรูปที่สร้างมาแล้ว จะใช้คำสั่ง Import

ของโปรแกรม Authorwaer โดยนำภาพเข้ามาวางภายใน Present Window ส่วนการสร้างเสียงบรรยาย จัดเตรียมเสียงที่จะใช้ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้มาจากแผ่นรวมเสียงและการอัดเสียงขึ้นเอง โดยบันทึกเป็นไฟล์ wav หรือ mp3 ก็ได้ จากนั้นนำเสียงที่บันทึก Import เข้ามาในโปรแกรม Authorwaer

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบและประเมินผลก่อนนำไปใช้งาน

ขั้นตอนของการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปใช้งานจะต้องผ่านการตรวจสอบและประเมินผลของตัวบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนดังนี้

ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรม ผู้ศึกษาได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ออกแบบด้านเนื้อหาและกิจกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ปรับปรุง ด้านเนื้อหาในบทเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การยกตัวอย่างที่เหมาะสม หลังจากนั้นนำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 แล้วนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนเรื่อง ภาพพจน์ โรงเรียนพระหฤทัยคอนเือง ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบ โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) มีค่า 0.24-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่า 0.20-0.80

ด้านคอมพิวเตอร์ ผู้ศึกษานำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ตรวจสอบและหาค่า IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ จูไรรัตน์ มาประสพ (2546) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการเขียนประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับดี-ดีมาก และความสามารถพิเศษในการเขียนประโยคสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ภาทิพย์ ศรีสุทธิ (2546) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการเขียนร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตลอดจนนักเรียนมีความเห็นต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับดีมาก อลงกรณ์ สารบุตร (2546) ได้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ (นาม กริยา วิเศษณ์) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัมปอวิทยาคม จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.40/81.66 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตลอดจนนักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

2.2 การหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผู้ศึกษาหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ สูตร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2528: 449) ซึ่ง 80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการโดยกำหนดให้เป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนกิจกรรมของนักเรียนทั้งหมด 80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์โดยกำหนดให้เป็นร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด ทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน หมายถึง การนำชุดการสอนไปทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้จริง นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจึงผลิตออกมา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

การทดลองจริงผู้ศึกษานำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปทดลองจริงใช้ในชั้นเรียน มีลำดับขั้นตอนคือ ทดลองกับผู้เรียนแบบเดี่ยว (1:1) โดยการทดลองใช้กับผู้เรียน 3 คน ซึ่งมีระดับความรู้ความสามารถ อ่อน ปานกลาง และเก่ง แล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ทดลองกับผู้เรียนเป็นกลุ่ม (1:10) โดยการทดลองกับผู้เรียน 10 คน ทั้งผู้เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน แล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ทดลองภาคสนาม (1:100) โดยการทดลองกับนักเรียน 30 คน กำหนดหาประสิทธิภาพปรากฏว่า การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.21/86.67 แสดงว่าการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

สอดคล้องกับการศึกษาวิจัย จูไรรัตน์ มาประสพ (2546) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับดี-ดีมาก และความสามารถพิเศษในการเขียนประโยคสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับภทิพย์ ศรีสุทธิ (2546) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการเขียนร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตลอดจนนักเรียนมีความเห็นต่อบทเรียน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับ อลงกรณ์ สารบุตร (2546) ได้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ (นาม กริยา วิเศษณ์) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัปปายะวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.40/81.66 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตลอดจนนักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในระดับเห็นด้วยมากที่สุด สอดคล้อง รัตน์เลขา ฤทธิสร (2548) ได้ศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การสนทนาภาษาไทย สำหรับผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่เรียนเสริมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทุกคนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน 80/80 และสามารถทำคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นำคะแนนแทนค่าเพื่อหาประสิทธิภาพ สรุปได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องนี้มีประสิทธิภาพดี และผู้ที่เรียนเสริมด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนส่วนใหญ่ที่เรียนกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในระดับมากที่สุด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1.1 นักเรียนที่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์

3.1.2 ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อศึกษาเนื้อหาและเรียนรู้นอกเวลาได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาไทยทุกระดับชั้น ในเนื้อหาที่แตกต่างกันให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้มีสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่หลากหลายสำหรับผู้เรียนได้ศึกษาและเรียนรู้

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2554) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554* กรุงเทพมหานคร
กระทรวงศึกษาธิการ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
_____. (2545) *แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน* กรุงเทพมหานคร
กระทรวงศึกษาธิการ
_____. (2545) *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*
กรุงเทพมหานคร องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
_____. (2552) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* กรุงเทพมหานคร
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ (2536) “แนวคิดการหาประสิทธิภาพบทเรียน CAI” *วารสารวิชาการ พระ
จอมเกล้าพระนครเหนือ*
กิดานัน มลทอง (2536) *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร เอ็ดดิสันเพรส
โปรดักส์
_____. (2540) *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
กุหลาบ มัลลิกะมาส (2522) “การวิเคราะห์และประเมินค่าวรรณคดี อาจารย์ของเรา” *หนังสือที่
ระลึกเนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการ ม.ป.ท.*
ขนิษฐา ชานนท์ (2538) “เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับการเรียนการสอน” *วารสารเทคโนโลยี
การศึกษา 1*
จุไรรัตน์ นาประสพ (2546) “การศึกษาความสามารถในการเขียนประโยค ของนักเรียนที่มีความ
บกพร่องในการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
รวิโรฒ ประสานมิตร
ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2528) *เทคโนโลยีและการศึกษา* กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช
ชุมสาย สุวรรณชมพู (2540) *ภาษาเพื่อการสื่อสาร* กรุงเทพมหานคร พิเพรส
ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2545) *เทคโนโลยีการศึกษา: ทฤษฎีและงานวิจัย* กรุงเทพมหานคร
โอเดียนสโตร์
ดวงใจ ไทยอุบุญ (2543) *ทักษะการเขียนภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณรงค์ บุญมี (2530) *เทคโนโลยีร่วมสมัย* กรุงเทพมหานคร กรูสกา

- ถนอมพร เล่าหรัสแสง (2541) *คอมพิวเตอร์ช่วยสอน* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทักษิณา สวานานนท์ (2530) *คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา* กรุงเทพมหานคร องค์การคำคุณฐา
- ธัญญา ตันติชวลิต (2551) การพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนมัลติมีเดีย สำหรับการสอนวิชา
ภาษาไทย เรื่องการเขียนกาพย์ยานี 11 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5” สารนิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ธีรพงษ์ มงคลวุฒิกุล (2550) *คู่มือการสร้างสื่อมัลติมีเดียด้วย Aothorware 7 ฉบับใช้งานจริง*
นนทบุรี ไอดีซี อินโฟ ดิสทริบิวเตอร์
- นิตยา กาญจนวรรณ (2526) “การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน” *วารสารรามคำแหง* มหาวิทยาลัย
รามคำแหง
- นิพนธ์ สุขปรีดี (2528) *โสตทัศนศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร แพร์พิทยา
- ปรีชา ช่างขวัญยืน (2525) *ความรู้พื้นฐานสำหรับการใช้ภาษา* กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ
- เปลื้อง ณ นคร (2514) *คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนา
พานิช พระนคร
- _____. (2515) *ประวัติวรรณคดีไทยสำหรับนักศึกษา* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
พระนคร
- ไพโรจน์ คชชา (2540) *คู่มือการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยโปรแกรม Authorware*
กรุงเทพมหานคร สหธรรมิก
- ภัทรภรณ์ ทนันชัย (2528) “การวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียน
ภาษาไทยวิชาบังคับ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรม
หาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- ภาทิพย์ ศรีสุทธิ (2546) “พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการเขียนร้อยกรองสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- ยี่น กุ้ววรรณ (2531) *การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ช่วยในการเรียนการสอน ไมโครคอมพิวเตอร์*
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- รัตน์เลขา ฤทธิสร (2548) “การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการสอนภาษาไทยสำหรับ
นักเรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*

- ราชบัณฑิตยสถาน (2539) *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม* กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วุฒิชัย ประสารสอย (2543) *บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นวัตกรรมเพื่อการศึกษา*
กรุงเทพมหานคร ชวนพิมพ์
- สาโรจน์ แฟงยัง (2529) *เทคโนโลยีการผลิตสื่อการสอน หลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้*
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543) *วรรณกรรมปัจจุบัน* กรุงเทพมหานคร เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์
- สิทธิา พิณจิววดล (2516) *การเขียน* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุกรี รอดโพธิ์ทอง (2531) *คอมพิวเตอร์ดีกว่าตำราตรงไหน* กรุงเทพมหานคร คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุธวิงศ์ พงศ์ไพบุลย์ (2531) *หลักภาษาและการใช้ภาษา* กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- สุพร ชัยเดชสุริยะ (2529) “สถานภาพและความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนสาธิต
ระดับประถม ในกรุงเทพมหานคร” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต*
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2525) *วรรณคดีวิเคราะห์* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิชย์
- อรินลัทธิ จันทร์เลน (2543) “การพัฒนาชุดการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียน
เรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร*
มหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีสื่อการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อลงกรณ์ สาระบุตร (2546) “การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก และ
การใช้ภาษาไทย เรื่องประโยคความรวมไทย (นาม, กริยา, วิเศษณ์) สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัปปายะพิทยาคม จังหวัดศรีสะเกษ” *วิทยานิพนธ์ปริญญา*
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

ภาคผนวก ก

จดหมายเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/402

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

31 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางจรีระนันท์ สีดา

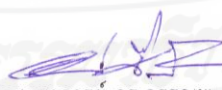
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางเวียงแก้ว คำปันทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องภาพพจน์ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน สื่อเทคโนโลยี ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0- 2504-8505

โทรสาร 0-2503 3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 081 7131865

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/403

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

31 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์รัตนาวลี แก้วเอี่ยม

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางเวียงแก้ว คำปันทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องภาพพจน์ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน ภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0- 2504-8505

โทรสาร 0-2503 3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 081 7131865

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 403

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๑1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์บังอร บุญหนัก

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางเวียงแก้ว คำปันทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องภาพพจน์ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน ภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

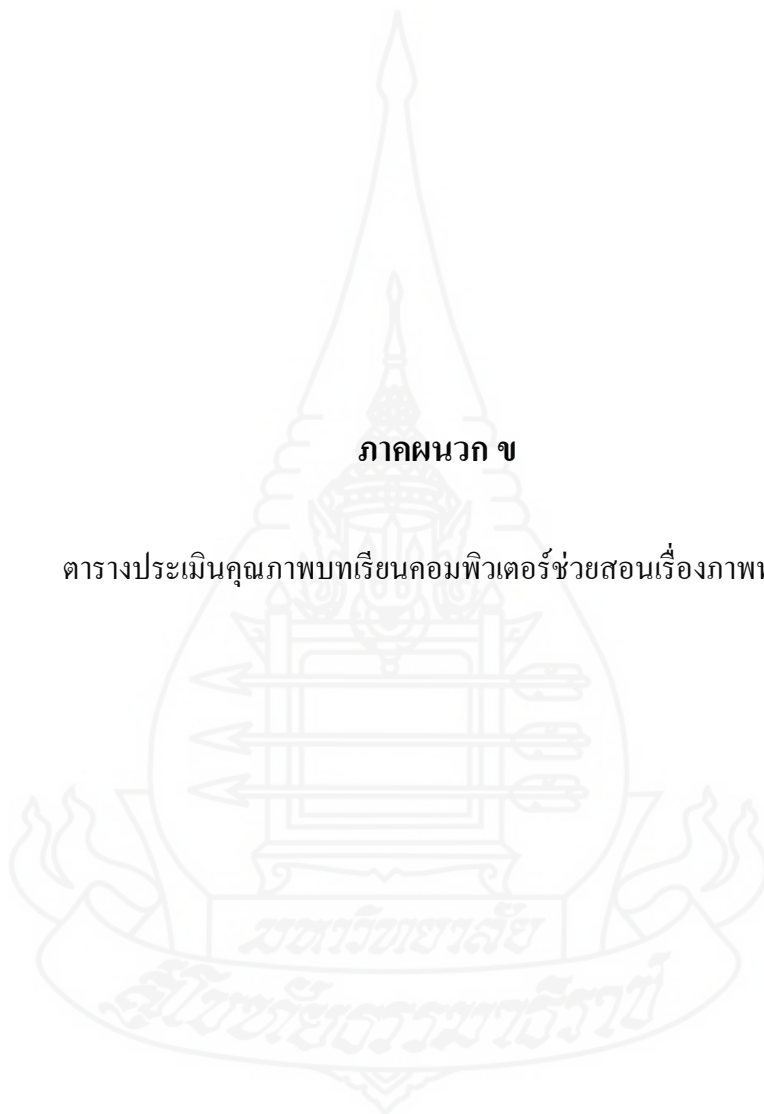
โทร. 0- 2504-8505

โทรสาร 0-2503 3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 081 7131865

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องภาพพจน์

ตารางสรุปผลการหาคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องภาพพจน์ จากผู้เชี่ยวชาญ

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
	ผู้ทรง คุณวุฒิ 1	ผู้ทรง คุณวุฒิ 2	ผู้ทรง คุณวุฒิ 3		
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 เนื้อหาในบทเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์	1	1	0	0.67	ใช้ได้
1.2 เนื้อหาครบถ้วนและถูกต้องตามหลักสูตร	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.3 การนำเสนอเนื้อหาชัดเจนเหมาะกับระดับความรู้ ของผู้เรียน	1	1	0	0.67	ใช้ได้
1.4 เนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.5 เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	1	1	0	0.67	ใช้ได้
1.6 เนื้อหามีการยกตัวอย่างในปริมาณและโอกาสที่ เหมาะสม	1	1	0	0.67	ใช้ได้
2. ด้านกิจกรรม					
2.1 กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.2 กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.3 คำถามในกิจกรรมมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	1	1	0	0.67	ใช้ได้
2.4 จำนวนข้อของกิจกรรมเหมาะสมกับจุดประสงค์	1	0	1	0.67	ใช้ได้
2.5 กิจกรรมครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละเรื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.6 กิจกรรมเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.7 กิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. ด้านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน					
3.1 ความเหมาะสมของคำชี้แจงและคำแนะนำก่อน เข้าใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.2 ความเหมาะสมของรูปแบบของข้อความ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.3 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.4 ความเหมาะสมของสีข้อความ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.5 ความเหมาะสมของสีพื้นกราฟิก	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.6 ความเหมาะสมของภาพที่ใช้ประกอบการเรียน	1	1	0	0.67	ใช้ได้
3.7 ความเหมาะสมของเสียงที่ใช้ประกอบการเรียน	1	1	0	0.67	ใช้ได้
3.8 ความชัดเจนของเสียงที่ใช้ประกอบการเรียน	1	1	0	0.67	ใช้ได้
3.9 ความยากง่ายในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.10 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางสรุปผลการหาคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องภาพพจน์จากผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3		
ข้อ 1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 11	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 12	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 13	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 14	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 15	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 18	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 19	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 20	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 21	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 22	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 23	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 24	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 25	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 26	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 27	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 28	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 29	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 30	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ตารางการวิเคราะห์ดัชนีความยากง่าย (p) และดัชนีค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบหลังเรียน

ตารางการวิเคราะห์ดัชนีความยากง่าย (p) และดัชนีค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ภาพพจน์

ข้อสอบ	ดัชนีความยากง่าย (p)	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.56	0.24
2	0.46	0.44
3	0.66	0.20
4	0.72	0.48
5	0.54	0.60
6	0.58	0.44
7	0.70	0.44
8	0.44	0.56
9	0.50	0.44
10	0.24	0.24
11	0.42	0.20
12	0.66	0.52
13	0.46	0.68
14	0.56	0.48
15	0.56	0.64
16	0.48	0.80
17	0.74	0.36
18	0.68	0.24
19	0.80	0.24
20	0.40	0.40
21	0.42	0.36
22	0.66	0.52
23	0.34	0.60
24	0.58	0.52
25	0.66	0.52

ข้อสอบ	ดัชนีความยากง่าย (p)	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (r)
26	0.48	0.48
27	0.52	0.56
28	0.50	0.28
29	0.76	0.40
30	0.66	0.20

ภาคผนวก ง

ตารางแสดงผลคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน

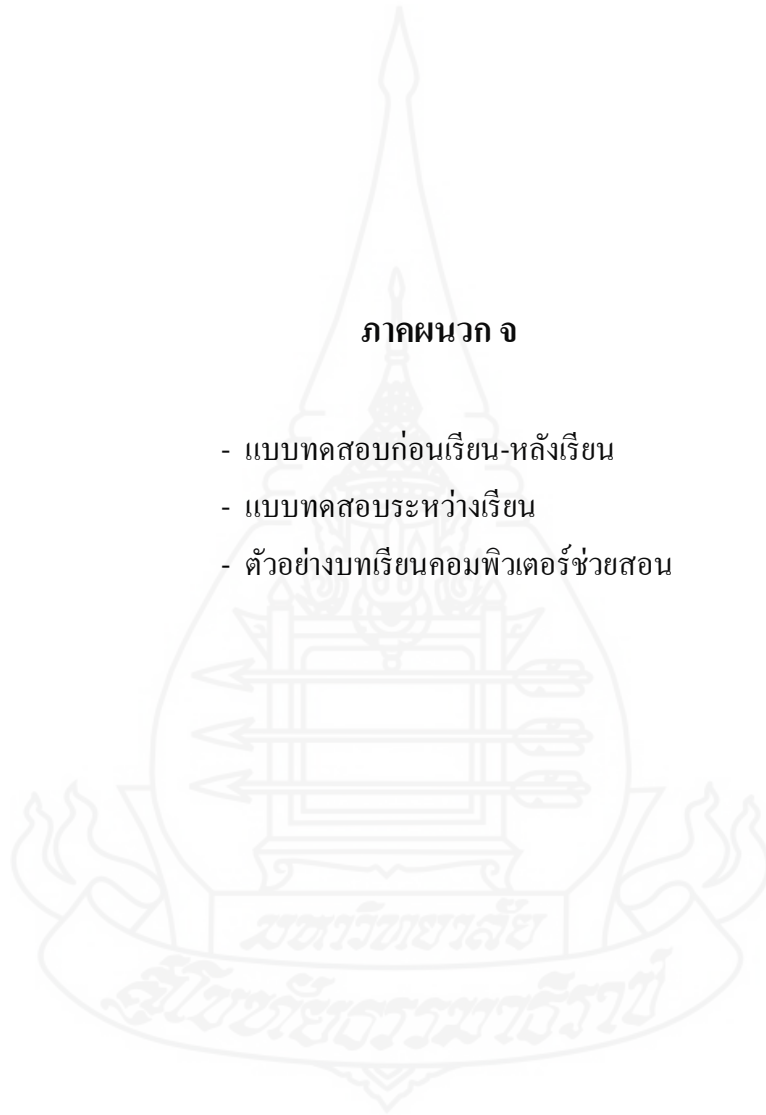

**ตารางแสดงผลการเก็บคะแนนกิจกรรมในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและ
แบบทดสอบหลังเรียน เรื่องภาพพจน์**

ลำดับ ที่	เรื่องที่	เรื่องที่	เรื่องที่	เรื่องที่	เรื่องที่	เรื่องที่	เรื่องที่	เรื่องที่	คะแนน รวม	แบบทดสอบ หลังเรียน
	1	2	3	4	5	6	7	8		
	10	10	10	10	10	10	10	10	80	30
1	7	7	6	8	8	8	7	8	59	25
2	8	7	9	9	9	9	8	8	67	26
3	8	8	8	9	9	9	8	7	66	23
4	7	7	7	9	9	9	8	8	64	28
5	9	6	9	8	8	9	8	7	64	27
6	8	8	7	8	8	8	7	8	62	23
7	7	7	8	9	9	9	8	8	65	27
8	8	8	9	9	9	8	9	8	68	27
9	8	7	9	10	9	9	8	7	68	28
10	8	7	7	8	8	8	7	7	60	25
11	8	8	8	8	9	9	7	8	65	27
12	7	8	8	9	9	8	7	7	63	24
13	8	8	9	8	8	9	8	8	66	28
14	8	9	7	9	9	8	6	8	64	24
15	9	9	8	9	7	9	7	9	67	28
16	8	7	8	8	9	7	7	8	62	25
17	7	9	7	9	8	8	6	9	63	27
18	8	7	8	8	9	9	7	8	64	28
19	7	6	8	9	10	8	8	7	63	25
20	8	7	7	8	9	8	7	7	61	25
21	7	9	8	10	9	9	7	6	65	24
22	6	7	7	8	9	9	8	7	61	25
23	7	8	8	10	10	9	8	8	68	24
24	8	8	9	10	10	9	7	8	69	26
25	8	7	9	7	8	7	8	7	61	25
26	9	8	8	8	9	9	9	8	68	28
27	9	8	9	10	10	8	9	9	72	29
28	7	8	8	8	9	8	8	8	64	27
29	8	6	7	7	8	7		7	50	22
30	8	8	9	8	9	9	8	9	68	29

ภาคผนวก จ

- แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
- แบบทดสอบระหว่างเรียน
- ตัวอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นลักษณะของภาพพจน์
 - ก. การใช้ภาษาที่ซาบซึ้ง
 - ข. การเรียบเรียงถ้อยคำที่มีความหมายต่างกัน
 - ค. การเรียบเรียงถ้อยคำในลักษณะต่างๆที่ทำให้เกิดภาพและความรู้สึก
 - ง. การเรียบเรียงถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในความคิด
2. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญของภาพพจน์
 - ก. ด้านการสื่อสาร
 - ข. ด้านคำประพันธ์
 - ค. ด้านอารมณ์ความรู้สึก
 - ง. ด้านการใช้ภาษาอย่างตรงไปตรงมา
3. “สุดาเป็นผู้หญิงที่สวยงามและฉลาดจึงเป็นที่หมายปองของชายหนุ่มทุกคนซึ่งต่างพูดเสียงเดียวกันว่าเธอสวย นางฟ้า” ควรเติมคำใด
 - ก. เหมือน
 - ข. ราว
 - ค. เป็น
 - ง. คั่ง
4. ข้อใดที่ไม่ใช่ภาพพจน์
 - ก. ฉันไม่ใช่พระอิฐพระปูน
 - ข. เขามีเพชรอยู่ในมือแต่ปล่อยให้หลุดมือไปได้
 - ค. ธรรมชาติรอบข้างต่างสลดหมดความกระตือรือร้นทุกอย่าง
 - ง. บนเนินเขาเดี่ยวๆ มีน้ำพุที่ให้น้ำตลอดฤดู ทั้งฤดูร้อนและฤดูหนาว
5. ข้อใดอธิบายลักษณะของอุปมาได้ถูกต้อง
 - ก. เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งให้เหมือนมนุษย์
 - ข. เป็นการเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนสิ่งหนึ่ง
 - ค. เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง
 - ง. เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งให้เกินความจริง

6. “เธอเปรียบดอกไม้กับสาวน้อยผู้น่ารัก” ข้อใดเหมือนกับข้อความดังกล่าว
- ด้อยดิ่งวิ่งเร็วราวกับลมพัด
 - สายัณห์พินขาวเรียงสวยงาม
 - สมชายหล่อเลิศในคณะวิศวะ
 - กานต์เป็นคนทีคิดเร็วทำเร็ว
7. ข้อความใดเป็นอุปมา
- ปิดเคียวดั่งหง่างหงงวังเวงแว่ว
สะคุ้งแล้วเหลียวแลชะเง้อหา
 - พี่เป็นดินถวิลฟ้าเหมือนกาต่ำ
คงต้องซ้ำหมายซิดหงส์คงผิดหวัง
 - พอสบตาเนตรวนิตามารศรี
แรงฤดีดาลเกล้าเส่นหา
 - ทะเลไม่เคยหลับไหล
ใครตอบได้ไหมใจนจึงตื่น
8. ข้อใดอธิบายลักษณะของอุปลักษณ์ได้ถูกต้อง
- การเปรียบเทียบที่คล้ายคลึงกับอุปมา แต่ไม่มีการระบุสิ่งที่เปรียบเทียบ
 - การเปรียบเทียบข้อความกับข้อความให้แตกต่างกัน
 - การเปรียบเทียบสิ่งที่คล้ายคลึงกับสภาพสิ่งแวดล้อม
 - การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเหมือนสิ่งหนึ่ง
9. “น้ำพระเนตรไหลหยาดหยดเป็นสายเลือด” ข้อใดอุปลักษณ์
- น้ำพระเนตร
 - ไหลหยาดหยด
 - น้ำพระเนตรไหลหยาดหยด
 - น้ำพระเนตรไหลหยาดหยดเป็นสายเลือด
10. ข้อใดใช้อุปลักษณ์ได้ถูกต้อง
- อำมาตย์คือบรรทัด ถ้องแท้
 - เพ็ญพระยศขุนเดือน เค้นฟ้า
 - ที่นำหายใจคล้ายคนร่อแร่จวนจะตาย
 - น้ำเซาะหินรินรินหลากไหลไม่หลับเลยชั่วฟ้าดินสลาย

11. ข้อใดใช้อุปสรรค
- ชาวพรายช่วงสี่สำออง
 - น้ำเงินคือเงินยวง
 - ไปเทียบเปรียบโฉมนาง
 - งามเรื่องเรือเนื้อสองสี
12. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นประโยคที่มีสัญลักษณ์ปรากฏอยู่
- นั่นเพราะคุณเป็นคนมีไฟ
 - นั่นเพราะคุณเป็นคนอารมณ์เย็น
 - คุณไม่หยุดใฝ่หาสิ่งใหม่ๆ ในชีวิต
 - คุณเพลิดเพลินกับสิ่งใหม่ๆ ได้นานกว่าใคร
13. ข้อใดไม่ใช่สัญลักษณ์
- เริ่มยินดีสี่ชาวพราวพิสุทธิ์
 - ยิ่งโกมุทบานพันชลสาย
 - แต่เนิ่นนานเมื่อมารมากล้ากลาย
 - ความเพริศพรายลดค่าราคาคน
14. ข้อใดอธิบายลักษณะของบุคลาธิษฐานถูกต้อง
- การใช้ถ้อยคำที่แสดงการเลียนเสียงธรรมชาติ มนุษย์ สัตว์ สิ่งของ
 - การใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง ใช้คำที่มีความหมายแตกต่างไปจากความหมายตามตัวอักษร
 - การใช้ถ้อยคำที่แสดงอาการความรู้สึกนึกคิดของสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ ว่าเหมือนมนุษย์
 - การใช้ถ้อยคำที่บอกถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง
15. ข้อใดไม่ใช่บุคลาธิษฐาน
- บ้านฉันมีโองเพียงใบเดียว พอฝนตกที่ไร โองก็สาลักน้ำทุกที
 - พระอาทิตย์ยามเย็น โบกมือลาท้องฟ้าอย่างช้าๆ
 - ธรรมชาติรอบข้างฉันต่างสลดหมดความคະนองเมื่อภัยแล้งเข้ามาเยือน
 - พ่อแม่ นั่งคอยลูกที่ไปงานเลี้ยงยังไม่กลับบ้านด้วยความเป็นห่วง

16. ข้อใดไม่ใช่บุคลาธิษฐาน
- เมฆไหลลงห่มเงา ผาชะงอก
 - งามมานงาไม้ไผ่ก ซับซ้อน
 - เสียงลือเสียงเล่าอ้าง อันใด พี่เอย
 - ดอกหญ้าป่าลม โบก ผวาซ่อ
17. ข้อใดอธิบายลักษณะของนามนัยได้ถูกต้อง
- เป็นการใช้ถ้อยคำที่แสดงอาการ ของสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์
 - เป็นการใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง
 - เป็นการเปรียบเทียบ แต่ไม่มีการระบุสิ่งที่เปรียบเทียบ
 - เป็นการใช้ถ้อยคำที่บอกถึงคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง โดยนำเอาเฉพาะลักษณะบางส่วน
18. “ทุกครั้งที่มีเวลาว่าง ฉันอยากเหยียบย่างเข้าไปเมืองสามหมอก” นามนัยคือข้อใด
- เชียงใหม่
 - แม่ฮ่องสอน
 - เชียงราย
 - ลำพูน
19. “หล่อนเป็นสาวงามประจำปีแห่งเมืองชาละวัน” นามนัยคือข้อใด
- สาวงาม
 - เมืองชาละวัน
 - เป็น
 - เมือง
20. “วันนี้ตะกร้อทีมชาติไทยพบกับทีมเสือเหลือง” นามนัยคือข้อใด
- มาเลเซีย
 - สิงคโปร์
 - บรูไน
 - ฟิลิปปินส์
21. ข้อใดมีนามนัย
- สถานที่ประชาชนไม่อาจจุดตะเกียง ขุนนางอาจจุดกองไฟได้
 - คนบางคนเป็นเหมือนตุ้มอันหนักที่คอยบั่นทอนความเจริญทางปัญญา
 - วันเวลาอย่างนี้ใครบางคนอาจจะมองเห็นดวงจันทร์เสี้ยวโศกและดวงดาวที่คร่ำครวญ
 - ข้าราชการหลายคนต่างไฝ่ฝัน อยากไปรับใช้แผ่นดินบ้านเกิดที่เมืองย่าโมของตน

22. ข้อใดเป็นนามนัย

ก. ผลัดแผ่นดินเปลี่ยนราช เยียววิวาทชิงฉัตร

ข. ลมระวีวปลิหวญาคาระยาบ

ระเนนนาบพลีวพลิกกระดิกหัน

ค. เป็นฟองฟุ้งรุ่งเรืองอยู่รางซาง

กระเด็นพร่างพรายพราราวกับพลอย

ง. น้ำในธารก็สะท้อนแพรวดั่งแววดาว

กระพริบพราวเพียงภาพทาบเปลวทอง

23. ข้อใดอธิบายลักษณะของศัพท์พจน์ได้ถูกต้อง

ก. การใช้ถ้อยคำที่แสดงอาการ ความรู้สึกนึกคิด

ข. การใช้ถ้อยคำที่แสดงการเลียดเสียงธรรมชาติ มนุษย์ สัตว์ สิ่งของ

ค. การใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง การแทนนั้นจะใช้คำที่มีความหมายแตกต่าง

ง. เป็นการใช้อ้อยคำที่บอกถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง

24. “โหยหวนหวุดหวุดรถไฟ จุดหมายอยู่ไหนใน โลกกว้าง” ข้อใดเหมือนข้อความดังกล่าว

ก. มาลิมองค้อนแม่ค้าขายผัก

ข. ฟ้าหัวเราะเยาะข้าชะตาเอ๋ย

ค. มองชิมองทะเล เห็นลมคลื่นเห่จูบหิน

ง. บางครั้งมันบ้าบิ่น กระแทกหินดั่งครืนครืน

25. ข้อใดมีคำที่แสดงศัพท์พจน์

ก. ทิ้งเสียงจกจันพรรณเรไรเรื้อยร้องระงมดง

ข. ก้องกึกพิลิกปีบประเปรี้ยงเสียงสนั่นพนัสพนาคร

ค. เรไรจกจันสนั่นเสียง เพราะเพียงดนตรีบีโชน

ง. คนตรีมีอึ้งอล ก้องกาหลพลแห่โหม

26. ข้อใดใช้ศัพท์พจน์

ก. ชีวิตเป็นกีฬา เกิดมาเพื่อแข่งขัน

ข. ทะเลไม่เคยหลับไหล ใครตอบได้ไหมไหนจึงตื่น

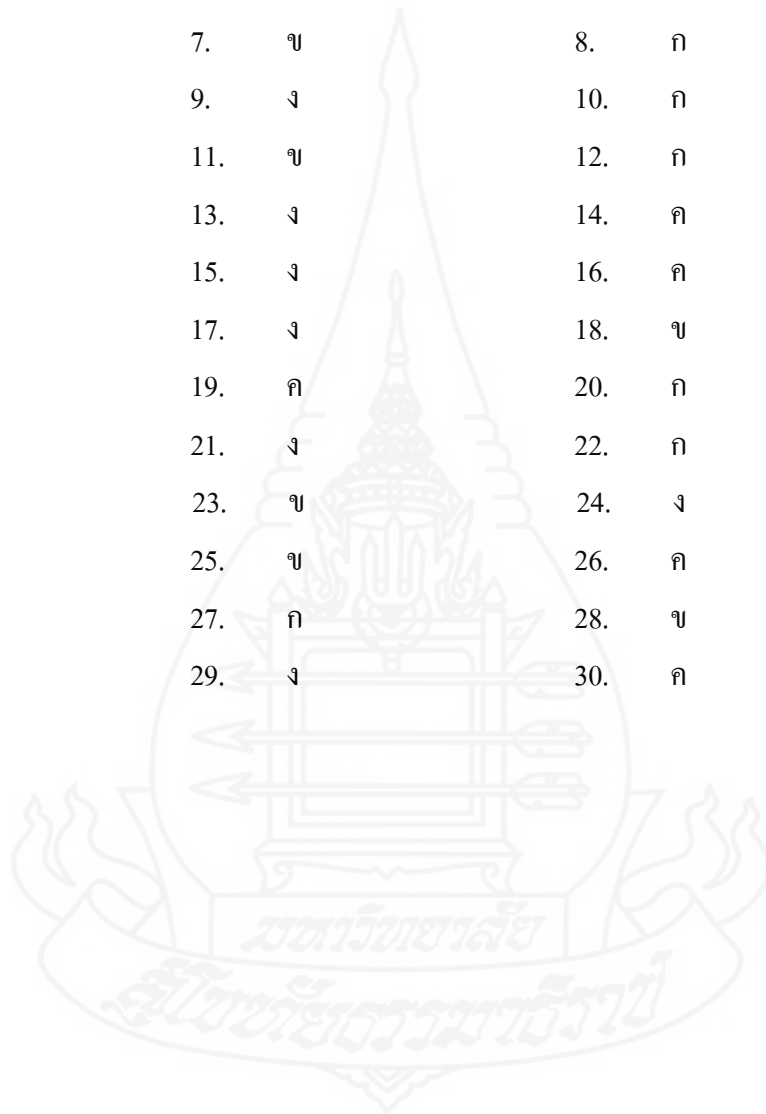
ค. ทั้งพญาชสารชาตินักพันต์ ทะเลถึงถลักร้องวะแหวๆ

ง. อยากรจะบอกว่ารักสักเท่าฟ้า หมดภาษาจะพิสูจน์พูดรักได้

27. ข้อใดอธิบายลักษณะของอดีตพจน์ได้ถูกต้อง
- การใช้ถ้อยคำให้เกินความเป็นจริงหรือเป็นไปได้
 - การใช้ถ้อยคำที่บอกถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่ง
 - การใช้ถ้อยคำที่แสดงการเลียนเสียง
 - การใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง
28. ข้อใดเป็นอดีตพจน์
- ไถ่ถามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง
 - มีทองเท่าหนวดกุ้ง นอนสะดุ้งจนเรือนไหว
 - เดินตามรอยผู้ใหญ่หมาไม่กัด
 - ไม้อ่อนค้ำง่ายไม้แก่ดัดยาก
29. ข้อใดไม่ใช่อดีตพจน์
- คิดถึงใจจะขาดแล้วเอย
 - การบินไทยรักคุณเท่าฟ้า
 - ขอให้ท่านอายุยืนหมื่นๆปี
 - ที่นี้คือนรกเต็มไปด้วยความร้อนแห่งผาก
30. คำประพันธ์ในข้อใดใช้อดีตพจน์
- เหมือนมีชีวิตสถิตร่าง ชุงแกะเป็นช่างอย่างบาทได้
 - เปรียบแรงคชสารปานกลจักร ผาผลึกซักลากราวหยากไย่
 - ใหญ่เทียบภูผาทำคูดัน เรียวแรงแข็งขันขยันเชื่อความยุติ
 - งานอ่อนอ่อนช้อยทุกรอยกลิ้ง ดูประหนึ่งกรกรายนางร้ายรำ

เฉลยคำตอบ

1.	ค	2.	ง
3.	ก	4.	ง
5.	ข	6.	ก
7.	ข	8.	ก
9.	ง	10.	ก
11.	ข	12.	ก
13.	ง	14.	ค
15.	ง	16.	ค
17.	ง	18.	ข
19.	ค	20.	ก
21.	ง	22.	ก
23.	ข	24.	ง
25.	ข	26.	ค
27.	ก	28.	ข
29.	ง	30.	ค

แบบทดสอบเรื่องภาพพจน์

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ให้ตอบทุกข้อ

๑. อธิบายลักษณะของภาพพจน์ (3)

คำตอบ

.....

.....

๒. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นภาพพจน์ ๒ ข้อความ (3)

คำตอบ

๑.

๒.

๓. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นภาพพจน์ (4)

๑. เธอกินเก่งเหมือนหมู

๒. ดอกไม้สีสวยสุดสะดุดใจสาว

๓. ใช้โลชั่นทาผิวเพื่อความอ่อนนุ่มละมุนเมื่อสัมผัส

๔. สาวน้อยเริ่งรำเมื่อถึงสวนป่าดอกกระเจียวที่สวยงาม

๕. พี่จะรักเธอชั่วฟ้าดินสลาย

คำตอบ

.....

แบบทดสอบเรื่องอุปมา

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ให้ตอบทุกข้อ

๑. อธิบายลักษณะของอุปมา (3)

คำตอบ

.....

.....

๒. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นภาพพจน์ ๒ ข้อความ (3)

คำตอบ

๑.

๒.

๓. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นภาพพจน์ (4)

๑. พี่น้องคู่นี้สูสีกันมากในเรื่องการเรียน

๒. ฉันจับราวบันไดเพื่อความไม่ประมาทในการขึ้นลง

๓. เรือชัยไวว่องวิ่ง รวดเร็วจริงยิ่งอย่างลม

๔. ผู้ชายคนนั้นเหมือนเพื่อนพี่ชายของเราที่เคยมาเที่ยวบ้าน

๕. สมนึกกินข้าวเยอะจึงได้อ้วนเหมือนหมู

คำตอบ

.....

แบบทดสอบเรื่องอุปสรรค

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ให้ตอบทุกข้อ

๑. อธิบายลักษณะของอุปสรรค (3)

คำตอบ

.....

.....

๒. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นอุปสรรค ๒ ข้อความ (3)

คำตอบ

๑.

๒.

๓. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นภาพพจน์ (4)

๑. ทหารเป็นรั้วของชาติ

๒. เมื่อเข้านี้ฝนตกปรอยๆอากาศกำลังดี

๓. ชีวิตคือการต่อสู้ ศัตรูคือยากำลัง

๔. เธอและเพื่อนมาจากไหนไม่สำคัญ

๕. แม่เป็นพระชนะเป็นมาร

คำตอบ

.....

แบบทดสอบเรื่องสัญลักษณ์

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ให้ตอบทุกข้อ

๑. อธิบายลักษณะของสัญลักษณ์ (3)

คำตอบ

.....

.....

๒. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นสัญลักษณ์ ๒ ข้อความ (3)

คำตอบ

๑.

๒.

๓. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นภาพพจน์ (4)

๑. พี่ไม่เคยคิดสอยฝ้านั่งคอยดอกไม้ร่วง

๒. เริ่มยินดีสี่ขาวพราวริสุทธิ์

๓. ยี่งโกมุทบานพันชลสาย

๔. แต่เนิ่นนานมือมารมากล้ากลาย

๕. ความพิศพรายลดค่าราคาคนร

คำตอบ

.....

แบบทดสอบเรื่องบุคลาธิษฐาน

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ให้ตอบทุกข้อ

๑. อธิบายลักษณะของบุคลาธิษฐาน (3)

คำตอบ

.....

.....

๒. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นบุคลาธิษฐาน ๒ ข้อความ (3)

คำตอบ

๑.

๒.

๓. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นภาพพจน์ (4)

๑. ชุงหลายท่อนนอนร้องไห้ที่โนป่า

๒. ตึกแตนโยงโย ผูกโบว์ที่ตัดดอกจำปา

๓. หนุ่มหนุ่มกระชุ่มกระชวย

๔. นุ่งกางเกงขาก๊วยแบกไหสุรา

๕. ดวงตะวันพริ้มพรายทักทายโลก

คำตอบ

.....

แบบทดสอบเรื่องนามนัย

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ให้ตอบทุกข้อ

๑. อธิบายลักษณะของนามนัย (3)

คำตอบ

.....

.....

๒. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นนามนัย ๒ ข้อความ(3)

คำตอบ

๑.

๒.

๓. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นภาพพจน์ (4)

๑. เมืองร้อยเกาะ เงาะอร่อย หอยใหญ่ ไข่แดง แหล่งธรรมะ

หมายถึง

๒. เมืองชาละวัน หมายถึง

๓. ทีมเสือเหลือง หมายถึง

๔. รั้วจามจุรี หมายถึง

๕. ทีมสิงโตคำราม หมายถึง

 มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

แบบทดสอบเรื่องสัทพจน์

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ให้ตอบทุกข้อ

๑. อธิบายลักษณะของสัทพจน์ (3)

คำตอบ

.....

.....

๒. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นสัทพจน์ ๒ ข้อความ (3)

คำตอบ

๑.

๒.

๓. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นภาพพจน์ (4)

๑. บัดเดี๋ยวดังห่างเหงงวังเวงแว่ว

๒. สะดุ้งแล้วเหลียวแลชะเง้อหา

๓. เห็นโยคีขี้รุ่งฟุ้งออกมา

๔. ปะโตนปะโตนปะโตนโตน

๕. กระจอกกระจอกใจเด่นตึกตึกตึกตึกถี่ถี่

คำตอบ

.....

แบบทดสอบเรื่องอดีตพจน์

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ให้ตอบทุกข้อ

๑. อธิบายลักษณะของอดีตพจน์ (3)

คำตอบ

.....

.....

๒. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นอดีตพจน์ ๒ ข้อความ (3)

คำตอบ

๑.

๒.

๓. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นภาพพจน์ (4)

๑. ฉันได้ยินเสียงแหว่เธอเพื่อครวญริมทะเลแห่งนี้

๒. คอแห่งคอแห่งเป็นผง แม่โถมยงขนานกินหน้อย

๓. เพราะเธอเหมือนหลักไม้ตั้งตรงนั้น ไม่เลื้อยอย่างฉันได้พันอาศัย

๔. ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร ไม่สิ้นสุดความรักสมัครสมาน

๕. แม้นอยู่ในใต้หล้าสุธาธาร ขอพบพานพิสวาทไม่คลาดคลา

คำตอบ

.....

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
เรื่องภาพพจน์
 โดย นางเวียงแก้ว คำปันทิพย์
 โรงเรียนพระหฤทัยคอนเือง

* กดไป

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
เรื่อง ภาพพจน์

ยินดีต้อนรับเข้าสู่บทเรียน

คำชี้แจง

๑. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องภาพพจน์ ๘ เรื่อง
 - ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์
 - บุคลาธิษฐาน
 - อุปมา
 - นามนัย
 - อุปลักษณะ
 - สัทพจน์
 - สัญลักษณ์
 - อติพจน์
๒. อ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนศึกษาบทเรียนและทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๓. บทเรียนจะแสดงเนื้อหาให้นักเรียนได้เรียนรู้ ตัวอย่างและแบบทดสอบท้ายบท
๔. ศึกษาบทเรียนแต่ละเรื่องให้ครบ แล้วทำแบบทดสอบหลังเรียน

Logo by 6045131 seasons
 Created by www.wall.com July 2008

แบบทดสอบก่อนเรียน

ทำแบบทดสอบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบให้ถูกต้องเพียงข้อเดียว

แบบทดสอบเรื่อง ภาพพจน์

แบบประเมินแบบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๓๐ ข้อ

เกณฑ์การประเมิน

- น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑๙ คะแนน ไม่ผ่าน
- ๒๐ คะแนน ผ่าน
- มากกว่าหรือเท่ากับ ๒๕ คะแนน ผ่านเยี่ยม

ทำแบบทดสอบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบให้ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดที่ไม่ใช่ภาพพจน์

- ก** ฉันไม่ใช่พระอิฐพระปูน
- ข** เขามีเพชรอยู่ในมือแต่ปล่อยให้หลุดมือไปได้
- ค** ชรรษชาติรอบข้างต่างสลดหมดความคั่นองทุกอย่าง
- ง** บนเนินเขาเตี้ยๆ มีน้ำพุที่ให้น้ำตลอดฤดู ทั้งฤดูร้อนและฤดูหนาว

แบบทดสอบ

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบให้ถูกต้องเพียงข้อเดียว

30. “ เมฆขาวหนาวเดือนดาวอ้อมทิวท่อมล้อมจันทร์หมอง
น้ำค้างตกเนืองนองตองน้ำตาปริ่มดิน ” } คำประพันธ์ต่อไปนี้ใช้ภาพพจน์ตามข้อใด

ก นามนัย และ อติพจน์

ข บุคลาธิษฐาน และ นามนัย

ค บุคลาธิษฐาน และ อติพจน์

ง อุปสัทสนธิ และ อติพจน์

แบบทดสอบ

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบให้ถูกต้องเพียงข้อเดียว

สรุปผลการทำแบบทดสอบ

แบบทดสอบทั้งหมด ๓๐ ข้อ

คุณทำได้ 6 คะแนน

ผลการประเมิน : ไม่ผ่านค่ะ...ควรศึกษาใหม่นะค่ะ

คติคุณเฉลย

เฉลยแบบทดสอบ

1. ง	11. ง	21. ก
2. ง	12. ข	22. ง
3. ค	13. ก	23. ก
4. ข	14. ง	24. ข
5. ก	15. ข	25. ค
6. ข	16. ง	26. ง
7. ข	17. ก	27. ค
8. ค	18. ง	28. ข
9. ค	19. ก	29. ง
10. ข	20. ข	30. ค

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

เรื่อง ภาพพจน์

๑. ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์

๒. อุปมา(Simile)

๓. อุปลักษณ์(Metaphor)

๔. สัญลักษณ์(Symbol)

๕. บุคลาธิษฐาน(Personification)

๖. นามนัย(Metonymy)

๗. สัทพจน์(Onmatopoela)

๘. อติพจน์(Hyperbole)

แบบทดสอบหลังเรียน

สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพระหฤทัยคอนเือง จัดทำโดย ครูชัยแก้ว คำปันทย์

ภาพพจน์

จุดประสงค์การเรียนรู้
ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์
แบบทดสอบ
ออก

ภาพพจน์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอธิบายลักษณะของภาพพจน์ได้
๒. นักเรียนยกตัวอย่างภาพพจน์ได้อย่างน้อย ๒ ตัวอย่าง
๓. นักเรียนวิเคราะห์ข้อความที่เป็นภาพพจน์ได้
๔. นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้ภาพพจน์ในการสื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้
ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์
แบบทดสอบ
ออก

ภาพพจน์

ความหมายของภาพพจน์

การเรียบเรียงถ้อยคำในลักษณะต่างๆ ที่ผู้เขียนหรือผู้พูดใช้เพื่อทำให้เกิดความหมายและความรู้สึกชวนซึ่งได้มากกว่าถ้อยคำปกติ และยังทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของถ้อยคำนั้นได้ง่าย โดยเกิดภาพและความรู้สึกที่ขยายความหมายของถ้อยคำดังกล่าว

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ แบบทดสอบ ออก

ภาพพจน์

ความสำคัญของภาพพจน์

ภาพพจน์มีความสำคัญด้านการสื่อสาร และด้านการประพันธ์ ทั้งในการพูดและการเขียน เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเห็นเป็นภาพ มีความรู้สึกและอารมณ์ ต่างจากการใช้ภาษาอย่างตรงไปตรงมา การใช้ภาพพจน์นอกจากจะใช้เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันแล้ว ยังใช้ในงานประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายและเกิดความรู้สึกตามผู้ประพันธ์

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ แบบทดสอบ ออก

ภาพพจน์

ตัวอย่างภาพพจน์ที่ใช้ในการเขียน

“ ชาวนาทำนาอย่างยากลำบาก หลายปีที่ผ่านมาไม่มีใครสนใจที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นกระดูกสันหลังของชาติ แต่มาบัดนี้ ชาวนาได้มีบุคคลหลายฝ่ายให้ความสนใจ เนื่องจากข้าวมีความจำเป็นต่อมนุษย์ข้าวราคาสูงขึ้นทำให้เกษตรกรอัมได้เหมือนสวรรค์มาโปรดเลยทีเดียว ”

ข้อความนี้จะเห็นว่าภาพพจน์ที่ใช้คือ คำว่า “ กระดูกสันหลังของชาติ ” หมายถึง ชาวนาซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ แบบทดสอบ ออก

ภาพพจน์

ประเภทของภาพพจน์
ภาพพจน์มีหลายประเภท ดังนี้

- อุปมา
- อุปสัทสน์
- สัญลักษณ์
- บุคลาธิษฐาน
- นามนัย
- สัทพจน์
- อติพจน์

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ แบบทดสอบ ออก

ภาพพจน์

สรุปภาพพจน์

ภาพพจน์เป็นการเรียบเรียงถ้อยคำในลักษณะต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความรู้สึก ความซาบซึ้ง เช่น **เออส์วย** เหมือนนางฟ้า

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ แบบทดสอบ ออก

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบวงโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายลักษณะของภาพพจน์

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายถึงแผนภาพพจน์

เฉลยข้อ ๑

“ การเขียนเรียงถ้อยคำในลักษณะต่างๆ ที่ทำให้เกิดความรู้สึก ”

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในช่องว่างโดยพิมพ์เฉพาะ
คำตอบหลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. แต่งข้อความข้อความที่เป็นภาพพจน์ ๒ ข้อความ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในช่องว่างโดยพิมพ์เฉพาะ
คำตอบหลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. แต่งข้อความข้อความที่เป็นภาพพจน์ ๒ ข้อความ

เฉลยข้อ ๒

๑. ซอเป็นพระเอกในหัวใจเธอ

๒. เธอสวยเหมือนนางฟ้า

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบหลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้อธิบายเป็นภาพพจน์

๑. เอลกินแกงเหมือนหมู

๒. ดอกไม้สีสวยสุดสะดุดใจสาว

๓. ใช้โลชั่นทาผิวเพื่อความอ่อนนุ่มละมุนเมื่อสัมผัส

๔. ส่วนน้อยเรงว่าเมื่อถึงส่วนป่าคอกกระเจียวที่สวยงาม

๕. พี่จะรักเธอชั่วฟ้าดินสลาย

ตอบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบหลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้อธิบายเป็นภาพพจน์

๑. เอลกินแกงเหมือนหมู

๒. ดอกไม้สีสวยสุดสะดุดใจสาว

๓. ใช้โลชั่นทาผิวเพื่อความอ่อนนุ่มละมุนเมื่อสัมผัส

๔. ส่วนน้อยเรงว่าเมื่อถึงส่วนป่าคอกกระเจียวที่สวยงาม

๕. พี่จะรักเธอชั่วฟ้าดินสลาย

ตอบ

เฉลยข้อ ๓

อุปมา(Simile)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอุปมา

แบบทดสอบ

ออก

อุปมา(Simile)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอธิบายลักษณะของอุปมาได้
๒. นักเรียนยกตัวอย่างอุปมาได้อย่างน้อย ๒ ตัวอย่าง
๓. นักเรียนวิเคราะห์ข้อความที่เป็นอุปมาได้
๔. นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้อุปมาในการสื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอุปมา

แบบทดสอบ

ออก

อุปมา(Simile)

ลักษณะของอุปมา

อุปมาเป็นการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะเหมือนกับสิ่งหนึ่ง โดยมีสิ่งเปรียบกับสิ่งที่ใช้เปรียบ สิ่งที่ใช้เปรียบนั้นจะเป็นสิ่งรู้จักกันดีอยู่แล้วโดยจะใช้คำเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบไว้ชัดเจน

ได้แก่ ดุจ ดั่ง ราว กับ เปรียบ ประดุจ เฉาก ปาน ประหนึ่ง เพียง ปูน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอุปมา

แบบทดสอบ

ออก

อุปมา(Simile)

ตัวอย่าง การใช้อุปมา

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอุปมา

แบบทดสอบ

ออก

อุปมา(Simile)

ตัวอย่าง

" ฟันเรียงสลอน เหมือน ข้าวโพดพันธุ์ดี "

ข้อความนี้ เป็นการใช้อุปมาเพื่อเปรียบเทียบลักษณะของฟันว่าเป็นระเบียบเหมือนข้าวโพดพันธุ์ดีที่มีเมล็ดเรียงแถวเป็นระเบียบ โดย ฟัน เป็นสิ่งเปรียบ ข้าวโพด เป็นสิ่งที่ใช้เปรียบ คำเชื่อมคือ เหมือน

▶ ▶

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปมา แบบทดสอบ ออก

อุปมา(Simile)

ตัวอย่าง

**" เจ้างามโอษฐ์ดั่งใบไม้อ่อน งามกรดั่งลายเลขา
งามรูปเลอสรระวิญฟ้า งามอึ้งบุผาเบ่งบาน "**

(ศกุนตลา : พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

คำประพันธ์นี้ เป็นการใช้อุปมาเพื่อเปรียบเทียบลักษณะความงามของริมฝีปากที่มีความอ่อนนุ่ม ดั่งใบไม้อ่อนโดยมี โอษฐ์(ปาก) เป็นสิ่งเปรียบใบไม้อ่อนเป็นสิ่งที่ใช้เปรียบ คำเชื่อมคือ ดั่ง และยังใช้อุปมาเปรียบเทียบลักษณะความงามของมือ ว่ามีความสวย งามดั่งลายเลขาที่มีการวาดหรือเขียนไว้โดยมี กร(มือ) เป็นสิ่งเปรียบ ลายเลขา เป็นสิ่งที่ใช้เปรียบ คำเชื่อมคือ ดั่ง

▶ ▶

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปมา แบบทดสอบ ออก

อุปมา(Simile)

ตัวอย่าง

" เมฆดำก้อนใหญ่พัดผ่านมาอย่างรวดเร็วและปกคลุมท้องฟ้าเหมือนม่านฝนใหญ่คลุ้มโลกกว้าง "

(วันฝนตก ของ ประภัสสร เสวิกุล)

ข้อความนี้ เป็นการใช้อุปมาเพื่อเปรียบเทียบลักษณะของเมฆว่าเป็นเมฆที่มีขนาดใหญ่มากเคลื่อนตัวมาอย่างรวดเร็วและปกคลุมท้องฟ้าเหมือนม่านฝนขนาดใหญ่ที่คลุ้มพื้นโลกไว้ โดย เมฆดำก้อนใหญ่ เป็นสิ่งเปรียบ ม่านฝนใหญ่ เป็นสิ่งที่ใช้เปรียบ คำเชื่อม คือ เหมือน

▶ ▶

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปมา แบบทดสอบ ออก

อุปมา(Simile)

ตัวอย่าง

๑) " เด็กๆ ที่กำลังเรียนอยู่ระดับอนุบาลส่วนใหญ่แล้ว ผู้ใหญ่มักจะบอกว่า ไม่ค่อยอยู่เป็นที่ซนเหมือนลิงเลย "
 ๒) " คนที่มีสมาธิมาก มีความอ่อนโยน เป็นคนมีเสน่ห์ที่จะถ่ายทอดเอาความคิดจากคนอื่นได้โดยลำพังตัวแล้วเหมือนต้นไม้เป็น ดอกไม้ ดอกปุย มาหล่อเลี้ยงลำต้นได้เอง "
 ๓) โฉมหน้าใจในอุราท้าวกรวม เหมือน หน้าคำอยู่ในหนองเป็นพองความ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปมา แบบทดสอบ ออก

อุปมา(Simile)

สรุปอุปมา

อุปมาเป็น การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเหมือนสิ่งหนึ่ง โดยมีคำที่นำมาเปรียบเทียบและมีคำเชื่อม เช่น **อกฟักสัตว์ทอง ฟีมองคัง คลองแสนแสบ**

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปมา แบบทดสอบ ออก

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายลักษณะของอุปมา

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายภาพและอุปมา

เฉลยข้อ ๑

เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเหมือนสิ่งหนึ่ง โดยมีคำที่นำมาเปรียบและมีคำเชื่อม

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. อธิบายภาพข้อความที่เป็นภาพพจน์ ๒ ข้อ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. อธิบายภาพข้อความที่เป็นภาพพจน์ ๒ ข้อ

เฉลยข้อ ๒

๑. วันทองเปรียบเสมือนจกแก้ว
๒. ออกที่กลัดทองที่ทองดั่งคลองแสนแสบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบวงโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นก็ให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. จงหาข้อใดเป็นข้อใดเป็นอุปมา

๑. พี่น้องคู่ที่รู้สึกกันมากในเรื่องการเรียน
 ๒. ฉันจับรวบปั่นไต่เพื่อความไม่ประมาทในการขึ้นลง
 ๓. เรือชัยไวว่องว่อง รวดเร็วจริงยิ่งอย่างลม
 ๔. ผู้ชายคนนั้นเหมือนเพื่อนพี่ชายของเราที่เคยมาเที่ยวบ้าน
 ๕. สมคิดกินข้าวเยอะจริงได้อ้วนเหมือนหมู

ตอบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบวงโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นก็ให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. จงหาข้อใดเป็นข้อใดเป็นอุปมา

๑. พี่น้องคู่ที่รู้สึกกันมากในเรื่องการเรียน
 ๒. ฉันจับรวบปั่นไต่เพื่อความไม่ประมาทในการขึ้นลง
 ๓. เรือชัยไวว่องว่อง รวดเร็วจริงยิ่งอย่างลม
 ๔. ผู้ชายคนนั้นเหมือนเพื่อนพี่ชายของเราที่เคยมาเที่ยวบ้าน
 ๕. สมคิดกินข้าวเยอะจริงได้อ้วนเหมือนหมู

ตอบ

เฉลยข้อ ๓

ข้อ ๓, ๔, ๕

อุปลักษณ์ (Metaphor)

สถาบันพระปกเกล้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

อุปสรรค (Metaphor)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอธิบายลักษณะของอุปสรรคได้
๒. นักเรียนยกตัวอย่างอุปสรรคได้อย่างน้อย ๒ ตัวอย่าง
๓. นักเรียนวิเคราะห์ข้อความที่เป็นอุปสรรคได้
๔. นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้อุปสรรคในการสื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอุปสรรค

แบบทดสอบ

ออก

อุปสรรค (Metaphor)

ลักษณะของอุปสรรค

อุปสรรค เป็นการเปรียบเทียบที่คล้ายคลึงกับอุปมา แต่ไม่ระบุสิ่งที่เปรียบเทียบ โดยอุปสรรคจะเป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอุปสรรค

แบบทดสอบ

ออก

อุปสรรค (Metaphor)

ตัวอย่าง

การใช้อุปสรรค

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอุปสรรค

แบบทดสอบ

ออก

อุปลักษณ์ (Metaphor)

ตัวอย่าง

“ เธอคือนางแมวป่า ”

ข้อความนี้ เป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของผู้หญิงที่มีความประเปรี้ยว ว่าเหมือนนางแมวป่า โดยนางแมวป่า เป็นสิ่งที่ใช้เปรียบ มีคำเชื่อม **คือ**

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

อุปลักษณ์ (Metaphor)

ตัวอย่าง

“ ชาวนาเป็นกระดูกสันหลังของชาติ ”

ข้อความนี้เป็นการใช้อุปลักษณ์เปรียบเทียบความสำคัญของชาวนาที่มีอาชีพปลูกข้าว เพื่อให้คนทั้งประเทศได้บริโภค เปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของชาติ โดย **กระดูกสันหลังของชาติ** เป็นสิ่งที่ใช้เปรียบ มีคำเชื่อม **เป็น**

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

อุปลักษณ์ (Metaphor)

ตัวอย่าง

“ ลูกทุกคนที่เกิดมาเป็นแก้วตาดวงใจของพ่อแม่ทั้งนั้นแหละจ้ะ ”

ข้อความนี้เป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่อเปรียบเทียบถึงความสำคัญของลูกทุกคนว่าเป็น **แก้วตาดวงใจของพ่อแม่** โดย **แก้วตาดวงใจ** เป็นสิ่งที่ใช้เปรียบ มีคำเชื่อม **เป็น**

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

อุปลักษณ์ (Metaphor)

ตัวอย่าง

๑) เสด คือ สายน้ำคำใจ
๒) เสด เป็น ทาสผู้ซื่อสัตย์ของฉัน

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

อุปลักษณ์ (Metaphor)

สรุปอุปลักษณ์

อุปลักษณ์เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีเพียง
สิ่งที่ใจเปรียบ เช่น ทหารเป็นวีรของชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะ
คำตอบหลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายลักษณะของอุปลักษณ์

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบวงโดยพิมพ์เฉพาะ
คำตอบหลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายลักษณะของรูปสี่เหลี่ยม

เฉลยข้อ ๑

คำตอบ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่หนึ่ง
ซึ่งมีเพียงสิ่งที่ใช้เปรียบเทียบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบวงโดยพิมพ์เฉพาะ
คำตอบหลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. อธิบายค่าของวงกลมที่เป็นรูปสี่เหลี่ยม ๒ ขั้วตรง

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบวงโดยพิมพ์เฉพาะ
คำตอบหลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. อธิบายค่าของวงกลมที่เป็นรูปสี่เหลี่ยม ๒ ขั้วตรง

เฉลยข้อ ๒

คำตอบ ๑. ลูกคือแก้วตาตรงใจพ่อแม่
๒. น้องเป็นบัวตูมตัวพี่เป็นภุมรา

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบหลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้จัดได้เป็นอุปมาภพ

๑. ทหารเป็นวีรของชาติ
๒. เมื่อเข้าที่ฝนตกปรอยๆอากาศกำลังดี
๓. ชีวิตคือการต่อสู้ ศัตรูคือยากำลัง
๔. เธอและเพื่อนมาจากไหนไม่สำคัญ
๕. แหมเป็นพระชนะเป็นมาร

ตอบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบหลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้จัดได้เป็นอุปมาภพ

๑. ทหารเป็นวีรของชาติ
๒. เมื่อเข้าที่ฝนตกปรอยๆอากาศกำลังดี
๓. ชีวิตคือการต่อสู้ ศัตรูคือยากำลัง
๔. เธอและเพื่อนมาจากไหนไม่สำคัญ
๕. แหมเป็นพระชนะเป็นมาร

ตอบ

เฉลยข้อ ๓

คำตอบ ๑,๓,๕

สัญลักษณ์ (Symbol)

สถาบันพระปกเกล้า

จุดประสงค์การเรียนรู้ | ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ | แบบทดสอบ | ออก

สัญลักษณ์ (Symbol)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอธิบายลักษณะของสัญลักษณ์ได้
๒. นักเรียนยกตัวอย่างสัญลักษณ์ได้อย่างน้อย ๒ ตัวอย่าง
๓. นักเรียนวิเคราะห์ข้อความที่เป็นสัญลักษณ์ได้
๔. นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์

แบบทดสอบ

ออก

สัญลักษณ์ (Symbol)

ลักษณะของสัญลักษณ์

สัญลักษณ์เป็นการใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง การแทนนั้นจะใช้คำที่แตกต่างไปจากคำเดิม และสิ่งที่แทนเป็นสิ่งที่ ยอมรับกันในหมู่คนส่วนใหญ่

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์

แบบทดสอบ

ออก

สัญลักษณ์ (Symbol)

ตัวอย่าง
การใช้สัญลักษณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์

แบบทดสอบ

ออก

สัญลักษณ์ (Symbol)

ตัวอย่าง

ตัวอย่างสัญลักษณ์

๑. กุหลาบ	=	ความรัก
๒. คนต่ำต้อย , ช่างจน	=	ก
๓. คนเจ้าเล่ห์	=	สุนัขจิ้งจอก
๔. ความบริสุทธิ์ , ความดี	=	สีขาว

๓๓

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

สัญลักษณ์ (Symbol)

ตัวอย่าง

๑) " ดอกไม้ แสนสวย อยู่ท่ามกลาง หมู่ภมร "

ข้อความนี้เป็นการใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวกับ
ผู้หญิงที่อยู่ท่ามกลางผู้ชาย โดย

ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์แทน **ผู้หญิง**
ภมร เป็นสัญลักษณ์แทน **ผู้ชาย**

๓๓

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

สัญลักษณ์ (Symbol)

ตัวอย่าง

๒.) " ฉันขอมอบ กุหลาบ ไว้ในใจของเธอ "

ข้อความนี้เป็นการใช้คำที่แสดงถึงความรักที่
มอบให้กับคนที่รัก โดย **กุหลาบ** เป็นสัญลักษณ์
แทน **ความรัก**

๓๓

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

สัญลักษณ์ (Symbol)

ตัวอย่าง

“ถึงแม้คุณลุงจะอายุ 60 ปีแล้ว แต่ก็ยังไม่ให้เกษียณเพราะ
ลุงยังมีใจในการทำงานอยู่”

ข้อความนี้ เป็นการใช้อ้อยคำที่มีความหมายถึงคนที่ยังมีความสามารถในการทำงานได้ ถึงแม้ว่าจะมีอายุมากแล้วโดย **ไฟ** เป็นสัญลักษณ์แทน ความกระฉับกระเฉง ความร้อนแรง ในการทำงาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์

แบบทดสอบ

ออก

สัญลักษณ์ (Symbol)

ตัวอย่าง

“ผู้ใหญ่ทุกคนต้องคอยแต่งแต้มผ้าขาวผืนนี้ ให้สวยงาม
ตามความปรารถนาของตน”

ข้อความนี้เป็นการใช้อ้อยคำที่แสดงถึงความบริสุทธิ์
ของเด็กที่เกิดมายังไม่ได้แปดเปื้อนจากสิ่งชั่วร้าย
โดย **ผ้าขาว** เป็นสัญลักษณ์แทน **เด็กที่บริสุทธิ์**

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์

แบบทดสอบ

ออก

สัญลักษณ์ (Symbol)

สรุปสัญลักษณ์

สัญลักษณ์ เป็นการเรียกชื่อสิ่งหนึ่ง แทนอีกสิ่งหนึ่ง การ
แทนนั้นจะใช้คำที่มีความหมาย แตกต่างไปจากความหมาย
ตัวอักษร **เป็น** สีขาว แทน **ความบริสุทธิ์**

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์

แบบทดสอบ

ออก

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายลักษณะของน้ำในหิน

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายลักษณะของน้ำในหิน

เฉลยข้อ ๑

คำตอบ เป็นการเรียกชื่อสิ่งๆหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง การแทนนั้น
จะใช้คำที่มีความหมายแตกต่างไปจากความหมายตัวอักษร

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. อธิบายองค์ประกอบที่เป็นโมโนซิลิกเนต

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. อักษรอย่างใดที่รวมที่เป็นเสียงสระ ๒ เสียง

เฉลยข้อ ๒

คำตอบ สีขาว แทน ความบริสุทธิ์ ความรักแท้
เมฆหมอก แทน อุปสรรค

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้จัดได้เป็นสัญลักษณ์

๑. พี่ไม่เคยคิดสอยเผ้านั่งคอยดอกไม้ร่วง

๒. เริ่มยินดีสีขาวพราบวิสุทธิ

๓. ยึ่งโกมุทบานพันชลสาย

๔. แต่เห็นน่านม่อมมารมากล้ากลาย

๕. ความเพริศพรายลดค่าราคาคน

ตอบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้จัดได้เป็นสัญลักษณ์

๑. พี่ไม่เคยคิดสอยเผ้านั่งคอยดอกไม้ร่วง

๒. เริ่มยินดีสีขาวพราบวิสุทธิ

๓. ยึ่งโกมุทบานพันชลสาย

๔. แต่เห็นน่านม่อมมารมากล้ากลาย

๕. ความเพริศพรายลดค่าราคาคน

ตอบ

เฉลยข้อ ๓

คำตอบ ๑ , ๒ , ๓ , ๔

บุคลาธิษฐาน (Personification)

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

บุคลาธิษฐาน (Personification)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอธิบายลักษณะของบุคลาธิษฐานได้
๒. นักเรียนยกตัวอย่างบุคลาธิษฐานได้อย่างน้อย ๒ ตัวอย่าง
๓. นักเรียนวิเคราะห์ข้อความที่เป็นบุคลาธิษฐานได้
๔. นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้บุคลาธิษฐานในการสื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

บุคลาธิษฐาน (Personification)

ลักษณะของบุคลาธิษฐาน

เป็นการใช้ถ้อยคำที่แสดงอาการ ความรู้สึกนึกคิด ของสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ โดยนำอาการ ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ไปประกอบสิ่งนั้น ทำให้เสมือนว่าสิ่งนั้นมีอาการ ความรู้สึกนึกคิดได้เหมือนมนุษย์

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์ แบบทดสอบ ออก

บุคลาธิษฐาน (Personification)

ตัวอย่าง
การใช้บุคลาธิษฐาน

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณะ แบบทดสอบ ออก

บุคลาธิษฐาน (Personification)

ตัวอย่าง

" รวงข้าวจะเกี่ยวอ้อยอ้อยสร้อยกันรอคืนวันเก็บเกี่ยวด้วยเคียวคม "

คำประพันธ์นี้เป็นการใช้ถ้อยคำที่บอกอาการของ รวงข้าว ซึ่งไม่ใช่มนุษย์ให้มีกริยาอาการเหมือนมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกันเดินไปอย่างช้าๆ โดยมีคำว่า เกี่ยวอ้อยอ้อยสร้อยกัน เป็นคำที่ใจแสดงอาการ เสมือนว่าเป็นมนุษย์ ทั้งที่รวงข้าวไม่สามารถแสดงอาการเกี่ยวอ้อยกันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณะ แบบทดสอบ ออก

บุคลาธิษฐาน (Personification)

ตัวอย่าง

" เบาทอกว่าฟ้าร้องให้ออกมาเป็นน้ำฝน
อวยากรู้นักฟ้าที่เมืองบนต้องทนร้องไห้เพราะใคร "

ข้อความนี้เป็นการใช้ถ้อยคำที่บอกอาการของท้องฟ้า ให้ออกอาการเหมือนมนุษย์ โดยมีคำว่า ร้องไห้ ซึ่งเป็นอาการของมนุษย์โศกเศร้าเสียใจ ร้องไห้ จึงหมายถึง ฝนตก

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณะ แบบทดสอบ ออก

บุคลาธิษฐาน (Personification)

ตัวอย่าง

“ ดาวเรืองไวกกิ่งทักทายกุหลาบ แต่กุหลาบสาวดูเหมือนจะมองไม่เห็น เพราะเจ้าหล่อนมีตัวหัวเราะระริกริน เอียงแก้มหลบผีเสื้อหนุ่มอยู่พลวัน ”

ข้อความนี้เป็นการใช้ถ้อยคำที่บอกอาการของ ดอกไม้ ทำให้มีกิริยาอาการเหมือนมนุษย์ โดยมีคำว่า ทักทาย , หัวเราะระริกริน , เอียงแก้ม เป็นคำแสดงอาการ ทักทายและหัวเราะ เอียงแก้ม เล่นกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์

แบบทดสอบ

ออก

บุคลาธิษฐาน (Personification)

ตัวอย่าง

“ มองซีมองทะเล เห็นลมคลื่นแห่จับหิน บางครั้งมันบ้าป่วน
กระแทกหินดังครืนครืน ทะเลไม่เคยหลับใหล ใครตอบได้
ไหมไหนจึงตื่น บางครั้ง ยังสะอื้น ทะเลมันตื่นอยู่ร่ำไป ”

สิ่งที่เป็นบุคลาธิษฐาน คือ กระแทก , หลับใหล , ตื่น , สะอื้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์

แบบทดสอบ

ออก

บุคลาธิษฐาน (Personification)

สรุปบุคลาธิษฐาน

บุคลาธิษฐาน เป็นการให้ถ้อยคำที่แสดงอาการ ความรู้สึกของสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ให้เสมือนว่าสิ่งนั้นมีอาการความรู้สึกเหมือนมนุษย์ เช่น ดวงตะวันพริ้มพรายทักทายโลก

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอุปลักษณ์

แบบทดสอบ

ออก

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายลักษณะของบุคคล อิงฐาน

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายลักษณะของบุคคล อิงฐาน

เฉลยข้อ ๑

คำตอบ เป็นการใช้อัตยคำที่แสดงอาการ ความรู้สึกของสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ให้เสมือนว่าสิ่งนั้นมีอาการ ความรู้สึกเหมือนมนุษย์

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. แสดงอาการของความรักเป็นบุคคล อิงฐาน ๒ ข้อความ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. ภาชนะอย่างใดควรมีใบในรูปต่อไปนี้ **๒** ใบ

เฉลยข้อ ๒

คำตอบ ๑. ทะเลไม่เคยหลับใหล
๒. ฉันทันผืนทรายไคโอบทะเลไว้

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้จัดเป็นรูปคำพื้นฐาน

๑. ชุงทลายก่อนนอนร้องไห้ทีโนป่า
๒. ตักแตนโงงโฮ่ ผูกโบว์ที่คดอกจำปา
๓. ทนุ่มนุ่่มกระซุ่มกระซวย
๔. นุ่งกางเกงขาก๊วยแบกไหสุรา
๕. ดวงตะวันพร้อมพรายทักทายโลก

ตอบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้จัดเป็นรูปคำพื้นฐาน

๑. ชุงทลายก่อนนอนร้องไห้ทีโนป่า
๒. ตักแตนโงงโฮ่ ผูกโบว์ที่คดอกจำปา
๓. ทนุ่มนุ่่มกระซุ่มกระซวย
๔. นุ่งกางเกงขาก๊วยแบกไหสุรา
๕. ดวงตะวันพร้อมพรายทักทายโลก

ตอบ

เฉลยข้อ ๓

คำตอบ ๑ , ๒ , ๕

นามนัย (Metonymy)

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับนามนัย

แบบทดสอบ

ออก

นามนัย (Metonymy)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอธิบายลักษณะของนามนัยได้
๒. นักเรียนยกตัวอย่างนามนัยได้อย่างน้อย ๒ ตัวอย่าง
๓. นักเรียนวิเคราะห์ข้อความที่เป็นนามนัยได้
๔. นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้นามนัยในการสื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับนามนัย

แบบทดสอบ

ออก

นามนัย (Metonymy)

ลักษณะของนามนัย

เป็นการใช้ถ้อยคำที่กล่าวถึงสิ่งหนึ่ง โดยนำเอาเฉพาะลักษณะบางส่วนของสิ่งนั้นมากล่าว เช่น

- **เมืองไฉ่** หมายถึง จังหวัดราชบุรี เพราะจังหวัดราชบุรีมีชื่อเสียงด้านอุตสาหกรรมการปั่นไฉ่
- **เมืองย่าโม** หมายถึง จังหวัดนครราชสีมา เพราะจังหวัดนครราชสีมา มีวีรสตรี คือ ย่าโม ซึ่งเป็นที่เคารพและสักการะของประชาชน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับนามนัย

แบบทดสอบ

ออก

นามนัย (Metonymy)

ตัวอย่าง
การใช้นามนัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับนามนัย

แบบทดสอบ

ออก

นามนัย (Metonymy)

ตัวอย่าง

“ มาถิ่นเมืองดอกบัวเจอแต่คนงมงาย ”

ข้อความนี้เป็นการใช้นามนัยที่บอกถึงลักษณะสำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจาก **อุบล** หมายถึง **ดอกบัว** และมีการปลูกบัวจำนวนมาก ดังนั้น เมืองดอกบัวจึงเป็นนามนัยใช้แทน จังหวัดอุบลราชธานี

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับนามนัย

แบบทดสอบ

ออก

นามนัย (Metonymy)

ตัวอย่าง

“ หมูนานข้าวรับรองไม่ทอดทิ้ง ถ้ารักกันจริงอย่าทิ้งสาวนาเกลือ ”

ข้อความนี้เป็นการใช้นามนัยที่บอกลักษณะของชายหนุ่มที่มีอาชีพการทำอันเป็นอาชีพหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และลักษณะของหญิงสาวที่มีอาชีพการทำนาเกลือ เป็นหลักของภาคกลางตอนล่าง เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ติดกับทะเล ดังนั้น (ในที่นี้) หมูนานข้าว ใช้แทน ชายที่มีถิ่นกำเนิดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาวนาเกลือ ใช้แทน หญิงสาวที่มีภูมิลำเนาทางภาคกลางตอนล่าง โดยเฉพาะจังหวัดสมุทรสงคราม

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับนามนัย

แบบทดสอบ

ออก

นามนัย (Metonymy)

ตัวอย่าง

“ เราเป็นลูกพระเยซูด้วยกันควรรัก
และสามัคคีกันไว้ให้เหนียวแน่น ”

ข้อความนี้เป็นการใช้นามนัยที่บอกเอกลักษณ์สำคัญของ
โรงเรียนพระหฤทัย ที่มีพระเยซูเป็นองค์อุปถัมภ์ เป็นศูนย์รวมจิตใจ
ดังนั้นลูกพระเยซู ให้แทนนักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนเมือง

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับนามนัย แบบทดสอบ ออก

นามนัย (Metonymy)

ตัวอย่าง

“ ฉันกลับบ้านที่กรุงเทพฯทุกเดือน ”

ข้อความนี้เป็นการใช้นามนัย ที่บอกลักษณะสำคัญของจังหวัด
ที่เคยเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรอยุธยา ดังนั้น
คำว่า กรุงเทพฯ ให้แทน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับนามนัย แบบทดสอบ ออก

นามนัย (Metonymy)

ตัวอย่าง

“ หล่อนเป็นสาวงามประจำปีของเมืองซาละวัน ”

คำว่า เมืองซาละวัน แทน จังหวัดพิจิตร

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับนามนัย แบบทดสอบ ออก

นามนัย (Metonymy)

สรุปนามนัย

นามนัย เป็นการใช้อ้อยคำที่บอกถึงลักษณะ หรือ คุณสมบัติ
สิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง โดยนำเอาเฉพาะลักษณะบางส่วน
มา เช่น เมืองย่าโม **หมายถึง จังหวัดนครราชสีมา**

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับนามนัย แบบทดสอบ ออก

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อัญมณีลักษณะแวววาวหมายถึง

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อัญมณีลักษณะแวววาวหมายถึง

เฉลยข้อ ๑

คำตอบ เป็นการใช้อ้อยคำที่บอกถึงลักษณะหรือคุณสมบัติ
สิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่งโดยนำเอาเฉพาะลักษณะบางส่วน

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. บอกชื่ออำเภอที่ความใจเป็นนามเมือง ๒ ชื่อความ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. บอกชื่ออำเภอที่ความใจเป็นนามเมือง ๒ ชื่อความ

เฉลยข้อ ๒

คำตอบ ๑. เมืองย่าโม หมายถึง จังหวัดนครราชสีมา
๒. กุรงเก๋่า หมายถึง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. บอกความหมายของนามย่อต่อไปนี้

๑.) เมืองร้อยเกาะ เงาะอร่อย หอยใหญ่ ไข่แดง แหล่งธรรมะ	หมายถึง	____
๒.) เมืองฟ้าละวัน	หมายถึง	____
๓.) ทีมเสือเหลือง	หมายถึง	____
๔.) รุ่งจามจุรี	หมายถึง	____
๕.) ทีมสิงโตคำราม	หมายถึง	____

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. บอกความหมายของนามนัยต่อไปนี้

๑.) เมืองร้อยเกาะ เงาะอร่อย หอยใหญ่ ไข่แดง แหล่งธรรมะ	หมายถึง	
๒.) เมืองขาละวิน	หมายถึง	
๓.) ทิมเสื่อเหลือง	หมายถึง	
๔.) รั้วจามจุรี	หมายถึง	
๕.) ทิมสิงโตคำราม	หมายถึง	

เฉลยข้อ ๓

๑. เมืองร้อยเกาะ เงาะอร่อย หอยใหญ่ ไข่แดง แหล่งธรรมะ	หมายถึง	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๒. เมืองขาละวิน	หมายถึง	จังหวัดพิจิตร
๓. ทิมเสื่อเหลือง	หมายถึง	ทิมมาเลเซีย
๔. รั้วจามจุรี	หมายถึง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๕. ทิมสิงโตคำราม	หมายถึง	ทีมอังกฤษ

สัทพจน์(Onmatopoeia)

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับสัทพจน์ แบบทดสอบ ออก

สัทพจน์(Onmatopoeia)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอธิบายลักษณะของสัทพจน์ได้
 ๒. นักเรียนยกตัวอย่างสัทพจน์ได้อย่างน้อย ๒ ตัวอย่าง
 ๓. นักเรียนวิเคราะห์ข้อความที่เป็นสัทพจน์ได้
 ๔. นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้สัทพจน์ในการสื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับสัทพจน์ แบบทดสอบ ออก

สัทพจน์(Onmatopoeia)

ลักษณะของสัทพจน์

สัทพจน์ เป็นการใช้ถ้อยคำที่เลียนเสียงธรรมชาติ
มนุษย์ สัตว์ สิ่งของ เพื่อให้เกิดภาพชัดเจน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับสัทพจน์

แบบทดสอบ

ออก

สัทพจน์(Onmatopoeia)

ตัวอย่าง การใช้สัทพจน์

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับสัทพจน์

แบบทดสอบ

ออก

สัทพจน์(Onmatopoeia)

ตัวอย่าง

“ ฝัซอ้อเอียดเบียดออด ลมลอดโล่เสียวเร็ววไฟ
ออดแอดแอดออดชอดโกว เพใบไล้น้ำล้าคลง ”

คำพูด : นาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

คำประพันธ์นี้ เป็นการใช้ถ้อยคำเลียนเสียงของธรรมชาติที่ต้นไผ่
เสียดสีกันทำให้ผู้อ่านเกิดภาพของกอไผ่ ที่ไหวตามแรงลม โดย
อ้อเอียด , ออดแอดแอดออด แทน เสียงธรรมชาติต้นไผ่เสียดสีกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับสัทพจน์

แบบทดสอบ

ออก

สัทพจน์(Onmatopoeia)

ตัวอย่าง

" ครินครินใช้ฟ้าร้อง เรียมครวญ
 หึ่งหึ่งไซ่มหวน ฟู่โห่ "

คำประพันธ์นี้ เป็นการใช้ถ้อยคำเลียนเสียงธรรมชาติของฟ้าร้อง คือ เสียงครินคริน ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพของฟ้าร้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับสัทพจน์ แบบทดสอบ ออก

สัทพจน์(Onmatopoeia)

ตัวอย่าง

“สายธาราดั่งนาฬิกาแก้ว แว่วแว่วจ๊อกจ๊อกเซาะชอกหิน”

คำประพันธ์นี้ เป็นการใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติของน้ำที่ไหล ตกผ่านชอกหิน ดังจ๊อกจ๊อก

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับสัทพจน์ แบบทดสอบ ออก

สัทพจน์(Onmatopoeia)

ตัวอย่าง

๑. คลื่นซัดครินครินซัดที่ผาแดง
 ๒. ตะแล็กแตกแตกจะแตกแล้วจ๋า กระดิ่งรับมาเถาะรับข่าวไป

คำว่า ครินคริน , ตะแล็กแตกแตก เป็นสัทพจน์

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับสัทพจน์ แบบทดสอบ ออก

สัทพจน์(Onmatopoeia)

ตัวอย่าง

“ เมืองทั้งเมืองดูสงบและอบอุ่น นานๆจะได้ยินเสียงกระดิ่งจักรยาน
กรู้งกรู้งหรือ เสียงนกร้อง จี๊ๆ มีแต่เสียงดีเทาของพวกเขาเท่านั้น
ที่ดังกุกกัก ไปตามถนนจนให้หนักเกรงใจความเงียบสงบยิ่งนัก ”

คำว่า กรู้งกรู้ง , จี๊ๆ , กุกกัก เป็นสัทพจน์

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับสัทพจน์ แบบทดสอบ ออก

สัทพจน์(Onmatopoeia)

สรุปสัทพจน์

สัทพจน์ เป็นการใช้อพยพคำที่แสดงการเลียนเสียงธรรมชาติ
เช่น ตบแก้วแตกแตกของหลอดแก้วเจ้า กระดิ่งรับมาและหีบข้าวไป

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับสัทพจน์ แบบทดสอบ ออก

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายสัทพจน์และยกตัวอย่าง

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายลักษณะของสีพื้น

เลขข้อ ๑

คำตอบ เป็นการใช้อ้อยค่าที่แสดงการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. อธิบายค่าของความที่เป็นสีพื้น ๒ สี

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. อธิบายค่าของความที่เป็นสีพื้น ๒ สี

เลขข้อ ๒

คำตอบ ๑. ลูกหมาร้องบอกรักๆ
๒. เบรียงๆ ดังเสียงฟ้าผ่า

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้จัดใดเป็นสัทพจน์

๑. บัดเคี้ยวคิงหังแห่งวังเวงแว่ว
๒. สะคั้งแล้วเหล็ชวและชะงัหา
๓. เห็นโยคีซึ้งฟุ้งออกมา
๔. ปะโชนปะโชนปะโชนโชน
๕. กระฉิกกระฉักใจเต็นตึกตึกตึกตึกถึถึ

ตอบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้จัดใดเป็นสัทพจน์

๑. บัดเคี้ยวคิงหังแห่งวังเวงแว่ว
๒. สะคั้งแล้วเหล็ชวและชะงัหา
๓. เห็นโยคีซึ้งฟุ้งออกมา
๔. ปะโชนปะโชนปะโชนโชน
๕. กระฉิกกระฉักใจเต็นตึกตึกตึกตึกถึถึ

ตอบ

เฉลย ๓

คำตอบ ๑ , ๔ , ๕

อติพจน์ (Hyperbole)

สถาบันราชภัฏวชิรเวศน์

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอติพจน์ แบบทดสอบ ออก

อติพจน์ (Hyperbole)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอธิบายลักษณะของอติพจน์ได้
๒. นักเรียนยกตัวอย่างอติพจน์ได้อย่างน้อย ๒ ตัวอย่าง
๓. นักเรียนวิเคราะห์ข้อความที่เป็นอติพจน์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอติพจน์

แบบทดสอบ

ออก

อติพจน์ (Hyperbole)

ลักษณะของอติพจน์

อติพจน์เป็นการใช้ถ้อยคำให้เกินความเป็นจริงหรือเป็นไปได้ เพื่อสร้างความรู้สึกและความซาบซึ้ง ความประทับใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอติพจน์

แบบทดสอบ

ออก

อติพจน์ (Hyperbole)

ตัวอย่าง การใช้อติพจน์

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับอติพจน์

แบบทดสอบ

ออก

อติพจน์ (Hyperbole)

ตัวอย่าง

“ ท่านผู้จัดการเรียกพนักงานทุกท่านมาประชุมพร้อมกัน แต่นายสมหมายไม่มาประชุมอ้างว่า มีเรื่องร้อยแปดพันเก้าที่ต้องทำ ”

ข้อความนี้ เป็นการใช้อติพจน์เพื่อบอกเหตุผลที่ไม่สามารถมาประชุมได้ เพราะมีสิ่งที่จะต้องทำมากมาย โดย เรื่องร้อยแปดพันเก้า แทน งานจำนวนมาก เป็นการกล่าวเกินความเป็นจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอติพจน์ แบบทดสอบ ออก

อติพจน์ (Hyperbole)

ตัวอย่าง

“ การบินไทย รักคุณเท่าฟ้า ”

ข้อความนี้ เป็นการใช้อัตยคำที่บอกความรัก ความห่วงใย สำหรับผู้ที่มาใช้บริการกับสายการบินไทย ซึ่งเป็นความรักที่มอบให้เกินความเป็นจริง โดย รักคุณเท่าฟ้า แทน ความรัก ที่มากกว่าขนาดของท้องฟ้า เป็นการกล่าวเกินจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอติพจน์ แบบทดสอบ ออก

อติพจน์ (Hyperbole)

ตัวอย่าง

“ เรือนำน้ำนครแก้ว กิฬารณ
พาทูส์ตัวจอมงม สิงแก้ว
พระสุเมรุเมื่อสถเป็นสน ทบแก้ว ออก
อีกมีพิรุณพาทรมจับ ที่ไว้คอง ”

คำประพันธ์นี้ เป็นการใช้อัตยคำที่เกินจริงถึงความเป็นจริง โดยเห็นได้จากเรื่องน้ำตาไหล จนน้ำตาท่วมถึงพรมโลกทำให้สัตว์ต่างๆตายหมด แม้แต่พระสุเมรุเมื่อสถเป็นสน โดย น้ำนครแก้ว กิฬารณ , พระสุเมรุเมื่อสถเป็นสน แทน คำกล่าวเกินความเป็นจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอติพจน์ แบบทดสอบ ออก

อติพจน์ (Hyperbole)

ตัวอย่าง

“ การให้ทิปพนักงานบ๊วย หรือใครก็ตามนั้น ถ้าทิปเป็นดอลลาร์สหรัฐ ไม่ใช่เงินกับของสาวแล้ว เาจะยังปากจกใบหูเลยทีเดียว ”

คำว่า ปากจกใบหู เป็นการแสดงถึงความดีใจ โดยคำว่า ปากจกใบหู นำมาเปรียบกับการอื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอติพจน์ แบบทดสอบ ออก

Adobe Flash CS6

อติพจน์ (Hyperbole)

สรุปอติพจน์

อติพจน์ เป็นการใช้อัตยคำให้เกินความจริง เพื่อสร้างความรู้สึก และความทราบซึ้ง ความประทับใจ เช่น ถึงม้วยดินสิ้นฟ้า มหาสมุทร ไม่สิ้นสุดความรักสมัคสมาน แม้อยู่ในใต้หล้าสุชาธาร ขอบบพาลพิศวาสไม้อคลาดคลา

จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับอติพจน์ แบบทดสอบ ออก

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายสำนวนปากจกใบหู

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๑. อธิบายลักษณะของเมล็ดพืช

เฉลยข้อ ๑

คำตอบ เป็นการให้ถ้อยคำให้เกินความจริงเพื่อสร้างความรู้สึกและ
ความซาบซึ้ง ความประทับใจ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นเมล็ดพืช ๒ ข้อความ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง | ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ
หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๒. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นเมล็ดพืช ๒ ข้อความ

เฉลยข้อ ๒

คำตอบ ๑. จันทน์ทวารวดีจะหลุดออกแล้ว
๒. พี่คิดถึงน้องทุกลมหายใจเข้าออก

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้จัดใดเป็นเสียงพ้อง

๑. ฉันได้ยินเสียงแว่วเธอเพื่อควรวุฒิมหาเศแห่งนี้
๒. คอแห้งคอแห้งเป็นผง แม้ใจมยงขอน่ากินหน้อย
๓. เพราะเธอเหมือนหลักไม้ตั้งตรงนั้น ไม้เลื้อยอย่างฉันได้พันอาศัย
๔. ถึงม้วยคืนสิ้นฟ้ามหาสมุทร ไม้สิ้นสุดความรักสมัครสมาน
๕. แม้นอยู่ในใต้หล้าสุธาธาร ขอพบพานที่ศวาสไม้คาลาคคลา

ตอบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมลงในกรอบว่างโดยพิมพ์เฉพาะคำตอบ หลังจากนั้นให้ตรวจคำตอบให้ถูกต้อง

๓. ข้อความต่อไปนี้จัดใดเป็นเสียงพ้อง

๑. ฉันได้ยินเสียงแว่วเธอเพื่อควรวุฒิมหาเศแห่งนี้
๒. คอแห้งคอแห้งเป็นผง แม้ใจมยงขอน่ากินหน้อย
๓. เพราะเธอเหมือนหลักไม้ตั้งตรงนั้น ไม้เลื้อยอย่างฉันได้พันอาศัย
๔. ถึงม้วยคืนสิ้นฟ้ามหาสมุทร ไม้สิ้นสุดความรักสมัครสมาน
๕. แม้นอยู่ในใต้หล้าสุธาธาร ขอพบพานที่ศวาสไม้คาลาคคลา

ตอบ

เฉลยข้อ ๓

คำตอบ ๒ , ๔ , ๕

แบบทดสอบหลังเรียน

ทำแบบทดสอบ

131

แบบทดสอบ

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบให้ถูกต้องเพียงข้อเดียว

แบบทดสอบเรื่อง ภาพพจน์

แบบประเมินแบบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๓๐ ข้อ

เกณฑ์การประเมิน

- น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑๙ คะแนน ไม่ผ่าน
- ๒๐ คะแนน ผ่าน
- มากกว่าหรือเท่ากับ ๒๕ คะแนน ผ่านเยี่ยม

ทำแบบทดสอบ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบให้ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดที่ไม่ใช่ภาพพจน์

- ก** ฉันทไมใช้พระอิฐพระปูน
- ข** เขามีเพชรอยู่ในมือแต่ปล่อยให้หลุดมือไปได้
- ค** ธรรมชาติรอบข้างต่างสลดหมดความคະนองทุกสิ่งทุกอย่าง
- ง** บนเนินเขาเตี้ยๆ มีน้ำพุที่ให้น้ำตลอดฤดู ทั้งฤดูร้อนและฤดูหนาว

แบบทดสอบ

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบให้ถูกต้องเพียงข้อเดียว

30. “แม่ขาวหนาวเดือนดาวอ้อมทิวท้อมล้อมจันทร์ทมอง
น้ำค้างตกเนืองนองต้งน้ำตาบ่าขิมดิน ” คำประพันธ์ต่อไปนี้ใช้ภาพพจน์ตามข้อใด

- ก** นามนัย และ อติพจน์
- ข** บุคลาธิษฐาน และ นามนัย
- ค** บุคลาธิษฐาน และ อติพจน์
- ง** อุปสัทักษณ และ อติพจน์

แบบทดสอบ

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบให้ถูกต้องเพียงข้อเดียว

สรุปผลการทำแบบทดสอบ

แบบทดสอบทั้งหมด ๓๐ ข้อ
 คุณทำได้ 9 คะแนน
 ผลการประเมิน : ไม่ผ่านค่ะ...ควรรีบทบทเรียนนะคะ

คลิกดูเฉลย

เฉลยแบบทดสอบ

1. ☐	2. ☐	3. ☐	4. ☐	5. ☐	6. ☐	7. ☐	8. ☐	9. ☐	10. ☐	11. ☐	12. ☐	13. ☐	14. ☐	15. ☐	16. ☐	17. ☐	18. ☐	19. ☐	20. ☐	21. ☐	22. ☐	23. ☐	24. ☐	25. ☐	26. ☐	27. ☐	28. ☐	29. ☐	30. ☐

เจ้าลูบที่เรียน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางเวียงแก้ว คำปันทิพย์
วัน เดือน ปี เกิด	22 มีนาคม 2509
สถานที่เกิด	อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการศึกษา	ค.บ. สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พ.ศ. 2532
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน

